

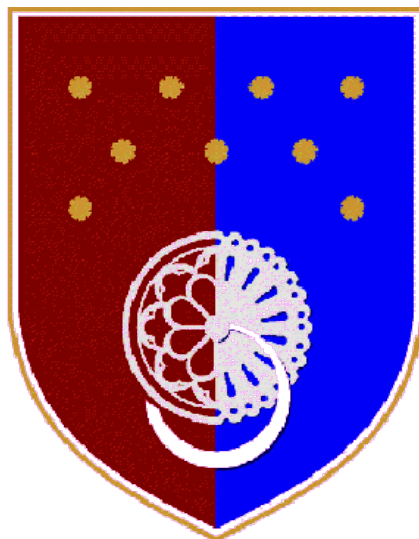
BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
ZAVOD ZA INFORMATIKU I STATISTIKU

Prilikom korištenja
podataka navesti izvor

STATISTIČKI GODIŠNJAK

KANTONA SARAJEVO

2014 GODINA

Godina XVI

Sarajevo, 2015.

Predgovor

Zavod za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo radi mjesečnu i godišnju publikaciju "Statistički bilten" Kantona Sarajevo, sa namjerom da upozna nadležne organe i institucije Kantona Sarajevo, kao i druge korisnike sa osnovnim statističkim podacima i pokazateljima iz oblasti ekonomskih i drugih kretanja na području Kantona Sarajevo.

Statistički bilten Zavoda za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo dostupan je na internet stranici **<http://zis.ks.gov.ba>**

Ova publikacija sadrži podatke koje prikuplja i obrađuje Zavod za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo, koje dostavljaju izvještajne jedinice prema Programu statističkih istraživanja i njihovoj periodičnosti, a na osnovu Sporazuma sa Federalnim zavodom za statistiku broj: 01-05.2-1827/15 i 26-05-240/15 od 25.12.2015. godine, o provođenju statističkih istraživanja na području Kantona Sarajevo, kao i dio podataka koje prikuplja i obrađuje Federalni zavod za statistiku od interesa za FBiH i Kantone. Federalni zavod za statistiku podatke mjesečno objavljuje u Biltenu pod nazivom: "Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine po kantonima".

Za informacije o drugim kantonima, Statistički bilten Federalnog zavoda za statistiku dostupan je na internet stranici **<http://www.fzs.ba>**

Prezentirani su podaci za 2014. godinu iz oblasti: geografski i meteorološki podaci, registar poslovnih subjekata, stanovništvo, investicije, industrija, poljoprivreda, šumarstvo, otpad, građevinarstvo, unutrašnja trgovina, vanjska trgovina, ugostiteljstvo, turizam, zaposleni, nezaposleni i plaće, obrazovanje, kultura, umjetnost i sport, socijalna zaštita, zdravstvena zaštita, pravosuđe.

Detaljnije informacije o pojedinim statističkim istraživanjima dostupne su na sljedećim internet stranicama:

Statistička istraživanja za zaposlene i nezaposlene dostupna su na internet stranici

<http://www.juszzks.com.ba>

Statistička istraživanja turizma dostupna su na internet stranici

<http://www.sarajevo-tourism.com>

Zavod za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo u cilju poboljšanja kvaliteta ovog biltena sa zahvalnošću će primati eventualne primjedbe, prijedloge i sugestije.

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka navedu izvor.

Sadržaj

	Str
- PREDGOVOR	2
- SADRŽAJ	3
TERITORIJALNI USTROJ	
- Metodološka objašnjenja	5
- Općine, gradovi-broj naseljenih mjesta	6
I GEOGRAFSKI I METEOROLOŠKI PODACI	
- Metodološka objašnjenja	7
- Nadmorska visina i površina općina	9
- Planine i planinski virhovi veći od 1500 metara nadmorske visine	9
- Godišnje vrijednosti važnijih meteoroloških pojava	10
II REGISTAR POSLOVNIH SUBJEKATA	
- Izvori i metode prikupljanja	11
- Registrirani poslovni subjekti prema djelatnosti, 31.12.2014	12
- Registrirani poslovni subjekti po djelatnostima i općinama, 31.12.2014	13
III STANOVNIŠTVO	
- Metodološka objašnjenja	14
- Starosna struktura stanovništva	16
- Prirodno kretanje stanovništva	17
IV INVESTICIJE	
- Metodološka objašnjenja	18
- Isplata za investicije po osnovnim izvorima finansiranja- organizacioni princip2013.	19
- Isplata za investicije po osnovnim izvorima finansiranja- organizacioni princip 2014	20
- Ostvarene investicije: u nova stalna sredstva po namjeni ulaganja i tehničkoj strukturi 2013.	21
- Ostvarene investicije: u nova stalna sredstva po namjeni ulaganja i tehničkoj strukturi 2014.	22
V INDUSTRIJA	
- Metodološka objašnjenja	23
- Indexi industrijske proizvodnje u Kantonu Sarajevo za 2014	24
VI POLJOPRIVREDA	
- Metodološka objašnjenja	25
- Ostvareni prinosi usjeva u 2014.	27
- Ostvareni prinosi voća u 2014.	28
- Oranična površina po načinu korištenja	29
- Brojno stanje stoke i stočna proizvodnja	30
- Proizvodnja, prodaja i zalihe šumskih sortimenata u Kantonu Sarajevo u 2014.	31
VII OTPAD	
- Metodološka objašnjenja	32
- Neopasni i opasni otpad nastao u proizvodnim aktivnostima po KD u 2014..	34
- Neopasni i opasni otpad nastao u proizvodnim aktivnostima po listi otpada u 2014.	35
- Zaštićena područja prirode sa kat.zaštite FBiH	36
VIII GRAĐEVINARSTVO	
- Metodološka objašnjenja	37
- Prosječna cijena završenih stanova u 2014.	39
IX SAOBRAĆAJ	
- Metodološka objašnjenja	40
- Usporedni pregled po godinama prevoza putnika i robe	43
- Cestovni i gradsko prigradski prijevoz putnika i robe u 2014.	44
- Registrirana cestovna motorna i priključna vozila po godinama starosti u 2014.	45
- Povrijeđene i poginule osobe u 2014.	46
X UNUTRAŠNJA TRGOVINA	
- Metodološka objašnjenja	47
- Promet u distributivnoj trgovini prema djelatnosti poslovnog subjekta 2014.	49
- Promet u trgovini na malo prema trgovinskim strukama u 2014.	50

- Domaći sajmovi u 2014	51
XI VANJSKA TRGOVINA	
- Metodološka objašnjenja	52
- Izvoz uvoz po SMTK u Kantonu Sarajevo za 2014	54
- Izvoz uvoz po zemljama u koje se najviše izvozilo i uvezilo u Kantonu Sarajevo za 2014	55
XII CIJENE	
- Metodološka objašnjenja	56
- Indexi potrošačkih cijena u FBiH u 2014.	58
- Godišnji lančani indexi u FBiH u 2014.	59
- Pregled kretanja cijena izabranih proizvoda u 2014.	60
XIII UGOSTITELJSTVO	
- Metodološka objašnjenja	61
- Promet u ugostiteljstvu u 2014	62
XIV TURIZAM	
- Metodološka objašnjenja	63
- Dolasci i noćenja turista prema vrstama objekata u 2014	64
- Dolasci i noćenja turista prema zemljama prebivališta u 2014	65
XV ZAPOSLENI, NEZAPOSLENI I PLAĆE	
- Metodološka objašnjenja	66
- Zaposleni po djelatnostima u 2014	68
- Zaposleni, nezaposleni i plaća po općinama u 2014.	69
- Nezaposlene osobe prema stručnoj spremi u 2014	70
XVI OBRAZOVANJE	
- Metodološka objašnjenja	71
- Redovno osnovno i srednje obrazovanje kraj školske godine 2014	74
- Visoko obrazovanje	75
XVII KULTURA; UMJETNOST I SPORT	
- Metodološka objašnjenja	78
- TV stanice radio stanice u 2014	81
- Kina, predstave, posjetitelji i zaposleni u 2014.	82
- Proizvodnja, uvoz/izvoz, promet filmova i broj zaposlenih	83
- Centri za kulturu, broj posjetitelji i broj zaposlenih	84
XVIII SOCIJALNA ZAŠTITA	
- Metodološka objašnjenja	85
- Socijalna zaštita u 2014	86
XIX ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	
- Metodološka objašnjenja	87
- Djelatnost zaštite predškolske i školske djece u 2014	88
- Zdravstveni radnici u bolnicama u 2014	89
- Radnici zaposleni u zdravstvenim ustanovama u 2014	90
XX PRAVOSUĐE	
- Metodološka objašnjenja	91
- Optužene i osuđene punoljetne i maloljetne osobe prema kaznenom djelu	92
- Godišnji obračuni po djelatnostima za 2014 godinu	93

TERITORIJALNI USTROJ

UPRAVNO-TERITORIJALNI USTROJ

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Teritorija Federacije Bosne i Hercegovine utvrđena je Dejtonskim mirovnim sporazumom koji je službeno potpisan 14. decembra/prosinca 1995.godine.

Službeno ime Federacije je: Federacija Bosne i Hercegovine.

Glavni grad Federacije je Sarajevo.

Zakonom o federalnim jedinicama ("Službene novine Federacije BiH", broj 9 od 30.6.1996. godine). Federacija Bosne i Hercegovine sastoji se od 10 kantona, a nazivi i sjedišta kantona utvrđuju se Ustavom kantona. Za svaki kanton određena su i pripadajuća naseljena mjesta.

Definicije

Kanton je federalna jedinica Federacije BiH koja obuhvata općine i gradove u sastavu kantona, u skladu sa federalnim propisima. Kantoni se obrazuju vodeći računa o etničkom, ekonomsko-funkcionalnom, prirodno-geografskom i komunikacijskom principu. Područje kantona čine općine. Naziv kantona određuje se isključivo prema gradovima koji su sjedište kantonalne vlasti ili prema regionalnim geografskim karakteristikama. Granice između kantona utvrđuju se prema granicama rubnih naseljenih mjesta kantona. Izuzetno ako je uslijed gradnje objekta to neophodno, granica između kantona može se utvrditi i mimo granice naseljenog mjesta. Područje kantona definirano je područjima pripadajućih općina i naseljenih mjesta. (Zakon o federalnim jedinicama (kantonima) "Službene novine Federacije BiH", broj 9 od 30.6.1996.godine).

Općina je jedinica lokalne samouprave koja je na osnovu ispunjavanja propisanih kriterija uspostavljena zakonom. Općina je jedinica lokalne samouprave osnovana za područje više naseljenih mjesta koja predstavljaju prirodnu, geografsku, ekonomsku, privrednu i društvenu cjelinu, te koja su povezana zajedničkim interesima stanovništva. Područje općine definirano je područjem pripadajućih naseljenih mjesta. (Zakon o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine "Službene novine Federacije BiH", broj 49 od 30.08.2006 godine).

Grad Za područje dvije ili više općina, koje su urbano i teritorijalno povezane svakodnevnim potrebama građana, formira se grad kao jedinica lokalne uprave i samouprave, u skladu sa federalnim zakonom. Grad ima statut koji mora biti u skladu sa ustavom, kantonalnim ustavom i kantonalnim zakonodavstvom. Grad je jedinica lokalne samouprave koja predstavlja urbanu, infrastrukturnu cjelinu povezanu svakodnevnim potrebama stanovništva. Grad se, osim ustavom, uspostavlja federalnim zakonom, na osnovu sporazuma o udruživanju dviju ili više općina, odnosno odluke općinskoga vijeća općine koja ispunjava propisane kriterije stava 1., člana 5 Zakona o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 49 od 30.08.2006.), a koja ima najmanje 30.000 stanovnika, odnosno u čijem gradskom središtu kao zaokruženom urbanom području živi najmanje 10.000 stanovnika. Grad u smislu ovoga Zakona predstavlja sjedište kantona i u slučaju neispunjavanja uvjeta iz stava 2. člana 5 navedenog Zakona.

OPĆINE/GRADOVI - BROJ NASELJENIH MJESTA, BROJ POPISNIH I STATISTIČKIH KRUGOVA I POVRŠINA

Matični broj općina/grad	Općina/Grad	Broj naseljenih mjesta, 2014	Broj popisnih krugova, 2014¹⁾	Broj statističkih krugova, 2014¹⁾	Površina općina²⁾, cca km²
10839	Centar Sarajevo	6	455	41	33,0
10847	Hadžići	62	160	71	273,3
11550	Ilidža	12	481	56	143,4
10863	Ilijaš	74	196	88	308,6
10871	Novi Grad Sarajevo	3	734	45	47,2
11568	Novo Sarajevo	3	489	16	9,9
11584	Stari Grad Sarajevo	8	332	47	51,4
11592	Trnovo	55	76	63	338,4
10928	Vogošća	21	178	38	71,7

1) Podatak se mijenja u skladu sa Metodologijom za uvođenje i vođenje jedinstvene evidencije i jedinstvenog

2) Privremen podatak obzirom da na teritoriji FBiH još nije uspostavljen katastar nekretnina za sve općine

Vlada Federacije BiH je 14.6.2011. godine, na prijedlog Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove, usvojila Informaciju o entitetskoj liniji razgraničenja (br. 686/2011). Međuentitetska linija razgraničenja je dužine 1 146 km i ista je ucrtana na tzv. dejtonskim kartama razmjere 1:50 000, što znači da je njena tačnost 50 m. U praksi to znači da je međuentitetska linija trenutno pojas širine 100 m. Da bi se odredile „tačne“ površine međuentitetska linija se treba dogovoriti u skladu sa s Aneksom 2 Dejtonskog mirovnog sporazuma.

GEOGRAFSKI I METEOROLOŠKI PODACI

GEOGRAFSKI PODACI

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o geografskim koordinatama, površini i dužini granica preuzeti su od Uprave za geodetske i imovinskopravne poslove Bosne i Hercegovine, podaci o jezerima i nadmorskim visinama planinskih vrhova su iz topografskih karata razmjere/mjerila 1:25.000.

Ostali geografski podaci preuzeti su od Federalnog ministarstva okoliša i turizma.

Definicije

Pod pojmom **planine** najčešće se podrazumijevaju uzvišenja iznad 500 m nadmorske visine, dok se uzvišenja ispod 500 m nazivaju brijegom, iako su te granice proizvoljne i variraju. Planine preko 1500 m nadmorske visine su poredane prema visini vrha.

METEOROLOŠKI PODACI

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o zemljotresima, temperaturi zraka, količini padavina i vodostaju rijeka preuzeti su od Federalnog hidrometeorološkog zavoda, koji vrši osmatranje, mjerenje i prikupljanje ovih podataka preko mreže stanica u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Obuhvatnost i uporedivost podataka

Mjerenja i osmatranja meteoroloških parametara u 2014. godini vršena su na 15 meteoroloških stanica u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Vazdušni pritisak/tlak izražen je u hektopaskalima (hPa) ili milibarima (mb). **Relativna vlažnost zraka** izražena je u procentima (%). **Temperature** zraka se izražavaju u stepenima / stupnjevima Celsijusa (C°).

Definicije

Podaci o **srednjoj dnevnoj temperaturi** se odnose na srednje mjesečne vrijednosti, koje su izračunate na osnovu mjerenja svakog dana u 7:00, 14:00 i 21:00 sat po lokalnom vremenu, prema formuli: $(t7+t14+t21)/4$.

Srednja godišnja temperatura vazduha je izračunata na isti način, tj. kao mjesečni prosjek.

Podaci o **padavinama/oborinama** se odnose na mjesečnu i godišnju količinu padavina/oborina izraženu u milimetrima (mm). Jedan milimetar padavine/oborine znači da je pala 1 litra padavine na 1 metar kvadratni (l/m²).

Broj dana sa **kišom i snježnim pokrivačem** predstavlja dane u kojima su naznačene pojave iznosile najmanje 0.1 mm i najmanje 1 cm snježnog pokrivača.

Padavina se smatra kiselom ako je pH < 5,6.

Klima

Prema svom geografskom položaju Federacija Bosne i Hercegovine se nalazi na granici dva velika klimatska pojasa. Sa sjevera imamo utjecaj umjereno kontinentalne klime iz Panonske nizije, a sa jugozapada utjecaj mediteranske klime sa Jadranskog mora.

Stoga razlikujemo tri osnovne klimatske oblasti: Oblast umjereno kontinentalne klime na sjeveru (Umjereni klimatski pojas), koji dolinama većih rijeka prodire duboko prema središnjem dijelu; Oblast planinske i predplaninske klime u središnjem planinskom dijelu (Planinsko kotlinski pojas), te Oblast mediteranske klime na jugozapadu (Maritimni pojas).

Zavisno od nadmorske visine razlikujemo i nekoliko prijelaznih oblasti između ovih glavnih, a na najvećim nadmorskim visinama u centralnom planinskom pojasu govorimo i o oblastima alpske klime.

Umjereni klimatski pojas ima umjereno kontinentalnu klimu sa dosta ostrim zimama i toplim ljetima. Srednje temperature zraka u januaru/siječnju su niže 0,0°C, dok se u julu/srpnju srednje temperature kreću od 18,7 do 23,0°C. Apsolutne minimalne temperature u zimskom periodu spuštaju se i do -27,0°C, dok apsolutne maksimalne u ljetnjem periodu dostižu i 40,0°C. Srednje godišnje temperature zraka (višegodišnji prosjek) kreće se u rasponu između 10,0 i 13,0°C.

Prosječne godišnje sume padavina/oborina opadaju od zapada prema istoku i variraju između 700 mm na istoku i 1400 mm na zapadu zemlje. Idući prema centralnim predjelima sa porastom nadmorske visine srednje temperature zraka lagano opadaju, a sume padavine/oborine rastu. Dolinama velikih rijeka utjecaj ovog klimatskog pojasa je izraženiji i dopire dublje prema jugu zemlje.

Planinsko kotlinski pojas (sa nadmorskom visinom od 500 do 2000 m i preko). Na planinama i visoravnima klima ima karakter planinske, i odlikuje se zimama koje karakterišu niske temperature zraka i obilnije snježne padavine, te blaga i kratka ljeta.

Na prostorima preko 1800-1900 m nad morem planinska klima ima sve odlike alpske klime. Prosječna temperatura najhladnijeg mjeseca je niža od -3,0°C a najtoplijeg niža od 18,0°C. Prosječno 2 - 4 mjeseca u godini imaju srednju temperaturu veću od 11,0°C.

U kotlinama je prisutna predplaninska klima. Srednja godišnja temperatura zraka se kreće od 8,00 do 11,0 °C. Ljeta su topla, a zime oštre sa čestim snježnim padavinama. Režim padavina u planinsko kotlinskom pojasu je približno ravnomjeran tokom godine. Godišnje sume padavina se kreću između 800 i 1400 mm, a u planinskim predjelima padne i do 2000 mm.

Mediteranski pojas (dolina rijeke Neretve i njenih pritoka, kao i obližnja kraška polja) zbog blizine Jadranskog mora ima mediteransku klimu, odnosno izmijenjenu mediteransku klimu. Osnovna karakteristika ove klime su blage zime i žarka ljeta. Srednje temperature u januaru/siječnju su od 3,0 do 5,0°C, dok su u julu/srpnju i preko 24,0°C, ali je amplituda manja nego u sjevernim i centralnim dijelovima zemlje. Apsolutne maksimalne temperature se kreću i do 45,0°C.

Sume padavina/oborina su veoma visoke (od 1000 do 1800 l/m²). Najveće količine padavina/oborina su u hladnijem dijelu godine, dok su u ljetnim mjesecima relativno male, pa su u tom dijelu godine mogući i sušni periodi. Snijeg je rijetka pojava.

Analiza klimatskih anomalija na području Federacije Bosne i Hercegovine u 2014.

Srednje godišnje temperature zraka u 2014. godini bile su znatno više od normalnih vrijednosti za period 1961-1990. godine na čitavom posmatranom prostoru i kretale su se u rasponu od 11,0°C u Livnu do 15,9°C u Mostaru, dok su u višim područjima imale vrijednosti od 2,5°C na Bjelašnici do 9,0°C na Ivan Sedlu. Temperaturna odstupanja u odnosu na normalne vrijednosti varirala su od 1,2°C na Bjelašnici do 2,6°C u Bugojnu.

Prema raspodjeli percentila temperaturne prilike tokom 2014. godine svrstavamo u kategoriju ekstremno toplo. Na meteorološkim stanicama Sarajevo i Tuzla 2014. godina je bila najtoplija od početka službenih mjerenja.

Ukupne sume padavina u 2014. godini bile su znatno iznad prosjeka, a najveća odstupanja zabilježena su u sjevernim područjima Bosne. Izmjerene količine padavina kretale su se od 1082,7 mm u Sarajevu do 1934,3 mm u Bihaću. Prema raspodjeli percentila padavine svrstavamo u kategorije kišno, vrlo kišno i ekstremno kišno.

HIDROLOŠKI PODACI

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o nivou vode preuzeti su od Federalnog hidrometeorološkog zavoda, koji vrši mjerenje i prikupljanje ovih podataka, a dati su na osnovu dnevnih osmatranja i izraženi su u centimetrima (cm).

Obuhvatnost i uporedivost podataka

Mrežu hidroloških stanica u Federaciji Bosne i Hercegovine krajem 2014. godine činilo je cca 90 stanica, od kojih niz podataka (X-vodostaj) ima svih cca 90 stanica.

Definicije

Vodomjerna letva (vodomjer) služi za neposredno očitavanje vodostaja. Vodomjerne letve se proizvode od emajliranog lima pojedinačne dužine od 1 metra, sa podjelom od 2 cm.

Vodostaj površinskih voda označava nivo/razinu vode u vodotoku, jezeru, moru ili akumulaciji i mjeri se u metrima (m) ili centrimetrima (cm).

Na nekom uređenom mjernom mjestu za mjerenje vodostaja (vodomjera hidrološka stanica/postaja) vodostaj se mjeri u odnosu na neku referentnu visinsku tačku ("kodu nule") za koju je prethodno geodetski određena nadmorska visina.

Za neposredno očitavanje vodostaja koriste se vodomjerne letve postavljene na način da se na njima očitava vodostaj relativno u odnosu na kodu nule. Na isti način vodostaji se mogu i trajno registrirati (zapisivati) upotrebom analognih ili digitalnih instrumenata za mjerenje vodostaja.

Podaci o vodostaju rijeka odnose se na najvažnije rijeke Federacije Bosne i Hercegovine i vodomjerne stanice za koje postoje podaci u vremenskom slijedu od deset godina.

Protok vode predstavlja zapreminu/volumen vode koja protiče kroz neku proticajnu površinu u jedinici vremena i izražava se u kubnim metrima u sekundi (m³/s) ili u litrima u sekundi (l/s).

SEIZMOLOŠKI PODACI

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o zemljotresima preuzeti su od Federalnog hidrometeorološkog zavoda, koji vrši osmatranje, mjerenje i prikupljanje ovih podataka preko mreže seizmoloških stanica.

Obuhvatnost i uporedivost podataka

Mreža seizmoloških stanica Federalnog hidrometeorološkog zavoda postoji od 2010. godine. Na području Federacije Bosne i Hercegovine postoji šest digitalnih seizmoloških stanica : Sarajevo, Grad Zenica, Grad Bihać, Grad Tuzla, Livno i Grad Mostar.

Definicije

Zemljotres predstavlja oscilovanje čestica tla izazvano prirodnim ili vještačkim uzrocima. Posljedica su oslobođene Zemljine unutrašnje energije. Nastaje usljed pomjeranja tektonskih ploča, kretanja Zemljine kore ili pojave udara, a posljedica je podrhtavanje zemljine kore zbog oslobađanja velike količine energije.

Epicentar je mjesto na Zemljinoj površini, okomito iznad hipocentra ili žarišta zemljotresa. To je najčešće i mjesto na kojem se zemljotres najjače osjeti i gdje napravi najveću štetu.

Hipocentar ili **žarište zemljotresa** je mjesto u unutrašnjosti Zemljine kore od koga počinju da se prostiru seizmički talasi.

Intenzitet zemljotresa odražava rušilački efekt zemljotresa na površini Zemlje. Izražava se različitim skalama, od kojih se u Evropi najčešće primjenjuje Merkali-Kankani-Zibergova (MCS) i Medvedova-Sponheuera-Karnikova (MSK) skala.

Hipocentralno vrijeme predstavlja vrijeme početka loma stijenske mase u hipocentru.

Magnituda zemljotresa predstavlja jedinicu mjere količine oslobođene energije u hipocentru. Izražava se magnitudnom skalom Rihtera koja ima 9 stepeni/stupnjeva.

Rihterova skala ili **magnituda skala** definirana je brojem kojim se označava energija proizašla iz zemljotresa. Skala se procjenjuje prema logaritamskom zapisu najveće amplitude.

Merkali-Kankani-Zibergova skala (MCS) češće nazivana kao Merkalijska skala, definira pojave i promjene koje zemljotresi izazivaju kod ljudi i životinja uz ocjenu veličine štete na objektima, te sagledavanje promjena u prirodi kao posljedica zemljotresa.

PODACI O KVALITETU ZRAKA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci - indikatori kvaliteta zraka, preuzeti su od Federalnog hidrometeorološkog zavoda koji vrši mjerenje i prikupljanje ovih podataka putem mreže monitoringa kvaliteta zraka.

Obuhvatnost i uporedivost podataka

Zagađenje zraka podrazumijeva direktno ili indirektno unošenje supstanci u zrak od čovjeka što rezultira takvim štetnim uticajima koji ugrožavaju ljudsko zdravlje, nanose štetu životnim resursima i ekosistemima, materijalnim dobrima.

Ostvarivanje monitoringa kvaliteta zraka provodi se u skladu sa mogućnostima realizacije zahtjeva definisanim Pravilnikom o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka (Službene novine FBiH, br.21/01).

Za ocjenu kvaliteta zraka vrši se monitoring koncentracije zagađujućih materija definisanim o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka (Službene novine FBiH, br. 12/01), mjerenja pH vrijednosti i elektroprovodljivosti padavina ne tretiraju se kao parametri za ocjenu kvaliteta zraka.

Za ocjenu kvaliteta zraka vrši se monitoring koncentracije zagađujućih materija definisanim o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka (Službene novine FBiH, br. 12/01), mjerenja pH vrijednosti i elektroprovodljivosti padavina ne tretiraju se kao parametri za ocjenu kvaliteta zraka.

Kisele kiše nastaju pri procesima sagorijevanja u kojima nastaju sumporov dioksidi, azotni oksidi i drugi plinovi koji pospješuju nastajanje kiselina. Takvi slobodni nemetalni oksidi oksidiraju u vlažnoj atmosferi sa vodenom parom u sumpornu i dušičnu kiselinu. Ove tvari se otopljene nalaze u zraku tako da onda na zemlju padaju sa padavinama.

Kisele kiše predstavljaju pojavu koja utiče na degradaciju šuma i drugih vegetativnih zajednica, zakišeljavanje i smanjenje fertilnosti tla, a mogu negativno uticati i na materijalna dobra osobito na objekte izgrađene od krečnjaka i drugih materijala koji su podložni korozivnom djelovanju kiselih padavina.

Definicije

Zagađivanje podrazumijeva direktno ili indirektno unošenje supstanci u zrak od čovjeka što rezultira takvim štetnim uticajima koji ugrožavaju ljudsko zdravlje, nanose štetu životnim resursima i ekosistemima, materijalnim dobrima.

Monitoring kvaliteta zraka jeste metodološki određen skup mjernih postupaka utvrđivanja koncentracija pojedinih materija u zraku na nekom prostoru i u određenom vremenskom periodu s ciljem stjecanja relevantnih podataka i informacija na osnovu kojih je moguće utvrditi izvore zagađenja zraka i utvrđivanja načina za smanjenje zagađenja i zaštite zdravlja ljudi, ekosistema i materijalnih dobara.

Ukupne suspendovane čestice jesu čestice ili aerosoli koje predstavljaju kompleksnu smjesu organskih i neorganskih supstanci (ugljkovodonika, metalnih oksida, kancerogena i dr.) i koje su prečnika manjeg od 100 µm.

Ukupne taložne materije su čestice prečnika većeg od 10 µm koje se uslijed sopstvene težine prenose iz zraka na razne površine (zemljište, vegetacija, voda, građevine i dr.).

Oksidi azota su zbir zapreminskih udjela azot monoksida i azot dioksida izraženih u jedinicama masene koncentracije azot-dioksida (NO₂) u mikrogramima po kubnom metru (µg/m³).

Čađ je masena koncentracija suspendiranih čestica ekvivalenta smanjenju refleksije filter papira zbog skupljanja crnih čestica i mjeri se samo u aglomeracijama gdje prevladavaju crne čestice.

Prizemni ozon predstavlja koncentraciju ozona (O₃) u najnižem sloju atmosfere izražen u jedinicama masene koncentracije u mikrogramima po kubnom metru (µg/m³).

Mjerenje je skup postupaka kojima se određuje vrijednost pokazatelja kvalitet zraka i/ili posrednih pokazatelja kvaliteta zraka.

Pokazatelj kvaliteta vazduha je mjerljiva veličina nekog hemijskog/kemijskog elementa i/ili spoja, odnosno fizikalnog stanja i/ili pojave, koji uzrokuje promjenu kvaliteta zraka.

Posredni pokazatelj kvaliteta vazduha je mjerljiva veličina kojom se opaža promjena na biljkama, građevinama i u biološkim nalazima i koja ukazuje na učinak zagađenog zraka.

Gustoća mjerenja je broj mjernih rezultata pojedinog pokazatelja kvalitete zraka i /ili posrednog pokazatelja kvaliteta zraka u jedinici vremena.

GEOGRAFSKI I METEOROLOSKI PODACI

UKUPNA POVRŠINA cca km²

Bosna i Hercegovina	51.209,2
Federacija Bosne i Hercegovine	26.110,0
Kanton Sarajevo	1.276,9

NADMORSKA VISINA I POVRŠINE OPCINA

		Šifra općine	Nadmorska visina, m	Površina cca km²
1.	Centar Sarajevo	10839	532	33,0
2.	Hadžići	10847	546	273,3
3.	Ilidža	11550	503	143,4
4.	Ilijaš	10863	450	308,6
5.	Novi grad Sarajevo	10871	507	47,2
6.	Novo Sarajevo	11568	519	9,9
7.	Stari grad Sarajevo	11584	541	51,4
8.	Trnovo	11592	816	338,4
9.	Vogošća	10928	500	71,7

PLANINE I PLANINSKI VRHOVI VEĆI OD 1500 METARA NADMORSKE VISINE

	Nadmorska visina	Vrh se nalazi na teritoriji općine
Treskavica	2088	Trnovo
Bjelašnica	2067	Trnovo
Trebević	1629	Sarajevo
Ozren	1534	Sarajevo
Igman	1647	Hadžići, Ilidža
Ivan Planina	1534	Hadžići, Konjic, Kreševo

GODIŠNJE VRIJEDNOSTI VAŽNIJIH METEOROLOŠKIH POJAVA ¹⁾

	2010	2011	2012	2013	2014
--	------	------	------	------	------

SREDNJE GODIŠNJE VRIJEDNOSTI

Pritisak/tlak zraka, mb	940,5	944,9	943,1	942,2	942,3
Temperatura zraka, °C	10,6	10,5	11,1	11,2	11,7
Relativna vlažnost zraka, %	70	67	64	68	71
Oblačnost (osmina)	5	4	4	5	5

GODIŠNJE VRIJEDNOSTI

Apsolutna max. temperatura zraka, °C	36,8	37,9	38,3	37,7	33,7
Apsolutna min. temperatura zraka, °C	-13,5	-10,3	-19,0	-10,9	-10,7
Količina padavina, l/m ²	1187,1	692,0	928,1	931,7	1082,7
Broj dana sa padavinama, ≥0,1 mm	187	144	150	163	123
Broj dana sa snježnim pokrivačem, ≥ 1 cm	59	63	99	50	18
Maksimalna visina snježnog pokrivača, cm	26	28	107	34	28
Trajanje sijanja sunca (sati)	1669,6	2055,4	2077,7	1.950,0	1773,2

1) Podaci se odnose na meteorološku stanicu Sarajevo

VAŽNIJE METEOROLOŠKE POJAVE ZABILJEŽENE U PERIODU 1951.-2014.

	Srednje vrijednosti				Apsolutne vrijednosti			
	Godiš. Temp. zraka (oC)	Zimska temp. zraka (oC)	Ljetna temp. zraka (oC)	Godiš. sume oborina (l/m ²)	Max. Temp. zraka (oC)	Datum	Minimalna temp. zraka (oC)	Datum
Bjelašnica	1,5	-5,9	9,4	1.152	24,3	24.08.2007	-29,2	22.1.1963.
Ivan Sedl	7,6	-1,3	16,2	1.470	35,5	24.08.2007	-26,2	12.1.1985.
Sarajevo	9,9	0,6	18,8	940	38,8	23.08.2007	-22,0	26.1.1954.

REGISTAR POSLOVNIH SUBJEKATA

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Na osnovu/temelju Zakona o Klasifikaciji djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine FBiH, br. 64/07 i 80/11), Odluke o Klasifikaciji djelatnosti Bosne i Hercegovine 2010 (Službeni glasnik BiH, br. 47/10), Pravilnika o razvrstavanju poslovnih subjekata prema klasifikaciji djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine FBiH, br. 6/12), Federalni zavod za statistiku vodi Registar poslovnih subjekata (Administrativni registar) koji obuhvata poslovne subjekte i njihove dijelove, razvrstane prema pretežnoj djelatnosti koju obavljaju uz primjenu Klasifikacije djelatnosti (KD).

Klasifikacija djelatnosti je obavezan standard za određivanje djelatnosti, odnosno razvrstavanje poslovnih subjekata i njihovih dijelova u hijerarhijske nivoe (područje, oblast, grana i razred) utvrđene Odlukom o klasifikaciji djelatnosti, za potrebe statistike i različitih službenih i administrativnih zbirki podataka. Klasifikacija djelatnosti se zasniva na Statističkoj klasifikaciji ekonomskih djelatnosti Evropske unije (NACE) i uporediva je sa Međunarodnom standardnom industrijskom klasifikacijom svih ekonomskih djelatnosti Ujedinjenih naroda (ISIC).

Kada je za poslovni subjekat rješenjem o upisu u registar kod nadležnog organa ili pravnim aktom utvrđeno obavljanje više djelatnosti, prvi upis djelatnosti koja će biti uvedena u Registar poslovnih subjekata kao pretežna djelatnost provodi se na prijedlog poslovnog subjekta. Svaki slijedeći upis promjene pretežne djelatnosti provodi se:

1. na zahtjev poslovnog subjekta, uz prikazivanje finansijskih/ finansijskih pokazatelja o poslovanju, i
2. po službenoj dužnosti na osnovu/temelju promjene rješenja o upisu u registar kod nadležnog organa ili promjene propisa, odnosno na osnovu/temelju podataka iz statističkih istraživanja.

Djelatnost dijelova poslovnog subjekta utvrđuje se prema rješenju o upisu u registar kod nadležnog organa ili prema aktu o osnivanju ili osnovnoj namjeni osnivanja polazeći od interne odluke poslovnog subjekta u čijem je sastavu, pod uslovom da tu djelatnost sadrži akt o osnivanju osnovnog poslovnog subjekta.

Zavod izdaje poslovnim subjektima i njihovim dijelovima obavještenje o razvrstavanju prema Klasifikaciji djelatnosti.

Upis prijava, promjena i odjava poslovnih subjekata prati se dnevnom ažurnošću Registra poslovnih subjekata u kantonalnim uredima i službama za statistiku Federalnog zavoda za statistiku. Izvori za Registar poslovnih subjekata su posebni registri koje vode nadležni registarski organi, odnosno zakon ili drugi pravni akti za subjekte kod kojih ne postoji obaveza upisa u posebne registre. Registarski organi su sudovi, ministarstva, općinski odnosno gradski organi uprave i drugi organi u čije registre se upisuju poslovni subjekti, odnosno zakon ili drugi pravni akt kojima se oni osnivaju.

Obuhvat i uporedivost

Registar poslovnih subjekata obuhvata: pravne osobe, fizičke osobe, te njihove dijelove.

U Registar poslovnih subjekata se uvode poslovni subjekti koji imaju sjedište na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, bez obzira na porijeklo/podrijetlo kapitala. Poslovni subjekti sa sjedištem na teritoriji Federacije BiH mogu da imaju svoje organizacione dijelove na području cijele BiH i tada se navedeni dijelovi poslovnog subjekta također upisuju u Registar.

Registar poslovnih subjekata predstavlja značajan standard društvenog sistema informisanja. Podaci iz Registra predstavljaju jedan od osnovnih izvora za punjenje i ažuriranje Statističkog poslovnog registra, koji služi kao osnova za provođenje statističkih istraživanja.

Definicije

Djelatnost je kombinacija resursa kao što su oprema, rad, tehnika proizvodnje, informativne mreže ili proizvodi čiji je rezultat određena roba ili usluga. Određena je inputom proizvoda (roba ili usluga), proizvodnim procesom i outputom proizvoda.

Poslovni subjekti mogu obavljati više odobrenih djelatnosti, ali se u Registar poslovnih subjekata kao pretežna djelatnost upisuje samo jedna djelatnost.

Pretežna djelatnost poslovnih subjekata koji ostvaruju dobit proizvodnjom, prometom robe ili pružanjem usluga na tržištu, je djelatnost koja učestvuje odnosno doprinosi najvećim udjelom u formiranju ukupne dodane vrijednosti ekonomske cjeline koja se posmatra. Za poslovne subjekte koji ne ostvaruju dobit proizvodnjom, prometom robe ili pružanjem usluga na tržištu, pretežna djelatnost se određuje prema najvećem udjelu broja zaposlenih, odnosno plaćama po pojedinim djelatnostima.

Poslovni subjekti su pravne osobe i fizičke osobe, uključujući i organe državne vlasti, organe državne uprave i organe lokalne i mjesne samouprave, koji obavljaju djelatnost u skladu sa pravnim propisima.

Pravne osobe su subjekti odnosno pravne tvorevine koje imaju zakonska prava i obaveze, a svojstvo pravne osobe stiču upisom u neki od posebnih registara ili na osnovu zakonskih propisa.

Dijelovi poslovnog subjekta su organizacione jedinice u sastavu poslovnog subjekta smještene na geografski određenom mjestu. Na svakom od tih mjesta obavlja se neka djelatnost u kojoj je zaposlena jedna ili više osoba. Dijelovi poslovnog subjekta mogu imati sjedište na istoj ili različitoj adresi i obavljati istu ili različitu djelatnost u odnosu na subjekt u čijem su sastavu.

Fizičke osobe - obrtnici, osobe koje obavljaju srodne ili druge samostalne djelatnosti, uključujući i slobodna zanimanja, su osobe koje samostalno i trajno obavljaju registriranu djelatnost u svoje ime i za svoj račun, a pri tom se mogu koristiti i radom drugih osoba.

Obrt je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih i registriranih privrednih/gospodarskih djelatnosti u osnovnom, dopunskom ili dodatnom zanimanju od strane fizičkih osoba sa ciljem postizanja dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.

Srodne djelatnosti su sve registrirane privredne i druge djelatnosti koje obavljaju fizičke osobe prema pravilima obavljanja obrta, a koja se ne smatraju obrtom.

Slobodna zanimanja su samostalne djelatnosti kao što su djelatnosti zdravstvenih radnika, advokata, notara, veterinaru, revizora, inženjera, prevodilaca, arhitekata, i sl.

**REGISTRIRANI POSLOVNI SUBJEKTI PREMA PODRUČJIMA KD BiH 2010, stanje
31.12.2014.**

		Pravne osobe	Dijelovi pravnih osoba	Obrt
	UKUPNO	14947	6551	10774
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	88	15	396
B	Vađenje ruda i kamena	17	2	2
C	Prerađivačka industrija	974	247	1583
D	Proizvodnja i snabdjevanje/opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	52	2	3
E	Snabdjevanje/opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	49	43	4
F	Gradevinarstvo	727	55	426
G	Trgovina na veliko i malo; popravak moptornih vozila i motocikla	4021	3327	2189
H	Prijevoz i skladištenje	389	225	1529
I	Djelatnosti pružanja smještaja te priprema i usluživanja hrane (hotelijerstvo iugostiteljstvo)	392	550	1757
J	Informacije i komunikacije	575	50	211
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	157	261	39
L	Poslovanje nekretninama	337	38	33
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1619	97	958
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	462	178	204
O	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osigur.	313	116	-
P	Obrazovanje	284	98	43
Q	Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	269	110	282
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	1034	576	83
S	Ostale uslužne djelatnosti	3160	561	1030
T	Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca; djelatnosti domaćinstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	-	-	2
U	Djelatnosti vanteritorijalnih organizacija i organa	28	-	-

REGISTRIRANI POSLOVNI SUBJEKTI PO DJELATNOSTI, stanje 31.12.2014.

Općina	Ukupno	Područja djelatnosti																				
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U
Pravne osobe																						
Ukupno	14947	88	17	974	52	49	727	4021	389	392	575	157	337	1619	462	313	284	269	1034	3160	-	28
Centar	4372	17	7	150	25	7	143	873	46	122	226	63	91	648	152	123	79	93	346	1150	-	11
Novi Grad	2575	9	1	171	4	14	157	869	141	44	78	22	46	198	59	35	44	33	188	460	-	2
Novo Sarajevo	2987	9	1	147	11	7	163	809	45	71	154	48	47	419	87	44	68	57	151	640	-	9
Stari Grad	1468	5	2	87	5	1	48	286	15	81	47	17	30	135	62	28	30	34	110	439	-	6
Grad Sarajevo	11402	40	11	555	45	29	511	2837	247	318	505	150	214	1400	360	230	221	217	795	2689	-	28
Hadžići	377	16	-	64	2	4	25	92	19	5	3	1	6	16	5	20	10	7	28	54	-	-
Iliđža	2303	17	5	237	3	8	153	854	92	55	54	5	94	165	83	25	30	30	128	265	-	-
Ilijaš	294	11	1	46	1	5	12	60	15	3	2	-	8	9	5	20	9	5	25	57	-	-
Trnovo	42	2	-	-	-	1	-	1	1	2	-	-	-	-	1	7	1	3	8	15	-	-
Vogošća	529	2	-	72	1	2	26	177	15	9	11	1	15	29	8	11	13	7	50	80	-	-

REGISTRIRANI POSLOVNI SUBJEKTI PO DJELATNOSTI, stanje 31.12.2014.

Općina	Ukupno	Područja djelatnosti																				
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U
Jedinice u sastavu																						
Ukupno	6551	15	2	247	2	43	55	3327	225	550	50	261	38	97	178	116	98	110	576	561	-	-
Centar	1475	2	-	33	-	6	16	695	41	171	15	65	6	24	45	33	22	26	104	171	-	-
Novi Grad	1363	2	-	55	-	6	9	781	69	88	9	42	13	16	27	2	8	26	129	81	-	-
N. Sarajevo	1164	1	-	47	1	6	9	599	29	82	14	53	6	19	29	20	11	17	111	110	-	-
Stari Grad	616	-	-	25	-	7	1	280	20	75	4	24	3	8	27	8	22	13	50	49	-	-
Grad Sarajevo	4618	5	-	160	1	25	35	2355	159	416	42	184	28	67	128	63	63	82	394	411	-	-
Hadžići	257	6	1	14	-	2	-	110	5	20	2	15	-	1	4	11	8	6	30	22	-	-
Iliđža	1142	1	1	42	1	10	18	631	41	71	6	36	9	20	35	20	17	7	104	72	-	-
Ilijaš	190	2	-	12	-	2	1	72	8	17	-	10	-	5	1	9	8	4	21	18	-	-
Trnovo	32	1	-	-	-	1	-	6	-	8	-	-	-	-	1	1	-	5	1	8	-	-
Vogošća	312	-	-	19	-	3	1	153	12	18	-	16	1	4	9	12	2	6	26	30	-	-

Obrt

Općina	Ukupno	Područja djelatnosti																				
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U
Ukupno	10774	396	2	1583	3	4	426	2189	1529	1757	211	39	33	958	204	-	43	282	83	1030	2	-
Centar	2195	22	-	246	-	3	62	362	265	398	57	13	11	416	40	-	10	84	23	181	2	-
Novi Grad	2449	66	2	323	-	-	147	591	417	311	64	9	3	162	53	-	10	34	22	235	-	-
N. Sarajevo	1742	10	-	192	-	-	45	313	222	334	54	8	10	183	51	-	7	77	9	227	-	-
Stari Grad	1718	24	-	517	-	-	42	207	312	260	19	1	5	108	22	-	5	34	21	141	2	-
Grad Sarajevo	8104	122	2	1278		3	296	1473	1216	1303	194	31	29	869	166	-	32	229	75	784	-	-
Hadžići	440	46	-	53	2	1	29	137	44	71	5	1	-	8	3	-	2	4	-	34	-	-
Iliđža	1362	40	-	158	-	-	65	399	175	249	8	4	3	49	24	-	6	36	3	143	-	-
Ilijaš	378	95	-	41	1	-	14	98	22	58	1	3	-	6	3	-	2	6	-	28	-	-
Trnovo	84	49	-	1	-	-	1	1	18	9	-	-	-	-	4	-	-	-	-	1	-	-
Vogošća	406	44	-	52	-	-	21	81	54	67	3	-	1	26	4	-	1	7	5	40	-	-

STANOVNIŠTVO

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o stanovništvu i domaćinstvima/kućanstvima uobičajeno se prikupljaju popisima svakih deset godina prema jedinstvenoj metodologiji na cjelokupnom području Bosne i Hercegovine.

Procjena broja stalnih stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine sredinom godine uključuje prisutno stanovništvo i izbjeglice Federacije Bosne i Hercegovine u inozemstvu.

Procjene broja prisutnih stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine sredinom godine kao i stope prirodnog kretanja stanovništva temelje se na rezultatima Popisa 1991., podacima o prirodnom priraštaju i podacima o broju raseljenih osoba i izbjeglica i broju povrataka u prijeratno mjesto stanovanja, podacima o migracijama stanovništva i o registraciji prebivališta (boravišta) stanovnika FBiH.

Izvori podataka za rođene i umrle osobe i zaključene brakove su matične knjige, a za razvedene brakove dokumentacija nadležnih sudova. Podaci o rođenim i umrlim osobama te zaključenim i razvedenim brakovima odnose se na Federaciju BiH i predstavljaju konačne rezultate obrade podataka.

Definicije

Podaci iz popisa odnose se na stalno stanovništvo na području Bosne i Hercegovine. Stalno stanovništvo jednog mjesta čine sve osobe koje u tom mjestu stalno stanuju, tj. imaju prebivalište, bez obzira na to da li su se u trenutku popisa nalazile u mjestu prebivališta ili su bile privremeno odsutne, bilo u zemlji ili inozemstvu. Osobe na privremenom radu kod inozemnih poslodavaca ili na samostalnom radu, kao i članovi obitelji koji s njima borave u inozemstvu popisani su kao stalni stanovnici odgovarajućih naselja u zemlji u kojima je njihovo prebivalište.

Domaćinstvom/kućanstvom se smatra obiteljska ili druga zajednica osoba koje su izjavile da zajednički stanuju i troše prihode za podmirenje osnovnih životnih potreba, kao i svaka osoba koja živi sama (samačko domaćinstvo/kućanstvo) ili stanuje sa drugim osobama s kojima ne troši svoje prihode. U popisima 1961. i 1971. kao stalni stanovnici popisane su sve osobe koje su se zatekle u mjestu rada ukoliko se nisu svakodnevno vraćale u mjesto stanovanja obitelji, dok su 1981. i 1991. te osobe popisane kao stalni stanovnici mjesta u kojima su nastanjene njihove obitelji, čime je smanjen broj samačkih domaćinstava/kućanstava.

Podaci o **etničkim grupama** rezultat su slobodno izražene **etničke** pripadnosti stanovnika preko deset, odnosno petnaest godina starosti, odnosno roditelja (staratelja) kada su u pitanju djeca mlađa od 10, odnosno 15 godina u popisima 1971., 1981. i 1991.

U popisima prije 1981. godine Muslimani su iskazivani pod različitim nazivima. U popisu 1953. godine osobe koje su izjavile da su Muslimani svrstane su u grupu "Jugosloveni - neopredijeljeni" zajedno sa ostalim osobama jugoslovenskog porijekla/podrijetla koje su izjavile da su Jugosloveni, dok su u popisu 1961. godine iskazani pod nazivom "Muslimani u etničkom smislu", a 1971. godine kao "Muslimani u smislu narodnosti".

Podaci prema starosti iskazuju se prema navršenim godinama života. Svaka grupa starosti obuhvaća osobe koje su navršile godine života unutar granica intervala. Tako su npr. u skupini 10-14 godina obuhvaćene osobe koje imaju 10 i više godina, ali još nisu navršile 15 godina života.

Pismenost Podaci o pismenosti stanovništva odnose se samo na stanovništvo staro 10 i više godina. Pismenim se smatra ona osoba koja zna pročitati i napisati sastav (tekst) u vezi sa svakidašnjim životom, bez obzira na kojem jeziku čita i piše. Sve ostale osobe, uključujući i one koje samo čitaju smatrane su nepismenim.

Školska sprema je najviši stepen/stupanj obrazovanja koji je osoba stekla po okončanju redovnog/redovitog školovanja ili škole koja zamjenjuje redovne/redovite, polaganjem privatnih ispita u nekoj redovnoj/redovitoj školi, ili pohađanjem kursa za skraćeno završavanje neke škole kojim se, po postojećim propisima, stječe određena školska sprema.

Prema aktivnostima stanovništvo je razvrstano na aktivno, stanovništvo sa osobnim prihodom i izdržavane/uzdržavane osobe. Aktivno je ono stanovništvo koje obavlja neko zanimanje i tako osigurava sredstva za život. Aktivnim se smatraju i osobe koje traže zaposlenje, služe vojni rok, kao i osobe na izdržavanju kazne. Osobama sa osobnim prihodom smatraju se penzioneri/umirovljenici svih kategorija, osobe koje primaju socijalnu pomoć ili imaju prihode od davanja u zakup zemlje, kuće, radnje i druge imovine.

Izdržavanim/Uzdržavanim osobama (djeca, učenici, studenti, domaćice/kućanice i dr.) smatraju se osobe koje nemaju vlastitih prihoda ni po kojem osnovu, nego ih izdržavaju/uzdržavaju roditelji, rođaci ili druge osobe, kao i osobe s prihodima koji im ne obezbjeđuju ekonomsku samostalnost.

Poljoprivredno stanovništvo u popisima 1981. i 1991. godine čine sve osobe čija se zanimanja nalaze u skupini "poljoprivrednici" i "ribari i lovci", kao i sve osobe koje oni izdržavaju/uzdržavaju.

Stalnim mjestom stanovanja smatra se ono mjesto u kojem je osoba stalno nastanjena, tj. u kojem ima prebivalište.

Ako je osoba 2000 - 2014. godine bila prisutna u jednom mjestu stanovanja duže od jedne godine, onda se to mjesto smatralo njenim prebivalištem. Ako je iz navedenog prebivališta bila odsutna duže/dulje od godinu dana u inozemstvu, onda takvi događaji nisu obuhvaćeni podacima za datu godinu.

Podaci o živorođenim i mrtvorodenim osobama svrstavaju se prema mjestu stalnog stanovanja majke, o umrlim prema mjestu stalnog stanovanja umrle osobe, za zaključene brakove prema mjestu stalnog stanovanja mladoženje, a razvedeni brakovi se svrstavaju prema zadnjem prebivalištu bračnog para.

Podaci o umrlim osobama prema uzroku smrti razvrstani su prema X Reviziji Međunarodne statističke klasifikacije bolesti, povreda i uzroka smrti.

Živorodenim djetetom smatra se svako dijete koje pri rođenju diše i pokazuje druge znakove života kao što su kucanje srca, pulsiranje pupčane vrpce i jasni pokreti voljnih mišića. Ako dijete ubrzo nakon poroda umre, prvo se registruje kao živorođeno, a zatim kao umrlo dojenče.

Mrtvorodenim djetetom smatra se dijete rođeno, odnosno izvađeno iz tijela majke bez ikakvih znakova života, tj. ako nije disalo niti pokazivalo neki drugi znak života, nošeno je duže od 22 sedmice trudnoće i ima 500 grama ili više porođajne težine.

Izbacivanje mrtvog ploda koji je nošen manje od 22 sedmice, smatra se pobačajem (abortusom), bez obzira na to da li je riječ o prirodnom ili namjernom prekidu trudnoće, i ne registruje se u matičnim knjigama, niti su ti podaci iskazani u ukupnom broju mrtvorodenih.

Stručnom pomoći kod rođenja smatra se pomoć doktora medicine ili diplomirane primalje/babice. Ukupan broj rođenih sa stručnom pomoći čine rođeni u «zdravstvenoj ustanovi» i rođeni «na drugom mjestu sa stručnom pomoći».

Prirodni prirast, odnosno prirodni pad stanovništva razlika je između broja živorođene djece i broja umrlih osoba.

Stopa nataliteta predstavlja odnos između broja živorođenih i procijenjenog broja stanovnika, na 1000 stanovnika prisutnih sredinom godine.

Stopa prirodnog priraštaja predstavlja razliku stope nataliteta i stope mortaliteta.

Smrt je stalni prestanak svih znakova života u bilo koje vrijeme nakon što se desilo rođenje (prestanak vitalnih funkcija bez mogućnosti oživljavanja). Ova definicija isključuje mrtvorodenja koja se posebno definiraju.

Umrlo dojenčadi smatraju se djeca koja su umrla prije navršene prve godine života.

Uzrok smrti je ona bolest, bolesno stanje ili ozljeda koja za posljedicu ima smrt ili je pridonijela smrti, kao i okolnosti nesretnog slučaja ili nasilja koje su takve ozljede prouzrokovale. Uzroci smrti razvrstani su prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti, povreda i uzroka smrti - X revizija.

Stopa mortaliteta predstavlja odnos između broja umrlih i procijenjenog broja stanovnika na 1000 stanovnika prisutnih sredinom godine.

Stopa smrtnosti dojenčadi predstavlja odnos između broja umrle dojenčadi i broja živorođenih na 1000 živorođenih.

Brak je čin, ceremonija ili proces kojim se stvara zakonska veza muža i žene. Zakonitost unije uspostavlja se građanskim, vjerskim ili drugim sredstvima zavisno od toga kako ih definira zakon svake zemlje.

Razvod braka je krajnji zakonski raspad braka tj. ono odvajanje muža i žene koje stranama daje pravo da ponovo stupe u brak po građanskim, vjerskim i/ili drugim odredbama, sukladno sa zakonima svake zemlje.

STAROSNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA , procjena

Općina	Ukupno	0-14	15-64	65 i više
---------------	---------------	-------------	--------------	------------------

stanje 30.06. 2012. godine

Ukupno	440.744	69.650	298.702	72.392
Centar	69.156	9.710	46.488	12.958
Hadžići	22.731	4.250	15.549	2.932
Ilidža	60.417	10.658	40.766	8.993
Ilijaš	19.102	4.173	12.090	2.839
Novi Grad	125.447	19.198	87.567	18.682
Novo Sarajevo	73.748	10.252	48.797	14.699
Stari Grad	42.220	6.527	28.598	7.095
Trnovo	2.473	171	1.577	725
Vogošća	25.450	4.711	17.270	3.469

stanje 30.06. 2013. godine

Ukupno	442.669	69.980	299.970	72.719
Centar	68.933	9.679	46.338	12.916
Hadžići	22.777	4.259	15.580	2.938
Ilidža	61.160	10.789	41.267	9.104
Ilijaš	19.590	4.280	12.398	2.912
Novi Grad Sarajevo	125.626	19.225	87.692	18.709
Novo Sarajevo	73.820	10.262	48.845	14.713
Stari Grad	42.031	6.498	28.470	7.063
Trnovo	2.850	197	1.817	836
Vogošća	25.882	4.791	17.563	3.528

stanje 30.06. 2014. godine

Ukupno	444.851	70.412	301.456	72.983
Centar	68.711	9.648	46.189	12.874
Hadžići	22.983	4.298	15.720	2.965
Ilidža	62.572	11.038	42.220	9.314
Ilijaš	19.874	4.342	12.578	2.954
Novi Grad Sarajevo	126.179	19.310	88.078	18.791
Novo Sarajevo	73.749	10.252	48.798	14.699
Stari Grad	41.749	6.454	28.279	7.016
Trnovo	2.628	182	1.675	771
Vogošća	26.406	4.888	17.919	3.599

PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA

	Godina	Živorodeni	Umrli	Prirodni priraštaj	Umrli dojenčad		Zaključeni brakovi	Razvedeni brakovi	
					ukupno	na 1000 živorodnih		ukupno	na 1000 zaključenih
Grad Sarajevo1)	2010	3.124	2.991	133	24	7,7	1.865	81	43,4
	2011	3.157	2.991	166	17	5,4	1.819	193	106,1
	2012	3.071	3.108	-37	23	7,5	1.573	72	45,8
	2013	3.013	2.890	123	22	7,3	1.556	162	104,1
	2014	2.930	3.016	-86	14	4,8	1.680	98	58,3
Centar Sarajevo	2010	658	752	-94	12	18,2	391	12	30,7
	2011	573	815	-242	12	20,9	366	55	150,3
	2012	630	801	-171	13	20,6	351	19	54,1
	2013	666	719	-53	5	7,5	346	39	112,7
	2014	587	747	-160	2	3,4	365	25	68,5
Hadžići	2010	271	225	46	1	3,7	181	2	11,0
	2011	268	239	29	2	7,5	149	8	53,7
	2012	289	209	80	-	-	160	3	18,8
	2013	256	193	63	2	7,8	142	13	91,5
	2014	281	212	69	6	21,4	177	13	73,4
Iliđa	2010	723	523	200	4	5,5	426	13	30,5
	2011	714	511	203	5	7,0	425	27	63,5
	2012	734	523	211	4	5,4	464	10	21,6
	2013	699	542	157	5	7,2	456	38	83,3
	2014	775	525	250	5	6,5	425	18	42,4
Ilijaš	2010	271	172	99	-	-	148	3	20,3
	2011	256	181	75	-	-	108	12	111,1
	2012	277	165	112	3	10,8	136	-	-
	2013	261	168	93	1	3,8	116	7	60,3
	2014	265	197	68	1	3,8	144	8	55,6
Novi Grad Sarajevo	2010	1.400	1.071	329	4	2,9	734	35	47,7
	2011	1.481	1.024	457	3	2,0	743	77	103,6
	2012	1.398	1.055	343	7	5,0	627	27	43,1
	2013	1.338	1.022	316	11	8,2	595	68	114,3
	2014	1.262	1.066	196	5	4,0	681	36	52,9
Novo Sarajevo	2010	673	721	-48	3	4,5	449	21	46,8
	2011	729	705	24	2	2,7	465	39	83,9
	2012	685	738	-53	1	1,5	375	19	50,7
	2013	672	698	-26	3	4,5	404	30	74,3
	2014	735	762	-27	4	5,4	395	22	55,7
Stari Grad Sarajevo	2010	393	447	-54	5	12,7	291	13	44,7
	2011	374	429	-55	-	-	245	22	89,8
	2012	358	514	-156	2	5,6	220	7	31,8
	2013	337	451	-114	3	8,9	211	25	118,5
	2014	346	441	-95	3	8,7	239	15	62,8
Trnovo	2010	19	29	-10	-	-	17	-	-
	2011	9	30	-21	-	-	9	-	-
	2012	10	36	-26	-	-	8	-	-
	2013	11	26	-15	-	-	8	1	125,0
	2014	12	35	-23	-	-	6	-	-
Vogošća	2010	296	197	99	2	6,8	145	2	13,8
	2011	318	167	151	-	-	145	10	69,0
	2012	301	226	75	1	3,3	156	3	19,2
	2013	310	212	98	2	6,5	175	10	57,1
	2014	303	230	73	2	6,6	168	2	11,9

1) Grad Sarajevo (Općine: Centar Sarajevo, Novi Grad Sarajevo, Novo Sarajevo, Stari Grad Sarajevo)

INVESTICIJE

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Federalni zavod za statistiku u ovom "Statističkom godišnjaku/ljetopisu" publikuje podatke o investicijama u stalna sredstva za Federaciju BiH za 2014. godinu. Svi podaci su prikazani po područjima Klasifikacije djelatnosti BiH 2010, koja je usklađena sa evropskom klasifikacijom NACE Rev. 2.

Podaci o investicijama su prikupljeni putem sljedećih istraživanja:

- Godišnji izvještaj o investicijama u stalna sredstva (obrazac INV-01) za sve pravne osobe;
- za oblast poljoprivrede individualnog sektora (poljoprivredna gazdinstva) podaci su prikupljeni putem općina, a bazirani/temeljeni su na procjenama općinskih komisija.

Nisu obuhvaćena investiciona ulaganja samostalnih poduzetnika i domaćinstava/kućanstava.

Definicije i metodološka objašnjenja su zasnovana na metodologijama „Evropski/Europski sistem računa 1995“ (ESA-95) i „Sistem nacionalnih računa 1993“ (SNA-93).

Podaci o investicijama prikazuju ukupne isplate za investicije po osnovnim oblicima finansiranja/financiranja, ostvarene investicije (nova i polovna/rabljena stalna sredstva) po tehničkoj strukturi i ostvarene investicije u nova stalna sredstva (nova i polovna/rabljena uvozna stalna sredstva) po tehničkoj strukturi.

Obrada podataka urađena je po dva osnovna principa:

- prema sjedištu i pretežnoj djelatnosti investitora (organizacioni princip) i
- prema lokaciji i djelatnostima kojima su investicije stvarno namijenjene, bez obzira na to u koju je djelatnost razvrstan investitor i gdje mu se nalazi sjedište (princip čistih djelatnosti).

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva koje nije moguće rasporediti po kantonima (putevi, pruge i sl.) se prikazuju kao neraspoređene investicije.

Definicije

Investicijama u stalna sredstva smatraju se nabavke/nabave preduzeća/poduzeća i drugih pravnih osoba radi dobivanja novih stalnih sredstava, povećanja vrijednosti ili zamjene postojećih stalnih sredstava (stambene zgrade, ostale zgrade i građevine, oprema i uređaji trajnijeg karaktera, osnovno stado, pošumljavanje i podizanje dugogodišnjih zasada, softver itd). Nabavljena investicijska dobra mogu biti nova ili polovna/rabljena, kupljena od drugih u zemlji i inozemstvu. Stalna sredstva mogu, također, biti stečena trampom, primljena kao kapitalni transfer u naturi ili proizvedena u vlastitoj režiji.

Obuhvataju se sve vrste ulaganja u nove kapacitete, kao i ulaganja za proširenje, rekonstrukciju i modernizaciju postojećih ili zamjenu zastarjelih, istrošenih ili slučajnom štetom uništenih kapaciteta. Ne obuhvata se redovno i tekuće održavanje stalnih sredstava, ulaganja u obrtna sredstva i vojno oružje za razaranja i oprema koja je potrebna za njegovo odašiljanje, usavršavanje osoblja, ispitivanje tržišta i kupovina zemljišta.

Isplatama za investicije smatraju se novčana ulaganja u toku/tijeku godine u nova i polovna/rabljena stalna sredstva, bez obzira na momenat njihove izgradnje ili nabavke/nabave.

Ostvarene investicije predstavljaju vrijednost fizički realizovane izgradnje, izrade ili nabavke/nabave novih i polovnih/rabljenih stalnih sredstava tokom/tijekom godine, bez obzira na to jesu li završene, je li i kada izvršena njihova isplata.

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva odnose se na onaj dio stalnih sredstava koji je nabavljen neposredno od izvođača građevinskih radova, proizvođača opreme ili proizveden u vlastitoj režiji, odnosno ona investicijska dobra koja još nisu bila predmet kupoprodaje između neposrednih korisnika tih dobara. Ovdje se uključuje i polovna/rabljena oprema nabavljena u inozemstvu, budući da izravno utiče na porast nacionalnog bogatstva u zemlji. Ostala polovna stalna sredstva nisu uključena u ostvarene investicije u nova stalna sredstva. U nabavku/nabavu novih stalnih sredstava svrstavaju se i investicije u veća poboljšanja postojećih stalnih sredstava.

U skladu sa metodologijama ESA-95 i SNA-93 stalna sredstva se grupišu na:

- **materijalna (opipljiva) stalna sredstva** (građevinski radovi kojima su obuhvaćena i značajnija poboljšanja zemljišta; strojevi, oprema i transportna sredstva; ostala materijalna stalna sredstva koja obuhvataju osnovno stado, pošumljavanje i dugogodišnje zasade);
- **nematerijalna (neopipljiva) stalna sredstva** (rudarska i mineralna istraživanja; softveri; originali na području književnosti, filma, muzike i slično; studije i projekti) i
- **troškove prijenosa vlasništva zemljišta** (svi troškovi radi naknada stručnjacima koji su nastali kod jedinice koja povećava aktivu: naknade pravicima, arhitektima, inženjerima, procjeniteljima; provizije koje se plaćaju posrednicima u prodaji nekretnina i svi porezi na prijenos vlasništva nad zemljištem koje plaća kupac).

**ISPLATE ZA INVESTICIJE PO OSNOVNIM IZVORIMA FINANSIRANJA/FINANCIRANJA I
DJELATNOSTI INVESTITORA U 2013. GODINI - ORGANIZACIONI PRINCIP**

000 KM

Djelatnost investitora	Ukupno	Iz sopstvenih sredstava	Iz udruženih sredstava	Iskorišteni finans./financ. krediti	Finans./financ. lizing	Iz sredstava fondova i budžeta/proračuna	Iz ostalih izvora
UKUPNO	1.143.885	769.308	54.955	205.562	29.632	9.689	74.738
Pravne osobe-ukupno	1.139.722	767.232	54.955	203.540	29.632	9.689	74.673
A Poljoprivreda, šumar. i ribolov	4.150	654	582	2.867	-	47	-
B Vađenje ruda i kamena	1.809	1.358	-	70	-	-	381
C Prerađivačka industrija	89.971	75.433	180	8.217	813	35	5.293
D Proizvodnja i snabdijevanje/opskrba elektr. energijom, plinom, parom i klimatizacija	170.959	133.451	234	35.062	-	-	2.212
E Snabdijevanje/opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	16.198	2.739	-	2.758	649	1.668	8.383
F Građevinarstvo	40.036	26.756	1.105	9.238	2.927	-	9
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motor.vozila i motoc.	214.653	135.011	37.833	29.373	9.332	146	2.959
H Prijevoz i skladištenje	64.963	22.873	-	31.287	10.055	86	661
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluž. hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	41.011	25.825	120	14.706	-	201	158
J Informacije i komunikacije	200.087	169.979	38	492	584	30	28.964
K Finansijske/Financijske djelatnosti i djelatnosti osigur.	51.866	49.693	-	2.047	126	-	-
L Poslovanje nekretninama	45.128	13.105	6.215	24.573	-	-	1.235
M Stručne, naučne/znanstvene i tehničke djelatnosti	65.445	24.132	4.236	30.722	1.055	4.214	1.087
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	14.479	6.234	2.052	785	3.874	183	1.351
O Javna uprava i odbrana/odbrana; obavezno/obvezno socijalno osiguranje	58.709	42.340	-	630	47	804	14.889
P Obrazovanje	39.050	26.490	25	9.582	-	201	2.751
Q Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite/skrbi	10.261	4.452	2.318	277	-	1.870	1.344
R Umjetnost, zabava i rekreacija	2.984	2.442	16	205	48	171	102
S Ostale uslužne djelatnosti	7.964	4.264	-	648	122	34	2.895
T Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca	-	-	-	-	-	-	-
U Djelatnosti vanteritorijalnih organizacija i tijela	-	-	-	-	-	-	-
Poljoprivredna gazdinstva - ukupno	4.163	2.076	-	2.022	-	-	65

ISPLATE ZA INVESTICIJE PO OSNOVNIM IZVORIMA FINANSIRANJA/FINANCIRANJA

000 KM

Kanton <i>Canton</i>	Ukupno	Iz sopstvenih sredstava	Iz udruženih sredstava	Iskorišteni finansijski finansijski kredit	Finansijski Finansijski lizing	Iz sredstava fondova i budžeta proračuna	Iz ostalih izvora
UKUPNO							
2010	1.392.754	857.347	29.512	348.464	34.512	46.828	76.091
2011	1.332.635	811.060	21.519	331.025	39.976	36.586	92.469
2012	1.142.177	679.394	29.683	268.668	39.076	49.668	75.687
2013	1.143.885	769.308	54.955	205.562	29.632	9.689	74.738
2014	1.060.114	738.576	88.839	118.851	20.153	19.685	74.011

**OSTVARENE INVESTICIJE U NOVA STALNA SREDSTVA PO NAMJENI ULAGANJA I
TEHNIČKOJ STRUKTURI U 2013.GODINI (PRINCIP ČISTIH DJELATNOSTI)**

000 KM

Namjena ulaganja	Ukupno	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva
		građevinski radovi	strojevi, oprema i transportna sredstva	ostala materijalna stalna sredstva		
UKUPNO	1.029.177	592.024	382.594	4.424	49.731	404
Pravne osobe-ukupno	1.025.014	591.022	381.948	1.908	49.731	404
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	3.972	1.031	1.092	1.849	-	-
B Vađenje ruda i kamena	1.070	13	1.002	-	55	-
C Prerađivačka industrija	81.712	33.186	46.416	-	2.110	-
D Proizvodnja i snabdijevanje/ opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	46.520	31.817	12.554	-	2.100	48
E Snabdijevanje/opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	12.860	10.783	1.865	-	212	-
F Građevinarstvo	260.439	240.469	17.173	-	2.664	134
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	146.099	84.350	58.468	3	3.253	26
H Prijevoz i skladištenje	47.272	25.030	21.734	-	482	26
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	34.629	30.095	4.452	-	82	-
J Informacije i komunikacije	149.524	24.350	110.409	-	14.765	-
K Finansijske/Financijske djelatnosti i djelatnosti osigur.	47.073	11.297	24.900	-	10.876	-
L Poslovanje nekretninama	38.345	36.926	1.163	-	136	120
M Stručne, naučne/znanstvene i tehničke djelatnosti	20.693	8.451	10.830	8	1.395	10
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	10.472	2.902	7.404	30	115	20
O Javna uprava i odbrana/obrana; obavezno/obvezno socijal.osigur.	61.409	5.245	45.695	5	10.463	-
P Obrazovanje	41.458	36.358	4.712	-	388	-
Q Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite/skrbi	13.212	4.618	8.445	-	149	-
R Umjetnost, zabava i rekreacija	2.518	790	1.424	-	303	-
S Ostale uslužne djelatnosti	5.738	3.309	2.211	13	184	20
T Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca	-	-	-	-	-	-
U Djelatnosti vanteritorijalnih organizacija i tijela	-	-	-	-	-	-
Poljoprivredna gazdinstva -ukupno - ukupno	4.163	1.002	646	2.516	-	-

OSTVARENE INVESTICIJE U NOVA STALNA SREDSTVA PO NAMJENI ULAGANJA I TEHNIČKOJ STRUKTURI

000 KM

Kanton	Ukupno	Materijalna stalna sredstva <i>Tangible fixed assets</i>			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva
		gradevinski radovi	strojevi, oprema i transportna sredstva	ostala materijalna stalna sredstva		
Ukupno						
2010	1.049.402	582.891	417.821	4.498	42.979	1.214
2011	909.214	308.233	542.410	3.667	54.365	538
2012	791.908	327.905	391.977	3.070	67.386	1.570
2013	1.029.177	592.024	382.594	4.424	49.731	404
2014	1.111.941	685.501	382.526	3.064	39.796	1.054
Nerasporedene investicije						
2010	136.836	129.847	6.682	-	296	11
2011	105.635	94.650	10.235	-	524	226
2012	81.344	74.038	6.687	-	618	-
2013	65.840	61.157	4.583	12	88	-
2014	45.973	38.376	7.504	-	90	2

INDUSTRIJA

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Godišnjeg istraživanja industrije IND-21/PRODCOM koje provodi Federalni zavod za statistiku na temelju Zakona o statistici u FBiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 63/03 i 9/09). Prikupljanje podataka na obrascu MKPS IND-1 vrši se na osnovu Metodologije za popunjavanje izvještaja i Mjesečne Nomenklature industrijskih proizvoda - Mjesečna NIP BiH 2013. Mjesečna NIP BiH 2013 zasnovana je na izvornoj NIP BiH 2010 (Službeni glasnik br. 12/11 i 41/11) i ažurirana sa izmjenama i dopunama nastalim od 2010. do 2013. godine. Hijerarhijski nivoi proizvoda iz Nomenklature industrijskih proizvoda sadrže nivoe KD BiH 2010 (nivo razreda) usklađene sa EU klasifikacijom NACE Rev. 2. Koncepti i definicije koji se koriste za istraživanje MKPS IND-1 također su usklađeni s konceptima i definicijama iz Uredbe o kratkoročnim statistikama EU-e (STS R., EU Direktiva No.1165/98).

Metod računanja i bazna godina

sistem pondera u FBiH je 2010. i primjenjuje se u obračunu FBiH indeksa od januara 2013. EU Uredbom (EC) No 472/2008 propisana je primjena bazne 2010 godine od januara 2013. u zemljama EU. Koncepti, definicije i metodologija koji se koriste za izračunavanje indeksa industrijske proizvodnje su usklađeni sa EU propisima u domenu kratkoročnih statistika (EU STS - Short Term Statistics).

Standardi i klasifikacije

Za prikupljanje podataka, izračunavanje indeksa i objavljivanje rezultata industrijske proizvodnje od januara 2013. koriste se novi standardi: BiH Klasifikacija djelatnosti KD BiH 2010 (bazirana na EU NACE Rev.2.) i FBiH Nomenklatura industrijskih proizvoda NIP BiH 2010 (bazirana na EU PRODCOM listi 2010, EU PRODCOM listi 2012 i EU PRODCOM listi 2013).

Obuhvat mjesečnog i godišnjeg istraživanja po ekonomskim djelatnostima

Mjesečnim izvještajem industrije i Godišnjim izvještajem industrije obuhvaćena su sva pravna lica koja zapošljavaju deset i više zaposlenih (preduzeća/poduzeća i lokalne jedinice), razvrstana u Registru poslovnih subjekata Federalnog zavoda za statistiku.

Ovim istraživanjima obuhvataju se djelatnosti koje su svrstane u sljedeća područja KD BiH 2010:

B -Vađenje ruda i kamena

C -Prerađivačka industrija

D-Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom

Saglasno EU STS propisu br. 1165/98 i 1893/2006 sljedeće djelatnosti ne ulaze u obračun indeksa industrijske proizvodnje:

Oblast 36 - Sakupljanje, prečišćavanje i snabdjevanje vodom

Grana 35.3 - Proizvodnja i snabdijevanje parom i klimatizacija

Agregati glavnih industrijskih grupa (GIG)

Indeksi za GIG agregate izračunavaju se istim metodom kao indeksi po djelatnostima, samo se proizvodi grupisu prema i pretežnoj upotrebi proizvoda unutar oblasti i grane djelatnosti iz klasifikacije KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2). Za izračunavanje indeksa za GIG agregate (EU MIGs) primjenjuju se nove definicije radi usklađivanja sa statističkim standardima EU.

AI Intermedijarni proizvodi: oblasti i grane KD BiH 2010: 07 – 09, 10.6, 10.9, 13.1 – 13.3, 16, 17, 20.1 – 20.3, 20.5, 20.6, 22 – 24, 25.5 – 25.7, 25.9, 26.1, 26.8, 27.1 – 27.4 i 27.9

AE Energija: oblasti KD BiH 2010: 05, 06, 19 i 35 (isključujući 35.3)

BB Kapitalni proizvodi: oblasti i grane KD BiH 2010: 25.1 – 25.4, 26.2, 26.3, 26.5, 26.6, 28, 29, 30.1 – 30.4, 32.5 i 33

CD Trajni proizvodi za široku potrošnju: oblasti i grane KD BiH 2010: 26.4, 26.7, 27.5, 30.9, 31, 32.1 i 32.2

CN Netrajni proizvodi za široku potrošnju: oblasti i grane KD BiH 2010: 10.1 – 10.5, 10.7, 10.8, 11, 12, 13.9, 14, 15, 18, 20.4, 21, 32.3, 32.4 i 32.9.

**INDEKSI OBIMA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE - PREMA GLAVNIM
INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA I PODRUČJIMA KD BiH 2010**

	<u>2013</u>	<u>2014</u>
	2012	2013
INDUSTRIJA - UKUPNO	99,3	99,2
PREMA GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA		
AI Intermedijarni proizvodi	100,2	124,9
AE Energija	86,7	90,8
BB Kapitalni proizvodi	137,1	99,3
CD Trajni proizvodi za široku potrošnju	85,0	84,5
CN Netrajni proizvodi za široku potrošnju	95,2	99,1
PREMA PODRUČJIMA I OBLASTIMA KD-a		
B VAĐENJE RUDA I KAMENA	-	39,0
08 Vađenje ostalih ruda i kamena	-	39,0
C PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	100,3	101,7
10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	-	107,0
11 Proizvodnja pića	-	90,8
12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	-	88,7
14 Proizvodnja odjeće	-	113,8
15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	-	95,5
16 Prerada drva i proizv. od drva i pluta osim namješt. proizv.predmeta od slame i pletarskih materijala	-	139,4
18 Stampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	-	90,2
19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	-	78,1
20 Proizvodnja kemikalija i kemiskih proizvoda	-	100,5
21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i preparata	-	107,1
22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	-	130,4
23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	-	131,5
24 Proizvodnja baznih metala	-	17,6
25 Proizv.gotovih metal.proizvoda osim mašina i opreme	-	106,7
26 Proizvodnja računara te električnih i optičkih proizvoda	-	70,9
27 Proizvodnja električne opreme	-	137,3
28 Proizvodnja mašina i uređaja, d.n.	-	82,6
29 Proizvodnja motornih vozila,prikolica i poluprikolica	-	106,5
31 Proizvodnja namještaja	-	84,4
32 Ostala prerađivačka industrija	-	77,2
33 Popravlak i instaliranje mašina i opreme	-	134,8
D PROIZV.SNABDIJEVANJE/OPSKRBA ELEKTR. ENERGIJOM,GASOM/PLINOM I VODOM	86,9	90,8
35 Proizvodnja i snabdjevanje električ.energijom i plinom (osim proizvodnje i snabd. parom i klimatizacija)	86,9	90,8

POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBOLOV

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

BILJNA PROIZVODNJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o poljoprivrednom zemljištu i prinosima ratarskih i povrtnih kultura, broju stabala, čokota/trsova (ukupan broj i broj rodni stabala, čokota/trsova) i prinosima voća prikupljaju se redovnim godišnjim statističkim istraživanjem. Izvještaj podnose pravni subjekti i dijelovi pravnih subjekata, a za porodična poljoprivredna gazdinstva podaci se dobivaju procjenom. Procjenu rade stručne osobe za poljoprivredu u općinama.

Definicije

Poljoprivredno zemljište je zemljišna površina koja se koristi za poljoprivrednu proizvodnju. U poljoprivredno zemljište se uključuje obradivo zemljište, pašnjaci, ribnjaci, trstici i bare.

Obradivo zemljište je zemljišna površina na kojoj se uzgajaju ratarski i povrtni usjevi, višegodišnji zasadi i trave i vrši obrada, kosidba i drugi poljoprivredni radovi i, po pravilu, ubiru prinosi svake godine. Obradivo zemljište čine oranice i bašte/vrtovi, voćnjaci, vinogradi i livade.

Oranica (njiva) je zemljišna površina na kojoj se obavlja ratarska proizvodnja. Na njoj se po utvrđenom redu (plodoredu) siju ratarski usjevi: žita, industrijsko bilje, povrtno bilje i stočno-krmno bilje. U oranično zemljište uključuju se i površine koje su "radi odmora" ostale neobrađene: zeleni ili crni ugar, zaležaji, parlozi i prelozi. Osim toga, oranicama se smatraju i površine pod loznicima i voćnim rasadima, površine pod cvijećem i ukrasnim biljem.

Rodna stabla voća i rodni čokoti/trsovi vinove loze su stabla, odnosno čokoti/trsovi koja su prema svojoj fiziološkoj zrelosti sposobna da pod normalnim uslovima/uvjetima za vegetaciju zametnu plod, bez obzira da li su u toj godini rodila ili ne.

Požnjevena površina je površina sa koje je požnjeven usjev i ubran prinos. Požnjevene površine mogu biti manje od zasijanih površina u slučaju kada su usjevi usljed elementarnih i drugih nepogoda potpuno uništeni, tako da na tim površinama nije obavljena žetva niti ubran prinos.

Prinos/prirod usjeva je iskazan kao hambarski prinos/prirod normalne vlažnosti po odbitku svih gubitaka prilikom žetve (berbe), transporta i vršidbe.

Prinos/prirod po jedinice površine (po ha) obračunat je na požnjevenu površinu.

Prinosi/prirodi po stablu-čokotu/trsu obračunati su po rodnom stablu, odnosno čokotu/trsu vinove loze.

OTKUP I PRODAJA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o otkupu i prodaji poljoprivrednih proizvoda dobiveni su iz mjesečnih statističkih izvještaja TRG-31 i TRG-33 koje dostavljaju poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata razvrstani u područje A prema KD BiH 2010 (poljoprivreda, šumarstvo i ribolov), koji vrše prodaju poljoprivrednih proizvoda iz vlastite poljoprivredne proizvodnje ili ostvarene interne realizacije poljoprivrednih proizvoda u vlastitim pogonima u svrhu proizvodnje, kao i poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata razvrstani u područje A, C i G prema KD BiH 2010 koji vrše otkup poljoprivrednih proizvoda od individualnih poljoprivrednih proizvođača.

Podaci o prodaji poljoprivrednih proizvoda na pijacama/ tržnicama dobiveni su iz mjesečnih statističkih izvještaja TRG-13 koje dostavljaju poslovni subjekti koji pružaju usluge korišćenja prodajnog prostora pijace. Obuhvaćaju se količine proizvoda koje na pijacu iznose individualni poljoprivredni proizvođači (bez poljoprivrednih preduzeća i zemljoradničkih zadruga).

Definicije

Otkup poljoprivrednih proizvoda je kupovina, odnosno preuzimanje poljoprivrednih proizvoda neposredno od individualnih proizvođača koje vrše poslovni subjekti radi dalje prodaje ili prerade.

Prodaja poljoprivrednih proizvoda je prodaja, odnosno isporuka poljoprivrednih proizvoda iz vlastite proizvodnje poslovnih subjekata i njihovih dijelova.

STOČARSTVO

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci se odnose na statistička istraživanja iz područja stočarstva i ribarstva.

Statistika stočarstva prati posebno podatke za pravne osobe i dijelove pravnih osoba, a posebno za porodična/ obiteljska poljoprivredna gazdinstva/ gospodarstva.

Podaci o broju stoke za pravne osobe i dijelove pravnih osoba prikupljaju se redovnim godišnjim izvještajima.

Podaci o broju stoke i stočnoj proizvodnji za porodična/obiteljska poljoprivredna gazdinstva/ gospodarstva su procijenjeni od strane ovlaštene stručne osobe za poljoprivredu u općini.

Svi elementi za obračun stočne proizvodnje dobijaju se direktno iz istraživanja, a sadrže podatke o broju i težini stoke i peradi te o proizvodnji mlijeka, jaja, vune i meda.

Proizvodnja mlijeka odnosi se na neto-količine, tj. namuženo mlijeko, ne računajući količine koje posišu telad i janjad.

Podaci o broju grla zaklane stoke i peradi, bruto težini žive stoke i peradi i neto težini zaklane stoke i peradi su agregirani na temelju mjesečnog istraživanja o klanju stoke i peradi, a izvještajne jedinice su pravne osobe, dijelovi pravnih osoba kao i obrtnici registrirani prema KD BiH 2010, u djelatnosti prerada i konzerviranje mesa.

Bruto težina stoke predstavlja težinu stoke i peradi neposredno pred klanje.

Neto težina zaklane stoke je težina zaklanih životinja poslije otklanjanja određenih dijelova u zavisnosti od vrste i kategorije stoke, tj. težinu očišćene zaklane životinje.

2010 u djelatnosti proizvodnja i uzgoja siatkovođne rđe i morske rđe. Podaci se ođnose na stanje 31. decembra/prosinca prethodne godine.

ŠUMARSTVO

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o posjećenju drvnoj masi, podizanju i obnovi šuma, šumskim požarima i štetama u šumama ođnose se na državne i privatne šume, a podaci o proizvodnji i prodaji šumskih sortimenata te prijevoznim sredstvima i mehanizaciji u šumarstvu ođnose se samo na državne šume. Podaci statistike šumarstva prikupljaju se mjesečnim i godišnjim istraživanjima.

Za državne šume podaci se prikupljaju od poslovnih subjekata koji se bave šumarstvom, a za privatne šume od nadležnog organa uprave.

Podaci o šumskim površinama kao i opći podaci o državnim šumama su preuzeti od Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Proizvodnja i prodaja šumskih sortimenata obuhvaća podatke samo onih poslovnih subjekata koji se bave stalnom proizvodnjom šumskih sortimenata. Ovim podacima nije obuhvaćena proizvodnja i prodaja zadružnih i drugih poslovnih subjekata koji se povremeno bave tom djelatnošću.

Statistika lovstva svoje istraživanje zasniva na evidencijama koje se formiraju u izvještajnoj jedinici.

Definicije

Pod šumom se smatra svaka površina veća od 500 m² obrasla šumskim drvećem, sa svrhom da služi za proizvodnju šumskih sortimenata ili da ima zaštitnu funkciju ili posebnu namjenu bez obzira na obrast i visinu stabala.

Raznodobne šume su visoke šume koje su nastale uglavnom iz sjemena. U njima se sječa i obnova vrši neprestano na cijeloj površini, pa su im stabla različite starosti i visine izmješšana pojedinačno ili u grupama.

Jednodobne šume su visoke šume visokog oblika gajenja koje su nastale uglavnom iz sjemena, kao i vještački podignute šume i kulture u kojima su stabla približno jednake visine i starosti.

Izdanačke (niske) šume su šume nastale uglavnom od izdanaka iz panja.

Posjećena bruto drvena masa obuhvaća posjećene trupce (lišćara/listača i četinara/četinjača), jamsko drvo (lišćara/ listača i četinara/ četinjača), ostalo dugo drvo (lišćara /listača i četinara/ četinjača), prostorno drvo (lišćara/ listača i četinara/ četinjača), ogrijevno drvo (lišćara/ listača i četinara/ četinjača) te ostalo grubo obrađeno drvo. U bruto drvenu masu ulazi otpadak (gubitak koji nastaje pri sječi).

Dugo drvo (lišćara/ listača i četinara/ četinjača) obuhvaća: trupce, jamsko drvo i ostalo dugo drvo.

Trupci (lišćara/listača i četinara/četinjača) su dijelovi debla koji su namijenjeni daljem prerađivanju piljenjem, ponekad rezanjem ili ljuštenjem jer imaju povoljna fizička i kemijska svojstva te su namijenjena za industrijsku preradu. To su trupci za rezanje te trupci za furnir i ljuštenje.

Jamsko drvo (lišćara/listača i četinara/četinjača) namijenjeno je za razne tehničke svrhe jer ima vrlo povoljna fizička i kemijska svojstva. To je drvo koje se upotrebljava za izgradnju i održavanje jamskih rovova i okna, dakle za gradnju u zemlji i pod zemljom.

Ostalo dugo drvo (lišćara/listača i četinara/četinjača) obuhvaća sve vrste drva pogodne za mehaničku preradu, stupove za elektrovodove i TT vodove te ostalo oblo drvo.

Prostorno drvo (lišćara/listača i četinara/četinjača) obuhvaća drvo za drvene ploče (pogodno za mehaničku preradu), a celulozno i taninsko drvo, zbog svog povoljnog kemijskog svojstva, pogodno je za kemijsku preradu. Taninsko drvo je sirovina iz koje se preradom dobivaju taninski ekstrakti.

Industrijsko drvo ima povoljna fizička i kemijska svojstva, a namijenjeno je za industrijsku preradu.

Tehničko drvo je ono drvo koje je zbog povoljnih fizičkih i kemijskih svojstava namijenjeno za industrijsku upotrebu/ uporabu i razne tehničke svrhe.

Ogrijevno drvo je namijenjeno neposredno za ogrijev ili za proizvodnju drvenog ugljena.

Ostalo grubo obrađeno drvo obuhvaća sitno tehničko drvo, pogodno za izradu drvenih motki i kolja, raznih letvi i stupova za ogradu, ručica za alat i sl.

PRINOSI USJEVA

2014	Pšenica		Ječam		Kukuruz-zrno		Krompir/Krumpir	
	ukupan Prinos u tonama	prosječan prinos t/ha	ukupan Prinos u tonama	prosječan prinos t/ha	ukupan Prinos u tonama	prosječan prinos t/ha	ukupan prinos u tonama	prosječan prinos t/ha
Ukupno	458	3,4	522	2,7	599	2,9	7.383	6,8
Centar	-	-	-	-	4	1,8	140	7,0
Hadžići	152	4,0	60	3,0	12	3,0	2.880	9,0
Ilidža	43	2,5	36	2,0	225	3,0	2.305	10,0
Ilijaš	208	4,0	375	3,0	300	3,0	380	2,0
Novi Grad	33	3,0	11	2,7	55	2,5	574	5,8
Novo Sarajevo	-	-	-	-	2	2,0	44	4,0
Stari Grad	-	-	-	-	-	-	350	10,0
Trnovo	12	2,0	38	1,9	-	-	360	9,0
Vogošća	10	0,8	2	0,5	1	0,4	350	2,5

PRINOSI VOĆA

2014	Jabuke		Šljive	
	ukupan prinos/prirod u tonama	prosječan prinos, kg po stablu	ukupan prinos/prirod u tonama	prosječan prinos, kg po stablu
Ukupno	1.135	5,0	580	1,9
Centar	120	10,0	69	7,0
Hadžići	-	-	-	-
Ilidža	200	2,0	260	2,0
Ilijaš	-	-	-	-
Novi Grad	95	5,0	59	3,0
Novo Sarajevo	2	1,0	1	1,0
Stari Grad	575	15,0	154	5,0
Trnovo	23	8,0	16	5,0
Vogošća	120	10,0	21	3,0

ORANIČNA POVRŠINA PO NAČINU KORIŠTENJA

u ha

2014	Oranice i bašte/ vrtovi	Zasijana površina					Ostalo na oranicama	Ugari	Neobrađene oranice i bašte
		ukupno	žita	industrijsko bilje	povrtno bilje	stočno krmno bilje			
Ukupno	10.917	5.788	1.187	26	2.705	1.870	258	47	4.824
Centar	302	61	3	-	53	5	-	-	242
Hadžići	2.570	741	190	26	489	36	40	8	1.781
Ilidža	2.166	2.035	134	-	890	1.011	85	4	41
Ilijaš	3.048	1.305	737	-	423	145	28	35	1.680
Novi Grad	533	512	39	-	374	99	5	-	16
Novo Sarajevo	57	57	1	-	55	1	-	-	-
Stari Grad	203	117	-	-	117	-	86	-	-
Trnovo	1.209	689	49	-	78	562	-	-	520
Vogošća	830	272	34	-	226	12	14	-	544

BROJNO STANJE STOKE I STOČNA PROIZVODNJA

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Brojno stanje stoke na kraju godine						
Goveda	10.423	10.279	9.893	9.677	9.303	9.726
Krave i steone junice	8.130	8.394	7.814	6.899	7.250	6.993
Ovce	38.084	39.046	36.987	35.746	36.410	38.240
Ovce za priplod	27.672	27.699	27.941	26.797	27.200	28.690
Svinje	363	298	290	291	299	335
Krmače i suprasne nazimice	46	62	79	96	100	112
Konji	392	364	364	368	351	372
Kobile i ždrebne omice	105	56	121	103	96	128
Perad (u hilj./tis. grla)	510	637	659	747	873	1.089
Koke nesilice (u hilj./tis. grla)	79	104	96	93	120	137
Koze	1.816	1.793	1.644	1.517	1.760	2.091
Košnice pčela	11.359	13.195	13.063	11.708	13.110	13.696

Proizvodnja mlijeka, vune, jaja i meda

Broj muženih krava	7.100	7.001	6.650	6.398	6.193	6.046
Kravlje mlijeko (hilj./tis. litara)	21.853	21.569	21.095	20.078	19.598	20.796
Po muženoj kravi (litara)	3.078	3.081	3.172	3.138	3.165	3.438
Broj muženih ovaca	8.617	8.878	9.593	10.484	10.470	11.145
Ovčije mlijeko (hilj./tis. litara)	293	293	307	325	345	364
Po muženoj ovci (litara)	34	33	32	31	33	33
Broj muženih koza	1.054	1.007	1.006	916	1.000	1.253
Kozije mlijeko (hilj./tis. litara)	194	257	175	142	171	181
Po muženoj kozi (litara)	184	255	174	155	171	145
Broj striženih ovaca	23.889	25.000	25.294	25.555	25.280	28.930
Vuna (tona)	43	45	43	46	46	54
Po ovci (kilograma)	1,8	1,8	1,7	1,8	1,8	1,9
Broj kokoši nosilica (hilj./tis.)	68	96	95	113	103	116
Jaja (hilj./tis. komada)	12.551	17.288	14.309	16.442	18.315	19.631
Po kokoši (komada)	184	180	150	145	177	169
Med (tona)	119	84	96	101	152	65
Po košnici (kilograma)	10,5	6,4	7,4	8,6	11,6	4,8

PROIZVODNJA I PRODAJA ŠUMSKIH SORTIMENATA

u hilj./tis. m³

	Proizvodnja					Prodaja				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
UKUPNO	117	128	145	142	136	117	126	148	138	140
Trupci četinarā/četinjača	50	45	48	54	53	47	45	48	51	55
Jamsko drvo četinarā/četinjača	7	5	6	7	8	8	6	7	9	9
Ostalo dugo drvo četinarā/četinjača	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0
Prostorno drvo četinarā/četinjača	13	13	13	17	23	13	13	12	14	20
Trupci lišćara/listača	11	14	11	11	12	11	15	15	13	15
Jamsko drvo lišćara/listača	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo dugo drvo lišćara/listača	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prostorno drvo lišćara/listača	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Ogrjevno drvo četinarā/četinjača	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Ogrevno drvo lišćara/listača	36	51	67	53	40	36	46	65	50	38
Ostalo grubo obrađeno drvo ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0

¹⁾ Uključuje sitno tehničko drvo, cijepane drvene motke i kolje

OTPAD

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o komunalnom otpadu prikupljaju se na osnovu redovnih/redovitih godišnjih izvještaja o prikupljenom i odloženom otpadu koje podnose komunalna preduzeća/poduzeća koja se bave prikupljanjem i odvozom otpada, kao i preduzeća / poduzeća koja upravljaju deponijama i odlagalištima otpada. Izvještaji se zasnivaju na dokumentaciji i evidenciji, a tamo gdje to nije moguće na procjeni.

Podaci o otpadu iz proizvodnih djelatnosti se prikupljaju godišnjim izvještajima koje dostavljaju poslovni subjekti iz područja: vađenje ruda i kamena, prerađivačka industrija i proizvodnja i snabdijevanje / opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija.

U skladu sa preporukama i standardima sadržanim u evropskoj Regulativi o statistici otpada 2150/2002/EC, podaci o nastalom otpadu prikupljaju se i predstavljaju prema Klasifikaciji ekonomskih djelatnosti i vrsti otpada. Opasni i neopasni otpad klasifikovan je prema šiframa Evropskog statističkog kataloga otpada (EWC-Stat).

Obuhvatnost i uporedivost podataka

Izvještajima o prikupljenom i odloženom otpadu obuhvaćena su komunalna preduzeća/poduzeća koja se bave prikupljanjem, transportom i odlaganjem otpada, kao i preduzeća koja upravljaju deponijama i odlagalištima otpada.

Podaci o otpadu iz proizvodnih djelatnosti prikupljaju se od preduzeća/poduzeća čija je pretežna djelatnost po Klasifikaciji djelatnosti KD BIH 2010 razvrstana u područja: vađenje ruda i kamena (B), prerađivačka industrija (C) i proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, a koja imaju deset i više zaposlenih.

Definicije

Otpad je svaki predmet ili materija koju vlasnik odlaže, namjerava ili mora odložiti u skladu sa jednom od kategorija navedenih u Pravilniku o kategorijama otpada prema listama, ("Službene novine Federacije BiH", broj 9/05).

Komunalni otpad predstavlja otpad iz domaćinstava / kućanstava, kao i drugi otpad koji je po svojoj prirodi ili sastavu sličan otpadu iz domaćinstava / kućanstava, a potiče od poslovnih subjekata.

Inertni otpad je otpad koji ne podliježe bitnim fizikalnim, hemijskim/kemijskim i/ili biološkim promjenama, a određen je propisom iz člana/članka 4. Zakona o upravljanju otpadom Federacije BiH.

Neopasni otpad je otpad koji je po sastavu i svojstvima određen kao neopasni otpad propisom iz člana/članka 4. Zakona o upravljanju otpadom Federacije BiH.

Opasni otpad je svaki otpad koji je po sastavu i svojstvima određen kao opasni otpad propisom iz člana/članka 4. Zakona o upravljanju otpadom Federacije BiH.

Proizvodni otpad je otpad koji nastaje u proizvodnom procesu u industriji, obrtu i drugim procesima, a po sastavu i svojstvima razlikuje se od komunalnog otpada. Proizvodnim otpadom ne smatraju se ostaci iz proizvodnog procesa koji se koriste u proizvodnom procesu istog proizvođača.

Proizvođač otpada je svaka osoba čijom aktivnošću nastaje otpad (izvorni proizvođač) i/ili koja prethodnom obradom, miješanjem ili drugim postupkom mijenja sastav ili svojstva otpada.

Prikupljanje otpada je djelatnost sistematskog prikupljanja, i po mogućnosti, sortiranja otpada u cilju olakšanja budućeg tretmana.

Odlaganje otpada je aktivnost koja ima za cilj konačno zbrinjavanje otpada koji se ne može ili ne namjerava ponovo upotrijebiti.

ZAŠTIĆENA PODRUČJA PRIRODE

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o zaštićenim područjima prirode preuzeti su od Federalnog ministarstva okoliša i turizma.

Definicije

Nacionalni park jest prostrano, pretežno neizmijenjeno područje kopna i/ili mora iznimnih i višestrukih prirodnih vrijednosti, obuhvaća jedan ili više sačuvanih ili neznatno izmijenjenih ekoloških sistema i ponajprije je namijenjen očuvanju izvornih prirodnih vrijednosti.

Spomenik prirode je pojedinačni neizmijenjeni dio ili skupina dijelova žive ili nežive prirode koja ima ekološku, znanstvenu, estetsku ili odgojno - obrazovnu vrijednost. Spomenik prirode može biti geološki (paleontološki, mineraloški, hidrogeološki, strukturno - geološki, naftno - geološki, sedimentološki i dr.), geomorfološki (špilja, jama, soliterna stijena i dr.), hidrološki (vodotok, slap, jezero i dr.), botanički (rijedak ili zbog lokacije važan primjerak biljnog svijeta i dr.), prostorno mali botanički i zoološki lokalitet i drugo.

Park prirode je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna i/ili mora s ekološkim obilježjima međunarodne i nacionalne važnosti, s naglašenim pejzažnim, vaspitno/odgojno - obrazovnim, kulturno - povijesnim i turističko - rekreacijskim vrijednostima.

Značajni krajolik - područje jest prirodni ili kultivirani predio velike ambijentalne vrijednosti i biološke raznolikosti ili kulturno-historijske vrijednosti ili krajolik očuvanih jedinstvenih obilježja svojstvenih pojedinom području.

NEOPASNI I OPASNI OTPAD NASTAO U PROIZVODNIM AKTIVNOSTIMA, 2014

Područje klasifikacijske djelatnosti	Količina otpada u proizvodnim aktivnostima, tona	
	ukupno	od toga: količina opasnog otpada
2014	18.405	667
C Prerađivačka industrija	18.315	660
10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	1.957	0
11 Proizvodnja pića	3.806	57
12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	492	1
14 Proizvodnja odjeće	13	
15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	10	
16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala	2.725	
18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	575	
20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	32	
21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	101	15
22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	580	5
23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	2.852	4
24 Proizvodnja baznih metala	45	
25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	1.714	9
26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	2	
27 Proizvodnja električne opreme	28	1
28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	106	
29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	3.106	558
31 Proizvodnja namještaja	170	9
32 Ostala prerađivačka industrija	1	
D Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	90	8
35 Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	90	8

NEOPASNI I OPASNI OTPAD NASTAO U PROIZVODNIM AKTIVNOSTIMA PO LISTI OTPADA, 2014.

Lista otpada	Količina nastalog otpada, tona	
	Ukupno	Od toga:količina opasnog otpada
UKUPNO	485.475	684
01 Otpad koji nastaje kod istraživanja i kopanja ruda, iskopavanja i drobljenja kamenja i fizičkog i hemijskog obrađivanja ruda	135	0
02 Otpad iz poljoprivrede, vrtlarstva, proizvodnje vodenih kultura, šumarstva, lova i ribarstva, pripremanja hrane i prerade	4.247	0
03 Otpad od prerade drveta i proizvodnje ploča i namještaja, celuloze, papira i kartona	2.773	0
04 Otpad iz kožarske, krznarske i tekstile industrije	44	0
05 Otpad od prerade nafte, prečišćavanja zemnog gasa i pirolitičke obrade uglja	0	0
06 Otpad iz anorganskih i hemijskih procesa	1	1
07 Otpad iz organskih i hemijskih procesa	7	7
08 Otpad od proizvodnje, formulacije, prodaje i primjene premaza (boje, lakovi i staklasti emajli), ljepila, sredstva za zaptivanje i štamparskih boja	52	18
10 Otpad iz termičkih procesa	445	0
12 Otpad od mehaničkog oblikovanja i fizičke i mehaničke površinske obrade metala i plastike	294	0
13 Otpadna ulja i otpad od tekućih goriva	584	584
14 Otpad od organskih rastvarača, rashladnih materije i reaktivnih goriva	5	5
15 Otpadna ambalaža, apsorbensi, materijali za upijanje, filterski materijali i zaštitna odjeća koja nije specificirana na drugi način	1.212	1
16 Otpadna koji nije drugdje specificiran u katalogu	79	63
17 Građevinski otpad i otpad od rušenja objekata	468.101	2
18 Otpad koji nastaje kod zaštite ljudi i životinja ili srodnih istraživanja	24	0
19 Otpad iz postrojenja za upravljanje otpadom, postrojenja za prečišćavanje gradskih otpadnih voda i pripremu vode za piće i industrijsku upotrebu	2.688	0
20 Komunalni otpad (otpad iz domaćinstava i slični otpad iz industrijskih i zanatskih pogona i iz ustanova) uključujući odvojeno prikupljanje sastojaka	4.784	3

Zaštićena područja prirode sa kategorijama zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine

Naziv i kategorija	Kategorija po IUCN ¹⁾	Površina (ha)
Nacionalni park NP Una	II	4.800,0
Spomenik prirode SP Skakavac FBiH	III	1.434,2
SP Prokoško jezero	III	2.226,1
SP Vrelo Bosne FBiH	III	554,3
SP Tajan	III	5.127,5
Park prirode PP Hutovo blato	V	11.556,4
PP Blidinje	V	45.689,8
Zaštićeni pejzaž - krajolik ZP Bijambare	V	370,3
ZP Bentbaša	V	147,7
ZP Konjuh	V	2.411,4
ZP Trebević	V	401,0
¹⁾ Međunarodna unija za zaštitu prirode		
Međunarodno proglašena zaštićena područja		
Naziv zaštićenog područja		
Park prirode Hutovo blato Livanjsko polje		

Izvor: Federalno ministarstvo okoliša i turizma

GRAĐEVINARSTVO

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Izvor podataka u građevinarstvu su redovna statistička istraživanja:

Godišnji izvještaj za građevinske objekte

Polugodišnji izvještaj o cijenama stanova novogradnje

Tromjesečni izvještaj o građevinskim radovima u inozemstvu.

Mjesečni izvještaj o izdatim odobrenjima za građenje

Obuhvat

Obuhvaćaju se sve djelatnosti opisane u KD-u u području F – Građevinarstvo, koje uključuje pripreme radove na gradilištu (uklanjanje postojećih građevina i zemljane radove), podizanje zgrada i izgradnju ostalih građevina (niskogradnja i dr.), instalacijske i završne radove, te iznajmljivanje građevinskih mašina i opreme s rukovateljem.

Obuhvaćaju se radovi na novim građevinama (novogradnja), rekonstrukcije, veliki popravci i redovno održavanje postojećih građevina.

Razvrstavanje građevina i radova izvršeno je prema Klasifikaciji vrsta građevinskih objekata.

Obje navedene klasifikacije u skladu su s odgovarajućim klasifikacijama koje propisuje Statistički ured EU (NACE Rev. 1, Classification of Types of Construction – CC, final version).

Podaci o vrijednosti izvršenih građevinskih radova, stambenoj izgradnji i završenim građevinama na području F BiH dati su na osnovu rezultata sljedećih istraživanja:

- Godišnjeg izvještaja o građevinskom objektu koji ispunjavaju izvještajne jedinice-pravne osobe koje su po KD-u u Registru poslovnih subjekata razvrstane u područje F – Građevinarstvo, kao i dijelovi pravnih osoba koji nisu razvrstani u to područje ali imaju dijelove koji obavljaju građevinske radove.

Podaci o građevinama koje grade pravne osobe temelje se na tehničkoj dokumentaciji građevina i na godišnjim obračunskim situacijama.

Vrijednost izvršenih građevinskih radova obuhvaća vrijednost rada i utrošenog građevinskog materijala i proizvoda za ugrađivanje, goriva itd. Isključena je vrijednost zemljišta za gradnju, projektantskih usluga, poreza.

Prikupljaju se samo podaci o vrijednosti radova u zemlji i u inozemstvu koje je izvještajna jedinica ostvarila s vlastitim tj. neposredno angažiranim radnicima, bez obzira na to je li radove izvodila kao glavni izvođač radova ili podizvođač drugih poslovnih subjekata, a ne uključuju se radovi vlastitih podizvođača.

Podaci o broju i površini stanova obuhvaćaju: stanove u novim zgradama koje su podignute na gradilištima na kojima nije bilo nikakve građevine ili je postojala, ali je prethodno srušena, nove stanove u dograđenim dijelovima zgrada, te stanove nastale prenamjenom nestambenog prostora u stambeni.

Stanovi koji se obnavljaju zbog ratnih oštećenja prikazuju se kao novi stanovi samo u slučaju ako su građeni od temelja, bilo da su prethodno potpuno porušeni ili da su ostale djelimično sačuvane konstrukcije ili samo pročelja zgrada.

Da ne bi došlo do višestrukog iskazivanja podataka o broju i površini stanova, iskazuju se samo stanovi koje izvještajne jedinice grade kao glavni izvođači, tj. po neposrednom ugovoru sa investitorom ili za vlastite potrebe (prodaja za tržište).

Sa statističkim istraživanjem Polugodišnji izvještaj o cijenama novih stanova pratimo podatke o cijeni kvadratnog metra stambene površine završenih stanova i stanova u gradnji u višestambenim zgradama.

U prosječnu cijenu m² novoizgrađenog stana ulaze prosječne vrijednosti, ne uzimaju se u obzir promjene u gradnji u različitim vremenskim periodima tj. faktori koji utiču na lokaciju objekta, kvalitet gradnje i drugi parametri koji definiraju cijenu.

Podaci o građevinskim radovima u inozemstvu prikupljeni su od izvještajnih jedinica – pravnih osoba koje su po KD u Registru razvrstane u područje F-Građevinarstvo, kao i pravnih osoba koje nisu razvrstane u to područje, ali imaju dijelove koji izvode građevinske radove u inozemstvu.

Vrijednost izvršenih građevinskih radova daje se na bazi obračuna koji se podnose inozemnim investitorima, te evidencije o radnicima na inozemnim gradilištima.

Podaci o izdatim odobrenjima za građenje dobijeni su na osnovu Mjesečnog izvještaja o izdatim odobrenjima za građenje. Izvještaj popunjavaju odgovarajuća upravna tijela-organi nadležni za izdavanje odobrenja za građenje (odjeli, službe, odsjeci, sektori ili ministarstva) na općinskom/gradskom, kantonalnom ili entitetskom nivou.

Definicije

Građevine su objekti povezani sa tlom (podzemna i nadzemna gradnja, vodogradnja) za koje se obavljaju građevinski radovi, napravljeni od građevinskih materijala i gotovih proizvoda za ugradnju.

Zgrade su stalne građevine koje imaju krovšte i vanjske zidove, izgrađene su kao samostalne cjeline koje pružaju zaštitu od vremenskih i drugih vanjskih uticaja, a namijenjene su za stanovanje, obavljanje neke djelatnosti ili za smještaj i čuvanje životinja, robe, opreme za različite proizvodne i uslužne djelatnosti.

Stambene zgrade su građevine u kojima je 50% ili više ukupne korisne podne površine zgrade namijenjeno u stambene svrhe.

Nestambene zgrade su građevine koje nemaju stambene površine ili je manje od 50% ukupne korisne podne površine zgrade namijenjeno u stambene svrhe.

Površina zgrade je zbir/zbroj površina svih etaža u zgradi koje su obuhvaćene vanjskim zidovima.

Korisna površina stana je podna površina stana mjerena unutar zidova stana.

Zapremina zgrade je zbir/zbroj zapremina svih natkrivenih dijelova zgrade uključujući vanjske zidove.

Ostale građevine su sve građevine koje nisu zgrade, npr. ceste, mostovi, tuneli, željezničke pruge, luke, brane, magistralni i gradski (lokalni) cjevovodi, električni i telekomunikacijski vodovi, složene građevine za industriju i proizvodnju električne energije, sportski tereni i dr.

Novogradnja je izgradnja nove građevine na mjestu gdje prije nije bilo nikakve građevine ili je postojala, ali je uklonjena.

Rekonstrukcija je izvođenje građevinskih radova na postojećoj građevini radi povećanja postojećeg prostora (dogradnja i nadogradnja) radi povećanja kapaciteta i poboljšanja uvjeta korištenja, radi prilagođavanja novoj namjeni i sl.

Dogradnja i nadogradnja prikazani su zajedno sa radovima novogradnje ukoliko se radi o kompletnoj novoj stambenoj ili poslovnoj jedinici. Dogradnja sobe ili neke druge prostorije, tj proširenje postojećeg stana ili nekog poslovnog prostora iskazuje se zajedno s ostalim rekonstrukcijama samo u vrijedonosnom izrazu.

Veliki popravci su građevinski radovi kojima se obnavljaju dotrajali bitni dijelovi građevina, bez promjene konstrukcijskog sastava, veličine, kapaciteta i namjene objekta ili rasporeda prostorija.

Radovi redovnog održavanja su građevinski radovi manjeg kapaciteta koji se povremeno obavljaju radi osiguranja normalne upotrebe/uporabe građevina.

Stan je građevinska cjelina namijenjena za stanovanje koja se sastoji od jedne ili više soba s pomoćnim prostorijama (kuhinja, kupaonica, ostava/smočnica itd.) ili bez pomoćnih prostorija, te može imati jedan ili više posebnih ulaza sa stubišta ili direktno/izravno s ulice ili dvorišta.

Prilikom razvrstavanja stanova prema broju soba uzete su u obzir prostorije namijenjene za stanovanje koje su od drugih prostorija stana odvojene stalnim zidovima, imaju direktnu/izravnu svjetlost i površina poda iznosi najmanje 4 m². Prostorije koje to nemaju, kao i kuhinje i druge pomoćne prostorije, nisu uračunate u broj soba, ali je njihova površina uračunata u ukupnu korisnu površinu stana.

Stan ima instalacije električne struje, vodovoda ili centralnog grijanja, ako najmanje u jednoj od prostorija stana postoje odgovarajuće instalacije, bez obzira na to jesu li vezane za javnu komunalnu mrežu ili neke druge objekte.

PROSJEČNA CIJENA ZAVRŠENIH STANOVA

	Broj stanova	Površina, m ²	Prosječna cijena 1 m ² , KM		
			ukupno	od ukupnog: troškovi gradnje	
				ukupno	udio u ukupnoj cijeni, %
2010	1.037	56.396,0	1.573,4	1.213,7	77,1
2011	1.043	57.114,0	1.499,3	1.154,2	77,0
2012	1.148	57.855,0	1.521,4	1.180,4	77,6
2013	793	41.725,0	1.522,0	1.176,1	77,3
2014	666	37.015,0	1.532,6	1.191,9	77,8
Po izabranim općinama					
Sarajevo	386	19.957,0	1.646,8	1.254,9	76,2
Ostale općine	280	17.058,0	1.375,1	1.105,0	80,3

PROSJEČNA CIJENA STANOVA U GRADNJI

	Broj stanova	Površina, m ²	Prosječna cijena 1 m ² , KM		
			ukupno	od ukupnog: troškovi gradnje	
				ukupno	udio u ukupnoj cijeni, %
2010	1.084	56.743,0	1.503,8	1.154,8	76,8
2011	1.077	53.400,0	1.450,7	1.102,4	76,0
2012	1.372	67.111,0	1.452,3	1.157,7	79,7
2013	725	42.613,0	1.465,6	1.143,0	78,0
2014	577	33.938,0	1.436,4	1.113,9	77,5

Po izabranim općinama

Sarajevo	206	12.530,0	1.582,1	1.209,1	76,5
Ostale općine	371	21.408,0	1.355,5	1.061,1	78,2

PRIJEVOZI I KOMUNIKACIJE

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o prijevozu, pratećim djelatnostima u prijevozu te poštanskim i telekomunikacijskim uslugama dobiveni su obradom tromjesečnih i godišnjih statističkih izvještaja, prikupljenih od poslovnih subjekata koji su prema Klasifikaciji djelatnosti registrirani u područje I i odnose se na željeznički prijevoz, ostali kopneni prijevoz (cestovni) i zračni prijevoz. Prikazani su i podaci o pratećim djelatnostima u prijevozu (rad aerodroma/zračnih luka) te poštanske i telekomunikacijske usluge.

Podaci o cestovnom prijevozu putnika i robe odnose se na rad poslovnih subjekata koji obavljaju cestovni prijevoz putnika autobusima i cestovni prijevoz robe cestovnim teretnim vozilima.

Podaci o gradskom prijevozu odnose se na rad poslovnih subjekata koji obavljaju gradski prijevoz (tramvajima, autobusima i trolejbusima) u gradskim i prigradskim naseljima.

Podaci o željezničkom prijevozu putnika i robe prikupljeni su od JP Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine.

Podaci o poštanskim i telekomunikacijskim uslugama prikupljeni su od poslovnih subjekata razvrstanih u djelatnost poštanske aktivnosti i djelatnost telekomunikacija.

Godišnji izvještaj o telekomunikacijskoj opremi, mreži i uslugama usklađen je sa zahtjevom Statistics on Communication and Information Services (COINS), odnosno preporukama EUROSTAT-a Methodological Manual for Statistics on Telecommunication Services.

Podaci o pratećim djelatnostima u zračnom prijevozu obuhvaćaju rad aerodroma/zračnih luka: prihvat aviona/zrakoplova, putnika i robe. Obuhvaćeni su domaći i strani avioni/zrakoplovi.

Podaci o prometnim nezgodama, poginulim i povrijeđenim osobama, preuzeti su od Kantonalnih ministarstava unutrašnjih/unutarnjih poslova.

Podaci o dužini magistralnih cesta te podaci o broju mostova i tunela na magistralnim cestama prikupljeni su od Direkcije cesta Federacije BiH, a podaci o dužini regionalnih cesta te podaci o broju mostova na regionalnim cestama prikupljeni su od Direkcija cesta pri Kantonalnim ministarstvima.

Federalni zavod za statistiku preuzima od Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH originalnu bazu podataka o registriranim cestovnim motornim vozilima u obliku slogova na magnetnom mediju koju statistički obrađuje i objavljuje.

Definicije

Pod pojmom prijevoz podrazumijeva se kretanje putnika ili robe od jednog mjesta (mjesto ukrcanja/utovara) do drugog mjesta (mjesto iskrcanja/istovara) i predstavlja rad prijevoznih preduzeća/poduzeća.

Putnik je svaka osoba koja putuje u željezničkom, cestovnom i zračnom prijevoznom sredstvu, isključujući uslužno osoblje voza, autobusa, tramvaja, aviona/zrakoplova i teretnih prijevoznih sredstava.

Pod robom se podrazumijeva svaka roba koja se prevozi željezničkim, cestovnim i zračnim prijevoznim sredstvima.

Prijevoz putnika i/ili robe dijeli se na unutrašnji/unutarnji i međunarodni (s obzirom na prijelaz državne granice).

Unutrašnji/Unutarnji prijevoz obuhvaća prijevoz putnika i/ili robe obavljen između mjesta ukrcanja i/ili utovara i mjesta iskrcanja i/ili istovara unutar granica naše zemlje.

Međunarodni prijevoz obuhvaća prijevoz putnika i/ili robe između mjesta ukrcanja i/ili utovara u našoj zemlji i mjesta iskrcanja i/ili istovara u inozemstvu i obrnuto.

Putnički i/ili tonski kilometar je jedinica mjere koja predstavlja prijevoz jednog putnika i/ili jedne tone robe na udaljenosti od jednog kilometra.

Tranzit obuhvaća prijevoz putnika i/ili robe obavljen između mjesta ukrcanja i/ili utovara i mjesta iskrcanja i/ili istovara izvan granica naše zemlje.

Željeznički prijevoz

Željeznički prijevoz je oblik prijevoza koji se odvija željezničkim šinama isključivo uz upotrebu/uporabu željezničkih vozila.

Željeznička pruga je dio prostora opremljen za obavljanje prijevoza.

Kolosijek je par šina po kojima mogu voziti željeznička vozila.

Pruga je jedan ili više susjednih kolosijeka koji čine put između dvije tačke. Gdje se dio mreže sastoji od dvije ili više glavnih pruga koje vode jedna uz drugu, tu ima onoliko pruga koliko i puteva kojima kolosijeci isključivo pripadaju.

Eksploataciona dužina pruge je ukupna dužina pruge za putnički prijevoz, prijevoz robe ili oboje.

Elektrificirana pruga je pruga s jednim ili više elektrificiranih voznih kolosijeka.

Dijelovi pruga koji se nalaze uz stanice/postaje koje su elektrificirane samo kako bi se omogućilo manevarisanje i koji nisu elektrificirani do sljedećih stanica/postaja, računaju se kao neelektrificirane pruge.

Željeznička vozila su pokretna vozna sredstva isključivo šinska, koja se kreću ili svojom vlastitom snagom (vučna vozila) ili koja vuče drugo prijevozno sredstvo (putnički vagoni, priključni vagoni, službeni vagoni, teretni vagoni).

Vučno vozilo je prijevozno sredstvo opremljeno sa pogonskim uređajem i motorom, ili samo motorom, namijenjeno jedino za vuču drugih vozila ("lokomotiva") ili i za vuču drugih vozila i za prijevoz putnika i robe ("motorna vozila").

Lokomotiva je vučno željezničko vozilo sa snagom od 110 kW i više na vučnoj kuki opremljeno s pogonskim uređajem i motorom ili samo motorom, isključivo korišteno za vuču željezničkih vozila.

Električna lokomotiva je lokomotiva s jednim električnim motorom ili s više njih koja dobiva struju primarno od nadzemnog kontaktnog voda ili šina za napajanje strujom ili od akumulatora koje nosi lokomotiva.

Dizelska lokomotiva je lokomotiva čiji je glavni izvor snage dizelski motor, bez obzira na vrstu prijenosa.

Motorni vagon (motorna garnitura) je željezničko vozilo (vagon) s motorom namijenjeno za prijevoz putnika ili robe željeznicom.

Putnički vagon je željezničko vozilo za prijevoz putnika koje nije motorno vozilo ili priključno vozilo.

Broj sjedala i ležaja je broj sjedala i ležajeva raspoloživih u putničkom vozilu, kad obavlja uslugu za koju je namijenjeno.

Teretni vagon je željezničko prijevozno sredstvo namijenjeno za prijevoz tereta.

Vagoni koji ne pripadaju željezičkom preduzeću/poduzeću, ali su mu na raspolaganju za vožnju pod određenim uslovima/uvjetima, zajedno s vagonima koje je željezničko preduzeće/poduzeće iznajmilo trećim osobama su vagoni u privatnom vlasništvu.

Voz/Vlak-kilometar je jedinica mjere koja predstavlja kretanje voza/vlaka na udaljenosti od jednog kilometra. Posmatra se udaljenost koja je stvarno prijeđena.

Vučni vozni kilometar je jedinica mjere koja predstavlja svako kretanje vučnog vozila na udaljenosti od jednog kilometra. Uključeno je kretanje samoga vučnog vozila. Manevarska su kretanja isključena.

Vučeni bruto-tonski kilometar je jedinica mjere koja predstavlja kretanje na udaljenosti od jednog kilometra jedne tone vučenog vozila (i motornog vozila) i sadržaja. Uključena je masa motornog vozila, dok je masa lokomotive isključena. Isključeni su manevriranje i druga slična kretanja.

Cestovni prijevoz

Cesta je saobraćajnica/prometnica namijenjena kretanju cestovnih vozila na čvrstoj podlozi, osim šina ili pista za avione/zrakoplove, otvorena za javni promet, u prvom redu namijenjena za kretanje cestovnih motornih vozila na točkovima.

Autocesta je posebno projektovana i izgrađena cestovna saobraćajnica/prometnica sa zaštitnim pojasom u sredini, namijenjena za promet motornih vozila koja:

- ima posebne kolovozne trake za oba smjera kretanja odvojene uskim i dugim razdjelnim pojasom
- ne ukršta se u istom nivou sa drugom cestom, željezničkom ili tramvajskom prugom
- posebno je označena kao autocesta i rezervisana/ rezervirana je za promet određenih kategorija cestovnih motornih vozila.

Od 2009. godine u ukupnu dužinu cesta uključene su i autoceste.

Magistralna cesta je javna cesta koja povezuje cjelokupan ili veći dio prostora države Bosne i Hercegovine, Federacije BiH i integrira ga u evropsku/europsku mrežu cesta, a čine međusobnu zavisnu/ovisnu prometnu mrežu.

Regionalna cesta je javna cesta koja povezuje naselje i lokalitete unutar jednog ili više kantona, integrira cjelokupni prostor kantona i čine međusobno zavisnu/ovisnu prometnu mrežu jednog ili više kantona priključenih na mrežu magistralnih cesta.

E-cesta je međunarodna mreža E-cesta uspostavljena Evropskim/Europskim sporazumom o glavnim cestama za međunarodni prijevoz u Ženevi 15. novembra/studenog 1975. godine i njegovim amandmanima.

Gradski cestovni prijevoz je prijevoz koji se obavlja po gradskim cestama i tramvajskim prugama.

Broj sjedala u autobusima, trolejbusima i tramvajima uključujući vozačevo je broj sjedala koja su na raspolaganju u prijevoznom sredstvu kada ono obavlja prijevoz za koji je u prvom redu namijenjeno.

Cestovno motorno prijevozno sredstvo je cestovno prijevozno sredstvo opremljeno pogonskim motorom koji je njegovo jedino sredstvo pokretanja, obično se koristi za prijevoz osoba ili robe ili za vuču vozila koja se koriste za prijevoz osoba ili roba.

Putničko cestovno motorno prijevozno sredstvo je prijevozno sredstvo namijenjeno u prvom redu za prijevoz jedne ili više osoba.

Putničko vozilo je putničko prijevozno sredstvo, namijenjeno za prijevoz putnika i nema više od devet sjedećih mjesta (uključujući vozačevo).

Autobus je cestovno motorno prijevozno sredstvo namijenjeno prijevozu putnika s više od 9 sjedećih mjesta (uključujući vozačevo sjedalo). Statistika također uključuje minibus namijenjene prijevozu putnika s više od 9 sjedećih mjesta (uključujući vozačevo)

Trolejbus je cestovno prijevozno sredstvo namijenjeno prijevozu putnika s više od 9 sjedećih mjesta (uključujući vozačevo) povezano s električnim vodičima.

Tramvaj je prijevozno sredstvo namijenjeno prijevozu putnika s više od 9 sjedećih mjesta (uključujući vozačevo) koje se kreće po tračnicama, povezano s električnim vodičima ili koje pokreće dizelski motor.

Motocikl je prijevozno sredstvo na dva točka s bočnom prikolicom ili bez nje, uključujući motorni skuter ili cestovno prijevozno sredstvo kojemu masa vozila ne prelazi 400 kg. Uključena su i sva vozila sa zapreminom od 50 ccm i više, kao i vozila ispod 50 ccm koja ne odgovaraju definiciji mopeda.

Teretno cestovno motorno prijevozno sredstvo je prijevozno sredstvo namijenjeno za prijevoz robe (kamion) ili bilo koja kombinacija cestovnih vozila namijenjenih za prijevoz robe (tj. kamion s prikolicom ili prikolicama, i cestovni tegljač s poluprikolicom i s prikolicom ili bez nje).

Kamion je cestovno motorno prijevozno sredstvo namijenjeno, u prvom redu, za prijevoz robe.

Cestovni tegljač je cestovno prijevozno sredstvo namijenjeno, u prvom redu, za vuču drugih cestovnih vozila koja nemaju vlastiti pogon (uglavnom poluprikolice).

Broj registriranih cestovnih motornih vozila podrazumijeva ukupan broj motornih vozila sa dozvolom za prometovanje u referentnom periodu. Ukupan broj registriranih cestovnih motornih vozila uključuje: prvu registraciju, nove registracije, pre-registracije i produženje registracije.

Prva registracija uključuje sva vozila prvi put registrirana u zemlji (nova vozila, također i uvezena polovna vozila koja se prvi put registriraju u zemlji).

Nove registracije uključuju prvi put registrirana nova vozila u referentnom periodu. Uvezena polovna vozila nisu uključena.

Prometna nezgoda sa nastradalom osobom je svaka saobraćajna/prometna nesreća/nezgoda koja uključuje najmanje jedno vozilo koje se kreće po javnoj ili privatnoj cesti na kojoj je dozvoljen javni pristup, a čija je posljedica najmanje jedna ozlijeđena ili poginula osoba.

Poginula osoba - Svaka osoba poginula odmah ili umrla unutar 30 dana zbog povrede zadobivene u prometnoj nezgodi.

Ozlijeđena osoba - Svaka osoba koja je preživjela ali koja je zadobila ozljedu zbog nesreće/nezgode i kojoj je potrebno medicinsko liječenje.

Mostovi su građevine za prelaz preko prirodnih (rijeka, jezero, more, doline) ili umjetnih (cesta, željeznica, kanal i sl.) zapreka, tako da prolaz ispod njih bude slobodan.

Zračni prijevoz

Promet aviona/zrakoplova na aerodromima/u zračnim lukama obuhvata broj operacija slijetanja i polijetanja na posmatranim aerodromima/zračnim lukama domaćih i stranih aviona/zrakoplova. Odnosi se samo na usluge komercijalnih letova.

Promet putnika na aerodromima/u zračnim lukama obuhvata broj putnika prispjelih na posmatrane aerodrome/zračne luke i otpremljene domaćim i stranim avionima/zrakoplovima. Obuhvaćeni su putnici i teret čija zračna putovanja počinju ili završavaju na aerodromu/u zračnoj luci koja izvještava. Isključeni su putnici u tranzitu.

Promet tereta na aerodromima/u zračnim lukama obuhvata količinu tereta prispjelu na posmatrane aerodrome/ zračne luke i otpremljenu domaćim i stranim avionima/zrakoplovima. Odnosi se samo na robne i poštanske pošiljke, a isključuje prtljag putnika.

Pošta i telekomunikacije

Pismonosne i paketne pošiljke obuhvaćaju broj pismonosnih pošiljaka prispjelih u unutrašnjem/unutarnjem prometu i prispjelih i otpremljenih u međunarodnom prometu.

Pismonosna pošiljka jest vrsta pošiljke u poštanskom prometu u koju ubrajamo obična pisma, dopisnice, tiskovine, preporučene pismonosne pošiljke i pisma s označenom vrijednošću.

Pošiljka ubrzane pošte (EMS) je posebna poštanska usluga koja korisnicima omogućuje najbrži prijenos pismonosnih i paketnih pošiljaka.

Telekomunikacijska usluga jest usluga prijenosa, slanje ili primanje znakova, signala, pisanog teksta, slika, govora i zvukova ili priopćenja bilo koje prirode koja se pruža žičanim, svjetlosnim, bežičnim ili drugim elektromagnetskim sistemom/sustavom uključujući omogućavanje upotrebe/uporabe tih sistema/sustava kao cjeline ili djelomično davanjem u najam, prodajom ili na drugi način.

Nepokretna mreža jest telekomunikacijska mreža kod koje je međusobna povezanost svih elemenata ostvarena žičano.

Pokretna mreža jest telekomunikacijska mreža kod koje je međusobna povezanost nekih elemenata ostvarena bežično te se time omogućuje uspostavljanje veza i u uvjetima fizičkoga kretanja korisnika usluga te mreže.

SMS poruke (Short Message Service) jesu kratke tekstualne poruke.

CESTOVNI PRIJEVOZ PUTNIKA

	Prevezeni putnici, 000					Putnički kilometri, 000				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Cestovni prijevoz putnika	2.568	2.215	2.491	2.567	2.555	316.872	332.610	266.561	271.199	271.979

CESTOVNI PRIJEVOZ ROBE

	Prevezena roba, 000					Tonski kilometri, 000				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Cestovni prijevoz robe	86	87	76	226	59	42.178	38.811	39.299	76.101	50.841

PRIJEVOZ PUTNIKA I ROBE

	2010	2011	2012	2013	2014
CESTOVNI PRIJEVOZ ROBE					
Pređeni kilometri vozila, u hilj./tis.	6.306	5.832	6.462	6.272	4.466
Prevezeno tona robe, u hilj./tis.	84	63	81	73	31
Tonski kilometri, u hilj./tis.	42.167	25.036	41.489	45.951	28.062
CESTOVNI PRIJEVOZ PUTNIKA					
Pređeni kilometri vozila, u hilj./tis.	10.343	9.063	11.363	12.252	12.248
Prevezeni putnici, u hilj./tis.	2.568	2.192	2.491	2.567	2.555
Putnički kilometri, u hilj./tis.	316.872	330.275	266.561	271.198	271.979
GRADSKO - PRIGRADSKI PRIJEVOZ					
Pređeni kilometri ukupno, u hilj./tis.	16.040	14.910	12.726	12.503	12.061
Tramvaji	2.789	2.782	2.376	2.318	2.318
Autobusi	11.048	9.973	8.469	8.504	8.247
Trolejbusi	2.203	2.155	1.881	1.681	1.496
Prevezeni putnici, u hilj./tis.	117.058	112.966	108.090	98.927	96.465
Tramvaji	48.497	48.136	47.193	42.734	42.857
Autobusi	49.184	45.865	42.507	39.386	37.146
Trolejbusi	19.377	18.965	18.390	16.807	16.462

REGISTRIRANA CESTOVNA MOTORNA I PRIKLJUČNA VOZILA PREMA GODINAMA STAROSTI, 2014.

Starost vozila	Ukupno	Putnička vozila	Autobusi	Teretna vozila	Motocikli	Kombinirana	Ostala vozila
-----------------------	---------------	------------------------	-----------------	-----------------------	------------------	--------------------	----------------------

2013

Ukupno	126.319	113.268	407	11.065	1.149	304	126
do 1 godine	1.980	1.648	8	270	48	2	4
1-2	3.221	2.715	22	412	59	9	4
3-5	11.733	10.042	40	1.420	184	34	13
6-10	30.538	26.127	95	3.779	451	55	31
11-15	38.388	35.519	80	2.520	204	59	6
15+	40.459	37.217	162	2.664	203	145	68

2014

Ukupno	130.347	117.116	455	10.906	1.164	287	419
do 2 godine	4.720	3.780	14	716	134	16	60
3-5	11.965	10.295	40	1.366	146	27	91
6-10	29.771	25.422	124	3.573	466	50	136
11-15	43.515	40.537	97	2.594	208	51	28
15+	40.376	37.082	180	2.657	210	143	104

POVRIJEĐENE I POGINULE OSOBE PREMA STAROSTI, 2014.

	Ukupno <i>Total</i>	do 6 godina	6-9	10-14	15-17	18-20	21-24	25-64	65+	nepoznato
Povrijeđene osobe prema starosti	1.183	13	21	37	37	132	180	678	79	6
Poginule osobe prema starosti	19	-	-	-	1	-	-	15	3	-

BROJ SAOBRAĆAJNIH/PROMETNIH NEZGODA

	2010	2011	2012	2013	2014
Broj saobraćajnih nezgoda	9599	9701	9877	10536	10974

UNUTRAŠNJA/UNUTARNJA TRGOVINA

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o prometu u distributivnoj trgovini prema glavnoj (pretežnoj) djelatnosti poslovnog subjekta dobiveni su iz statističkog istraživanja Tromjesečni izvještaj distributivne trgovine za pravne osobe (obrazac K KPS TRG 02).

Podaci o ostvarenom prometu u trgovini na malo dobiveni su iz istraživanja Mjesečni izvještaj trgovine na malo (obrazac M KPS TRG 01).

Istraživanja se provodi na osnovu/temelju Zakona o statistici u Federaciji Bosne i Hercegovine („Sl.Novine FBiH“ br.63/03 i 9/09).

Metodologija istraživanja se temelji na Uredbi Vijeća EZ-a o kratkoročnim poslovnim statistikama br. 1165/98 (aneks C i D), 1158/05., 1503/06. i 1893/06

Obuhvat

Jedinice posmatranja/promatranja u statističkom istraživanju Tromjesečni izvještaj distributivne trgovine za pravne osobe su poslovni subjekti koji su prema glavnoj djelatnosti registrovani /registrirani u području G – Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala (KD BiH 2010). Obuhvaćeni su i poslovni subjekti koji su prema glavnoj razvrstani u druge djelatnosti ali se bave i distributivnom trgovinom (specijalna lista jedinica po vrsti djelatnosti).

Jedinice posmatranja/promatranja u statističkom istraživanju Mjesečni izvještaj trgovine na malo su poslovni subjekti (pravne osobe) koji su prema glavnoj djelatnosti registrirani u trgovini na malo (područje G, oblast/odjeljak 47 KD BiH 2010). Obuhvaćeni su i izabrani poslovni subjekti koji su prema glavnoj djelatnosti razvrstani u druge djelatnosti, ali obavljaju i djelatnost trgovine na malo (specijalna lista).

Obrtnici nisu obuhvaćeni ovim istraživanjima.

Oba statistička istraživanja se provode na bazi uzorka koji je izabran iz Statističkog poslovnog registra Federalnog zavoda za statistiku.

Koristi se kombinirana metoda slučajnog stratificiranog uzorka i punog obuhvata, u zavisnosti od veličine poslovnog subjekta.

Svi veliki poslovni subjekti (čiji je godišnji 4 miliona/milijuna KM i više) u potpunosti su obuhvaćeni Tromjesečnim istraživanjem distributivne trgovine za pravne osobe, dok su srednji i mali poslovni subjekti izabrani metodom slučajnog stratificiranog uzorka.

Uzorkom za Mjesečni izvještaj trgovine na malo obuhvaćeni su svi veliki i srednji poslovni subjekti (čiji je godišnji promet 2 miliona/milijuna KM i više), a ostali poslovni subjekti su izabrani metodom slučajnog stratificiranog uzorka.

Na osnovu/temelju rezultata dobivenih uzorkom ocjenjuje se cijeli skup.

Podaci distributivne trgovine i trgovine na malo uključuju promet poslovnih subjekata registriranih u Federaciji BiH, bez obzira da li je promet njihovih jedinica ili jedinica u sastavu ostvaren na teritoriji Republike Srpske ili Brčko Distrikta.

Podaci o sajmovima dati su na bazi godišnjeg izvještaja organizatora sajma (obrazac TRG - 23).

Prezentacija indeksa

Rezultati statističkog istraživanja distributivne trgovine objavljuju se u obliku prilagođenih i neprilagođenih nominalnih indeksa, što znači da nije isključen utjecaj promjene cijena.

Rezultati statističkog istraživanja trgovine na malo se objavljuju u obliku prilagođenih i neprilagođenih nominalnih i realnih indeksa.

Nominalni indeksi prikazuju kretanje prometa u tekućim cijenama, a realni indeksi pokazuju kretanje prometa u stalnim cijenama. Realni indeksi dobiveni su deflacioniranjem nominalnih vrijednosti prometa prilagođenim indeksom potrošačkih cijena (bez električne energije i distribucije vode).

Verižni indeksi prezentiraju se u desezoniranom obliku indeksa, a tzv. godišnji indeksi prezentiraju se u kalendarski prilagođenom obliku indeksa.

Radi održavanja dosljednosti i kontinuiteta s prethodno objavljenim podacima, indeksi se i dalje iskazuju i u obliku izvornih, neprilagođenih indeksa.

Za sezonsko i kalendarsko prilagođavanje koristi se softver Demetra (verzija 2.2) i metoda TRAMO SEATS. Za distributivnu trgovinu, prilagođavanje je izvršeno na seriji tromjesečnih podataka od prvog kvartala 2006. godine, a za trgovinu na malo na seriji mjesečnih podataka od januara 2010. godine.

Definicije

Promet je ukupan fakturisani/fakturirani iznos koji poslovni subjekt, izvještajna jedinica, obračuna za prodane robe ili pružene usluge tokom/tijekom referentnog perioda trećim licima što odgovara njihovoj tržišnoj vrijednosti. Promet ne uključuje Porez na dodanu vrijednost (PDV).

Indeksi prometa trgovine na malo iskazuju se na dva načina:

Za ukupan promet koji ostvaruju svi poslovni subjekti kojima je trgovina na malo glavna djelatnost (prema KD BiH 2010 registrirani u oblast 47).

Za promet od trgovine na malo koji iskazuju svi poslovni subjekti koji obavljaju djelatnost trgovine na malo, bez obzira na glavnu djelatnost

Trgovačke struke predstavljaju pretežni robni asortiman prodaje u trgovini na malo. Grupe proizvoda koji se pretežno prodaju razvrstane su na osnovu KD BiH 2010

Trgovina na veliko je aktivnost kupovine i preprodaje robe industrijskim, trgovačkim, profesionalnim korisnicima i ustanovama i drugim poslovnim subjektima koji se bave trgovinom na veliko ili na malo. Također, uključuje se i tranzitni promet robe (prodaja robe koja se po nalogu prodavača direktno isporučuje kupcu bez prethodnog uskladištenja te robe kod prodavača) i izvoz.

Trgovina na malo obuhvaća vrijednost prodatih roba krajnjim potrošačima odnosno stanovništvu za vlastitu potrošnju ili za upotrebu/uporabu u domaćinstvu/kućanstvu i obavljenih usluga u posmatranom/ promatranom periodu bez obzira da li su naplaćene ili ne.

Promet od ostalih djelatnosti uključuje promet trgovine koji su ostvarili poslovni subjekti čija je glavna (pretežna) djelatnost izvan trgovine

PDV je indirektni porez na potrošnju, koji se naplaćuje pri svakoj određenoj fazi u proizvodnom i distribucijskom lancu. Obuhvaća porez na dodanu vrijednost koji je obračunat kupcu. Primjenjuje se od 01.01.2006. na osnovu Zakona o porezu na dodanu vrijednost ("Službeni glasnik BiH", br. 9/05; 35/05 i 100/08).

Pod **sajmovima** se smatraju sajmovi koji se organiziraju u komercijalne svrhe, a imaju međunarodni, nacionalni ili lokalni karakter. Ne obuhvaćaju se vašari, koji se po narodnoj tradiciji održavaju u pojedinim mjestima.

**PROMET U DISTRIBUTIVNOJ TRGOVINI PREMA DJELATNOSTI
POSLOVNOG SUBJEKTA**

u hilj./tis. KM

	Ukupan promet bez PDV-a, 2013	Ukupan promet bez PDV-a, 2014
Ukupno	7.731.181	8.195.892
45. Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikla	348.320	303.561
46. Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima	4.442.741	4.892.916
47 Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	2.785.922	2.862.111
Ostale djelatnosti	154.198	137.305

Napomena: Prethodni podaci

Promet u trgovini na malo prema trgovačkim strukama

	Promet u trgovini na malo bez PDV KM	Promet u trgovini na malo sa PDV KM	Promet u trgovini na malo bez PDV KM	Promet u trgovini na malo sa PDV KM	Promet u trgovini na malo bez PDV KM	Promet u trgovini na malo sa PDV KM	Promet u trgovini na malo bez PDV KM	Promet u trgovini na malo sa PDV KM	Promet u trgovini na malo bez PDV KM	Promet u trgovini na malo sa PDV KM
	2010		2011		2012		2013		2014	
Dijelovi i pribor za motorna vozila	4.317.963	5.003.485								
Motorna goriva i maziva	658.401.078	769.061.554	786.624.446	918.999.849	756.994.105	884.504.194	719.568.087	840.726.644	839.871.154	981.253.941
Nespecijalizovane prodavnice živežnim namirnicama	1.023.586.203	1.197.696.806	1.088.416.918	1.273.566.613	1.094.001.164	1.279.930.013	1.254.323.247	1.467.555.979	1.169.847.899	1.368.709.279
Ostale nespecijalizovane prodavnice	83.568.744	97.763.480	114.415.037	134.019.506	270.564.342	316.531.717	258.905.104	302.892.872	275.656.024	322.490.933
Voće i povrće	3.758.557	4.397.504	5.689.636	6.656.870	5.642.034	6.601.175	2.159.554	2.526.676	3.939.119	4.608.768
Meso i mesni proizvodi	9.632.224	11.269.154	15.992.042	18.710.655	14.139.322	16.542.990	127.541.980	148.672.691	14.879.591	17.407.912
Ribe školjke i rakovi	1.054.085	1.233.280	859.790	1.005.952	582.614	681.659	524.501	613.665	520.315	608.769
Hljeb, pecivo, kolači, tjestenina, bomboni i slatkiši	30.378.596	35.555.601	24.314.113	28.447.496	18.003.927	21.064.593	14.206.407	16.621.493	17.482.211	20.454.186
Alkohol i druga pića	43.702.650	51.132.072	26.663.422	31.207.776	24.051.989	28.140.818	26.361.214	30.842.611	22.388.438	26.257.029
Duhanski proizvodi	134.368.744	151.265.294	146.939.834	165.722.806	154.183.758	174.505.025	149.816.341	169.441.876	119.351.053	134.342.163
Ostale živežne namirnice u specijalizovanim prodavnicama	11.214.269	13.120.248	7.777.585	9.099.531	6.516.779	7.624.632	8.619.690	10.085.007	3.013.845	3.526.196
Apoteke	76.015.941	88.935.135	85.491.128	100.022.418	79.991.310	93.590.479	81.818.329	95.717.379	77.610.171	90.803.870
Medicinski preparati i ortopedska pomagala	3.990.700	4.668.706	5.105.794	5.973.749	5.716.488	6.688.045	2.682.640	3.138.686	2.610	3.478
Kozmetički i toaletni proizvodi	82.148.336	96.109.457	92.014.272	107.656.914	100.160.932	117.156.391	107.273.769	125.503.955	118.281.382	138.527.682
Tekstil	34.188.923	40.000.988	39.297.699	45.978.779	43.816.566	51.263.070	54.623.708	63.909.684	70.395.929	82.345.713
Odjevni predmati	46.767.830	54.705.745	59.954.111	70.120.929	68.818.295	80.501.860	61.063.734	71.433.370	92.705.797	108.363.380
Obuća i kožni proizvodi	55.554.551	64.997.961	71.902.892	84.130.919	77.960.255	91.176.444	72.896.602	85.286.243	75.225.568	87.975.963
Namještaj, oprema za rasvjetu i predmeti za domaćinstvo	30.173.040	35.302.895	28.039.850	32.795.666	23.714.128	27.744.287	36.545.908	42.701.352	37.713.126	44.123.966
Električni aparati za domaćinstvo, radio uređaji i TV uređaji	196.587.917	229.991.557	183.755.905	214.989.898	16.322.315	19.093.961	6.710.688	7.851.504	7.696.701	9.005.267
Audio i videooprema							3.433.046	4.016.665	2.965.762	3.468.188
Željezna roba, boje, staklo i ostali građevinski materijal	101.850.878	119.168.445	121.136.930	141.686.165	109.146.209	127.689.591	98.712.097	115.448.958	122.062.439	142.824.988
Knjige, novine, časopisi, papirnata roba i pisači pribor	16.855.931	19.679.522	14.190.372	16.587.497	14.484.929	16.883.375	15.379.751	17.977.948	10.429.860	11.922.788
Ostala trgovina na malo u specijalizovanim prodavnicama	71.953.538	84.155.239	41.677.940	48.761.600	45.127.444	52.791.394	8.717.182	10.195.048	7.365.234	8.617.308
Polovna roba	96.798	113.255	77.529	90.706	67.189	78.610			56.252	65.814
Trgovina poštom, preko kataloga, interneta i televizije	3.120.705	3.651.210	1.775.196	2.076.979	1.558.392	1.823.069	1.549.892	1.813.048	1.959.475	2.292.584
Ostala trgovina na malo izvan prodavnica	19.274.592	22.495.083	19.075.500	22.271.774	17.170.374	20.021.283	186.292	217.962	15.939.104	18.620.724
Sportska oprema, pribor i oprema za ribolov i kampiranje							13.438.160	15.719.011	2.724.648	3.174.889
Igre i igračke							3.298.671	3.859.444	2.410.166	2.819.875
Cvijeće, sadnice, sjeme, đubrivo, kućni ljubimci i hrana za kućne ljubimce							4.790.711	5.605.129	310.493	363.276
Satovi i nakit							3.103.166	3.624.456	2.973.835	3.477.068
Računari, periferne jedinice i softver							19.687.556	23.030.906	19.672.531	22.997.950
Ukupno za Kanton	2.742.562.793	3.201.473.676	2.981.187.941	3.480.581.047	2.948.734.860	3.442.628.675	3.157.938.027	3.687.030.262	3.135.450.732	3.661.453.947

Napomena: Izmjena metodologije od 01.01.2013

DOMAĆI SAJMOVI, 2014

Vrsta sajma	Broj sajmova				Izložbeni prostor u m ²	Izlagači na sajmu			Strane zemlje izlagači	Broj posjetitelja
	ukupno	prema značaju				ukupno	domaći	strani		
		međunarodni	nacionalni	lokalni						
Ukupno	12	9	3	-	32.655	708	572	136	62	232.000
poljoprivredni	1	1	-	-	5.000	60	50	10	5	15.000
specijalizirani	8	8	-	-	27.055	501	375	126	57	217.000
opći	3	-	3	-	600	147	147	-	-	-

VANJSKA TRGOVINA

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Prema konceptima, definicijama i preporukama UN¹⁾ kao izvor podataka za statistiku vanjske trgovine mogu se koristiti: carinske deklaracije, anketiranje preduzeća, registri Porezne uprave, administrativni registri, registri deviznog tržišta i sl..

Osnovni izvor podataka za statistiku vanjske trgovine Federacije BiH je Jedinstvena carinska isprava (JCI) koju deklarant (poslovni subjekt ili druga ovlaštena osoba, npr špediter) podnosi carinarnici prilikom carinjenja robe. Za prikupljanje i kontrolu ispravnosti carinskih deklaracija odgovorna je Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje BiH, koja propisuje oblik, sadržaj, način ispunjavanja i podnošenja isprava u carinskom postupku.

Federalni zavod za statistiku preuzima od Agencije za statistiku BiH, originalnu carinsku bazu podataka Uprave za indirektno / neizravno oporezivanje BiH u obliku slogova na magnetnom mediju i dalje ih statistički obrađuje i publicira.

Obuhvat podataka

U praćenju tokova međunarodne trgovine robama postoje dva pristupa, koji su blisko povezani sa konceptima ekonomske i statističke teritorije i korišćenja carinskih procedura. Kako se prikupljanje podataka temelji na carinskim procedurama, u mnogim zemljama usvojen je princip da se statistička granica podudara sa carinskom granicom, odnosno da statistička teritorija koincidira sa carinskom teritorijom.

Postoje dva trgovinska sistema i to: Sistem opće trgovine (General Trade System) i Sistem specijalne trgovine (Special Trade System). Glavna razlika između dva koncepta leži u tretiranju roba koje prolaze kroz carinska skladišta i komercijalne slobodne zone.

U statistici vanjske trgovine Federacije BiH koristi se proširena definicija Specijalnog sistema trgovine što je u punom skladu sa preporukama Eurostata.²⁾ Prema ovom sistemu u statistiku vanjske trgovine uključuju se: redovan izvoz i uvoz, unutarnja i vanjska obrada, te robe koje ulaze ili napuštaju slobodne industrijske zone.

Prema sistemu specijalne trgovine robe koje iz inozemstva ulaze u carinska skladišta, slobodne komercijalne zone ili na druge prostore pod carinskom kontrolom i nadzorom neće biti registrirane kao uvoz, niti će biti registrirane kao izvoz ukoliko odatle budu ponovo izvezene. Robe iz carinskih skladišta, slobodnih komercijalnih zona i ostalih prostora pod carinskom kontrolom, prema sistemu specijalne trgovine, bit će registrirane kao redovan uvoz tek onda kada uđu na slobodno unutarnje tržište.

U statistiku vanjske trgovine ne uključuju se robe u tranzitu, niti privremeni izvoz i uvoz bez promjene vrijednosti.

Prema tome, u podatke o izvozu i uvozu robe uključeni su:

- redovan izvoz
- izvoz na vanjsku obradu
- izvoz nakon unutarnje obrade
- redovan uvoz
- uvoz nakon vanjske obrade
- uvoz na unutarnju obradu

Nomenklature i klasifikacije

• Harmonizirani sistem - HS

Prikupljanje statističkih podataka o vanjskotrgovinskom prometu zasniva se na međunarodnoj nomenklaturi robe: Harmonizirani sistem–HS, koju je razradila Svjetska carinska organizacija WCO.³⁾ Tarifna oznaka HS ima šest cifara. Prva i druga cifra su redni broj glave, treća i četvrta su redni broj tarifnog broja unutar glave, a peta i šesta su konkretnija oznaka vrste robe. Svaki pet godina radi se revizija HS.

• Kombinirana nomenklatura CN

Države Evropske unije proširile su HS 6 uvođenjem sedme i osme cifre tako da je CN kodirana osmocifarskim arapskim brojevima i primjenjuje se od 1991. godine. Za razliku od HS, CN se mijenja svake kalendarske godine.

• Carinska tarifa BiH

Zakonom o carinskoj tarifi BiH, član 2 (Službeni glasnik BiH, broj 1/98) BiH je prihvatila nomenklaturu HS 6. Odlukom o primjeni člana 2 Zakona o carinskoj tarifi BiH (Službeni glasnik BiH, broj 6/98) tarifna oznaka carinske tarife BiH ima deset cifara.

Istom je odlukom prihvaćena i usklađenost sedme i osme cifre sa nomenklaturom EU, dok deveta i deseta cifra služe za potrebe daljnega raščlanjivanja u okviru specifičnih potreba BiH. HS, odnosno CN integrisane su u strukturu carinske baze podataka i vezane su sa: Standardnom međunarodnom trgovinskom klasifikacijom – SMTK Rev. 4,⁴⁾ Klasifikacijom djelatnosti KD BiH 2010 koja je usklađena sa statističkom klasifikacijom ekonomskih aktivnosti EU - NACE Rev. 2⁵⁾ i Međunarodnom klasifikacijom ekonomske namjene proizvoda - BEC Rev. 4. CT BiH podliježe godišnjoj reviziji u cilju usklađivanja sa izmjenama CN-a.

• Geonomenklatura EU

U skladu sa međunarodnim standardima kao nomenklatura država koristi se Geonomenklatura EU, ISO (alfa kod) 3166.

Podaci o izvozu iskazani su prema zemlji namjene / odredišta robe, a u uvozu prema zemlji porijekla robe. To znači da se kod izvoza registrira zemlja posljednjeg odredišta (destinacije) u kojoj se roba troši ili dalje potpuno prerađuje, a kod uvoza ona zemlja u kojoj je roba proizvodnjom ili doradom dovedena u stanje u kom se uvozi.

Obrada podataka o vanjskotrgovinskoj razmjeni Federacije BiH radi se prema Klasifikaciji djelatnosti, SMTK, BEC i ISO 3166.

Način transporta na granici

U BiH se koristi zvanična lista transportnih šifara koja je u skladu sa transportnim šiframa EU prema Regulativi Evropskoga povjerenstva (EC) br, 1917/2000 od 7.9.2000., član 10, paragrafi 1 do 4.

Transportne šifre se odnose na način transporta na granici, odnosno na aktivno sredstvo transporta kojim:

- robe napuštaju statističku teritoriju BiH u slučaju izvoza,
- ulaze na statističku teritoriju BiH u slučaju uvoza.

Konverzija valute

Podaci o izvozu i uvozu izraženi su vrijednosno u konvertibilnim markama i u EUR-ima. Vrijednosti izražene u drugim valutama preračunavaju se u konvertibilne marke i EUR-e primjenom tekućih dnevnih kurseva/tečajeva koji vrijede na dan carinjenja, a utvrđuje ih Centralna banka BiH. Sve su vrijednosti obračunate na osnovi pariteta franko BiH granica: FOB cijene za izvoz i CIF cijene za uvoz.

- 1) UN, International Merchandise Trade Statistics: Concepts and Definitions 2010, United Nations Statistical Papers, Series M, No. 52, Rev 3, New York, 2010.
- 2) Statistics on the Trading of Goods: User guide, EC, Eurostat, November 2002.
- 3) World Customs Organization (WCO)
- 4) Standard International Trade Classification (SITC), Rev. 4
- 5) Statistical Classification of Economic Activities in the European Community (NACE), Rev. 2

IZVOZ I UVOZ u 2014.

	Izvoz		Uvoz		Trgovinski bilans u hilj./tis. KM	Pokrivenost uvoza izvozom u procentima
	hilj./tis. KM	struktura u %	hilj./tis. KM	struktura u %		
Uvoz izvoz	917.503	15,9	3.692.018	35,7	-2.774.515	24,9
Neraspoređeno po kantonima	5.292	0,1	17.356	0,2	-12.064	30,5

Izvor: Baza podataka Uprave za indirektno/neizravno oporezivanje BiH, preuzeta od Agencije za statistiku BiH.

IZVOZ I UVOZ PO SEKTORIMA I ODSJECIMA SMTK - Rev 4, 2014.

	Izvoz	Uvoz
0 Ukupno	917.503	3.692.018
0 Hrana i žive životinje	74.499	375.032
1 Pića i duhan	16.353	122.790
2 Sirove materije nejestive osim goriva	149.657	30.007
3 Mineralna goriva i maziva	182.049	1.063.088
4 Životinjska i biljna ulja i masti	34	18.706
5 Hemijski/Kemijski proizvodi	102.695	472.741
6 Industrijski proizvodi razvrstani prema materijalu	77.059	426.592
7 Mašine/strojevi i transportni uređaji	120.448	782.152
8 Razni industrijski proizvodi	194.711	400.796
9 Proizvodi i transakcije, nerazvrstani po kategorijama	-	112

ZEMLJE U KOJE SE NAJVIŠE IZVOZILO U 2014. - TOP 10

	hilj./tis. KM	Struktura u %
Ukupno	917.503	100,0
Njemačka	164.758	18,0
Srbija	116.101	12,7
Hrvatska	95.121	10,4
Crna Gora	84.877	9,3
Ruska Federacija	62.478	6,8
Slovenija	50.855	5,5
Mađarska	22.704	2,5
Italija	21.326	2,3
Kosovo	20.216	2,2
Austrija	19.346	2,1
Sve ostale zemlje	259.723	28,3

Izvor: Baza podataka Uprave za indirektno/neizravno oporezivanje BiH, preuzeta od Agencije za statistiku BiH.

ZEMLJE IZ KOJIH SE NAJVIŠE UVOZILO U 2014. - TOP 10

	hilj./tis.	Struktura u %
Ukupno	3.692.018	100,0
Hrvatska	925.092	25,1
Njemačka	341.863	9,3
Kina	326.897	8,9
Srbija	309.844	8,4
Italija	308.634	8,4
Slovenija	162.063	4,4
Turska	139.229	3,8
Ruska Federacija	118.516	3,2
Mađarska	98.502	2,7
Austrija	91.870	2,5
Sve ostale zemlje	869.508	23,6

Izvor: Baza podataka Uprave za indirektno/neizravno oporezivanje BiH, preuzeta od Agencije za statistiku BiH.

CIJENE

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Za indeks potrošačkih cijena, maloprodajne cijene se prikupljaju na pet lokacija (gradova) u Federaciji Bosne i Hercegovine (Bihać, Mostar, Sarajevo, Tuzla i Zenica) odabranih prema kriteriju broja stanovnika i njihovoj ulozi u geografskom području kojem pripadaju.

Sve cijene prikupljaju uposlenici Federalnog zavoda za statistiku prema utvrđenom vremenskom rasporedu i unaprijed odabranom uzorku prodavnica/prodavaonica, tržnica i ustanova koje pružaju različite usluge stanovništvu. Snimatelji cijena dobivaju jasne specifikacije naziva proizvoda, njegove COICOP šifre i jedinice mjere i na osnovu/temelju tih informacija samostalno biraju konkretan proizvod čiju će cijenu snimati na određenom prodajnom mjestu, u skladu/sukladno sa kriterijem najprodavanijeg proizvoda na datom prodajnom mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih proizvoda, te kako bi se moglo pratiti koje proizvode snimatelji posmatraju na terenu, u upitnik se unose karakteristike proizvoda, kao što su marka, vrsta i količina proizvoda koji se snima, te informacije o eventualnim zamjenama ovih karakteristika ukoliko ih bude.

Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dva perioda, tj. praćenje dinamike kretanja cijena.

Za potrebe indeksa potrošačkih cijena snimanje cijena se vrši sljedećih dana u mjesecu:

- za poljoprivredne proizvode koji se prodaju na tržnicama cijene se prikupljaju dva puta mjesečno, i to u prvoj i trećoj sedmici/tjednu u mjesecu;
- za pogonska goriva cijene se snimaju onoliko puta koliko se njihove cijene mijenjaju u toku mjeseca
- za sve ostale proizvode cijene se, u skladu/sukladno sa važećim Evropskim/Europskim regulativama, prikupljaju jedanput mjesečno (između 1. i 21. u mjesecu), s tim da se nužno održava isti interval između prikupljanja.

Za obračun indeksa potrošačkih cijena upotrebljava se Klasifikacija proizvoda i usluga za ličnu/osobnu potrošnju razvrstanih prema namjeni potrošnje (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) na dvanaest osnovnih odjeljaka za koje se izračunavaju indeksi.

Za indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda na domaćem i inostranom tržištu cijene se prikupljaju od industrijskih preduzeća/poduzeća, mjesečno putem obrazaca C-41/DOM i C-41/INO.

Obuhvat proizvoda - Obuhvaćeni su najvažniji proizvodi i usluge koje se proizvode u Federaciji BiH i prodaju na domaćem i inostranom tržištu.

Obuhvat izvještajnih jedinica - Za indeks cijena na domaćem tržištu cijene se prikupljaju od oko 234 proizvodnih subjekata i za oko 225 proizvoda, a za indeks cijena na inostranom tržištu od 159 subjekata za 156 proizvoda. Svakog mjeseca se, od izabranih preduzeća/poduzeća, prikuplja oko 1680 pojedinačnih cijena za izabrane proizvode.

Za obračun indeksa cijena proizvođača industrijskih proizvoda upotrebljava se Klasifikacija djelatnosti BiH 2010 prema kojoj se poslovni subjekti razvrstavaju u područja B-Vađenje ruda i kamena, C-Prerađivačka industrija, D-Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, plinom, parom i klimatizacija i E-Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda; upravljanje otpadom te djelatnost sanacije okoliša i Nomenklatura industrijskih proizvoda (NIP BiH 2010).

Definicije

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje rezidentna domaćinstva/kućanstava kupuju radi zadovoljenja svojih vlastitih potreba.

Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda na domaćem tržištu predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda koje industrijska preduzeća/poduzeća proizvode u Federaciji BiH i prodaju na tržištu Bosne i Hercegovine. **Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda na inostranom tržištu** predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda koje industrijska preduzeća/poduzeća proizvode u Federaciji BiH i prodaju na inostranom tržištu.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje **indeksa potrošačkih cijena** su koeficijenti koji odražavaju relativnu važnost odabranih proizvoda i usluga u ukupnoj potrošnji domaćinstava/kućanstva na teritoriji Federacije BiH. Pomoću njih se izračunavaju elementarni indeksi kao ponderisani/ponderirani prosjeci. Bazirani su na podacima povezanim sa finalnom potrošnjom domaćinstava/kućanstva i na podacima o broju stanovnika.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za obračun indeksa potrošačkih cijena je Anketa o potrošnji domaćinstava/kućanstava. Za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena, od januara 2014. godine primjenjuju se ponderi koji se baziraju/temelje na podacima Ankete o potrošnji domaćinstava/kućanstava iz 2011. godine. Ponderi se svake godine korigiraju indeksom kretanja cijena u prethodnoj godini.

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje **indeksa cijena proizvođača industrijskih proizvoda na domaćem tržištu** su koeficijenti koji odražavaju relativno učešće vrijednosti prodaje pojedinog proizvoda u ukupnoj vrijednosti prodaje svih proizvoda na domaćem tržištu. **Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje indeksa cijena proizvođača industrijskih proizvoda na inostranom tržištu** su koeficijenti koji odražavaju relativno učešće vrijednosti prodaje pojedinog proizvoda u ukupnoj vrijednosti prodaje svih proizvoda na inostranom tržištu. Osnovni izvor podataka za izradu pondera je Godišnji izvještaj industrije - IND-21 za 2010. godinu.

INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA¹⁾

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
100,0	106,0	107,9	116,2	115,9	117,9	122,1	124,6	124,3	123,5
94,4	100,0	101,8	109,7	109,3	111,2	115,2	117,5	117,3	116,5
92,7	98,2	100,0	107,7	107,4	109,2	113,1	115,4	115,2	114,4
86,1	91,2	92,9	100,0	99,7	101,4	105,0	107,2	107,0	106,2
86,3	91,5	93,1	100,3	100,0	101,7	105,4	107,5	107,3	106,6
84,8	89,9	91,6	98,6	98,3	100,0	103,5	105,7	105,4	104,7
81,9	86,8	88,4	95,2	94,9	96,6	100,0	102,0	101,8	101,1
80,3	85,1	86,6	93,3	93,0	94,6	98,0	100,0	99,8	99,1
80,4	85,2	86,8	93,5	93,2	94,8	98,2	100,2	100,0	99,3
81,0	85,8	87,4	94,1	93,8	95,5	98,9	100,9	100,7	100,0

1) Indeksi se čitaju samo vodoravno i izračunati su na bazi prosječne prethodne godine

GODIŠNJI INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA

02005=100

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ukupan indeks	115,9	117,9	122,1	124,6	124,3	123,5
Hrana i bezalkoholna pića	125,9	125,0	133,2	135,7	135,3	131,9
Aklohoolna pića i duhan	111,3	132,1	142,7	157,6	168,4	180,3
Odjeća i obuća	91,6	86,7	78,4	72,0	64,9	62,9
Stanovanje, voda, električna energija, gas/plin i drugi energenti	129,6	132,1	136,5	142,9	144,7	144,5
Najmeštaj, kućanski uređaji i redovno/redovito održavanje kuće	104,9	105,3	106,5	107,9	108,3	108,4
Zdravstvo	109,9	110,4	107,2	106,6	102,1	101,5
Prijevoz	104,8	112,3	120,3	125,3	123,6	122,6
Komunikacije	117,9	125,3	127,2	125,4	126,2	128,0
Rekreacija i kultura	116,6	118,2	119,3	120,5	122,1	123,7
Obrazovanje	105,3	105,9	106,2	105,8	107,3	108,3
Restorani i hoteli	125,6	127,7	131,0	134,7	135,7	136,3
Ostala dobra i usluge	106,5	107,3	107,5	109,0	109,5	109,8

Napomena: Izvještaji za cijene obrađuju se na nivou Federacije BiH.

GODIŠNJI LANČANI INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA

Odjeljak	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ukupan indeks	99,7	101,8	103,6	102,1	99,8	99,3
Hrana i bezalkoholna pića	99,9	99,3	106,5	101,8	99,7	97,5
Akloholna pića i duhan	108,1	118,7	108,0	110,4	106,9	107,0
Odjeća i obuća	95,3	94,7	90,5	91,9	90,0	97,1
Stanovanje, voda, električna energija, gas/plin i drugi energenti	103,6	101,9	103,3	104,7	101,2	99,9
Najmeštaj, kućanski uređaji i redovno/redovito održavanje kuće	100,8	100,4	101,2	101,3	100,4	100,1
Zdravstvo	100,5	100,4	97,2	99,4	95,8	99,4
Prijevoz	90,1	107,1	107,2	104,2	98,6	99,2
Komunikacije	100,7	106,3	101,5	98,6	100,6	101,5
Rekreacija i kultura	104,0	101,4	100,9	101,0	101,4	101,3
Obrazovanje	98,7	100,6	100,3	99,6	101,5	100,9
Restorani i hoteli	106,0	101,7	102,5	102,8	100,8	100,4
Ostala dobra i usluge	101,6	100,7	100,3	101,4	100,4	100,3

Napomena: Prezentirani su podaci za Indekse potrošačkih cijena na nivou Federacije BiH.

Pregled kretanja cijena izabranih proizvoda na području Kantona Sarajevo za 2014. godinu

PROIZVOD	Jedinica mjere	Mjesec											
		Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni	Juli	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar
Riža	kg	3,31	3,49	3,34	3,46	3,49	3,49	3,59	3,36	3,66	3,53	3,54	3,53
Pšenično brašno bijelo, svi tipovi	kg	0,93	0,94	0,94	0,89	0,94	0,93	0,92	0,93	0,93	0,95	0,95	0,95
Hljeb polubijeli od pšeničnog brašna ili crni, svi tipovi	kg	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50
Mlijeko- tetra pakovanje	litra	1,47	1,48	1,49	1,50	1,49	1,49	1,49	1,50	1,50	1,50	1,52	1,52
Maslac	kg	17,76	17,76	17,82	17,67	17,7	16,97	17,46	17,66	17,68	17,64	17,66	17,66
Jestivo ulje	litra	2,43	2,39	2,27	2,23	2,2	2,13	2,13	2,14	2,11	2,12	2,13	2,13
Šećer	kg	1,43	1,35	1,28	1,28	1,3	1,27	1,28	1,27	1,26	1,18	1,20	1,20
Kuhinjska so	kg	1,02	1,02	1,02	1,01	1,01	1,01	1,02	1,01	1,02	1,00	1,00	1,00
Deterdžent za mašinsko pranje rublja	kg	3,53	3,48	3,35	3,30	3,49	3,39	3,65	3,50	3,67	3,69	3,71	3,71

UGOSTITELJSTVO

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o prometu u ugostiteljstvu prikupljeni su iz redovnog istraživanja Tromjesečni izvještaj ugostiteljstva (obrazac UG-11).

Izvještajne jedinice su poslovni subjekti koji su prema glavnoj djelatnosti registrirani u području I KDBIH 2010 - Hotelijerstvo i ugostiteljstvo, te također poslovni subjekti koji su prema glavnoj djelatnosti registrirani u drugim djelatnostima ali obavljaju spomenutu djelatnost.

Obrtnici nisu obuhvaćeni ovim istraživanjem.

Definicije

Ugostiteljska djelatnost je djelatnost pripremanja hrane i pružanja usluga prehrane, pripremanja i usluživanja pića i napitaka i pružanja usluga smještaja. Ugostiteljska djelatnost je i pripremanje hrane za potrošnju na drugom mjestu (u prijevoznim sredstvima, na priredbama i sl.) i opskrba tom hranom (catering).

Ugostiteljskim objektom smatra se ugostiteljska poslovna jedinica koja u poslovnom, građevinskom i funkcionalnom pogledu čini cjelinu ili koja, u okviru šire građevinske cjeline, ima izdvojeni prostor i potrebnu funkcionalnost. Prema Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti (Službene novine Federacije BiH, broj 32/09) s obzirom na vrstu ugostiteljskih usluga koje se u njima pružaju, ugostiteljski objekti dijele se na :

1. smještajne objekte (hoteli, kampovi i druge vrste objekata za smještaj);
2. ugostiteljske objekte za prehranu, (restorani, barovi);
3. catering objekte (kantine i pripremnice obroka)

Promet u ugostiteljstvu obuhvaća vrijednost izvršenih ugostiteljskih usluga (hrana, piće, smještaj) i drugih usluga uobičajenih u ugostiteljstvu (prodaja suvenira, razglednica, novina, duhanskih proizvoda i dr.) bez obzira na to jesu li naplaćene. U vrijednost tih usluga uključen je i porez na dodanu vrijednost (PDV).

PROMET U UGOSTITELJSTVU

	2010	2011	2012	2013	2014
--	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Prema vrstama ugostiteljskih objekata

Ukupno	65.396	60.456	71.985	81.093	93.709
Hoteli i sličan smještaj	51.912	48.789	54.778	60.567	58.458
Odmarališta, kampovi i ostali smještaj	1.181	788	682	626	1.058
Restorani i ostali objekti za pripremu i usluživanje hrane	6.781	5.755	11.937	15.701	29.244
Ketering	1.405	1.516	1.396	1.204	1.521
Priprema i usluživanje pića	4.117	3.608	3.192	2.995	3.428

Prema vrstama usluga

Pivo	1.963	1.979	1.605	1.486	2.001
Vino	1.576	1.200	1.141	732	1.246
Rakija	386	247	335	346	358
Ostala žestoka pića	980	832	704	394	558
Voćni sokovi	1.563	1.335	1.313	928	1.464
Ostala bezalkoholna pića	1.392	1.367	3.082	3.563	4.069
Mineralana voda i soda - voda	851	724	829	820	1.625
Hrana	14.041	13.273	18.715	22.631	31.688
Napici	3.340	3.261	3.458	3.764	6.309
Duhan i šibice	122	158	149	117	262
Ostali robni promet	57	156	141	217	537
Ostali nerobni promet	2.102	1.993	2.221	3.227	3.455
Noćenja	37.023	33.931	38.292	42.868	40.137

TURIZAM

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci za statistiku turizama prikupljaju se putem redovnog statističkog istraživanja Mjesečni indikatori statistike smještaja u turizmu (obrazac TU-11).

Izveštajne jedinice su poslovni subjekti (preduzeća, obrtnici, zadruge, ustanove, udruženja itd.) i njihove jedinice u sastavu koji se bave pružanjem smještajnih usluga turistima ili samo posreduju u pružanju tih usluga. Izveštaji se sastavljaju na osnovu evidencija u knjigama gostiju.

Definicije

Turist je svaka osoba koja u mjestu izvan svog uobičajnog okruženja (prebivališta) provede najmanje jednu noć ali ne više od godinu dana u ugostiteljskom ili drugom objektu za smještaj gostiju, radi odmora ili rekreacije, zdravlja, studija, sporta, religije, porodice/obitelji, poslova, javnih misija i skupova s izuzetkom svrhe zapošljavanja kod poslovnog subjekta - rezidenta u zemlji ili mjestu posjete.

Domaći turist je svaka osoba sa prebivalištem u Bosni i Hercegovini koja izvan mjesta svog prebivališta provede najmanje jednu noć u ugostiteljskom ili drugom objektu za smještaj gostiju u Federaciji BiH.

Stranim turistima smatraju se sve osobe koje u Bosni i Hercegovini nemaju stalno prebivalište, a provedu najmanje jednu noć u ugostiteljskom ili drugom objektu za smještaj gostiju.

Vrsta mjesta. Turističkim mjestom u ovom istraživanju smatra se ono mjesto koje ispunjava sljedeće osnovne uslove/uvjete: **atraktivne** (prirodne ljepote, ljekoviti izvori, kulturno-historijski/povijesni spomenici, razne kulturne, zabavne i sportske priredbe), **komunikativne** (mogućnost pristupa, prometne veze) i **receptivne** (objekti za smještaj i uz njih potrebni prateći objekti za pružanje raznih usluga npr. trgovačkih/trgovinskih, zanatskih/obrtničkih, poštanskih i sl., zatim parkovi, kupališta, šetališta itd.).

Turistička se mjesta razvrstavaju u sljedeće vrste:

Sarajevo je mjesto koje posjetitelje privlači prvenstveno kao administrativno-politički centar, a zatim i svojim historijskim/povjesnim, etničkim, ekonomskim, urbanističko-administrativnim i drugim svojstvima.

Banjska mjesta su mjesta kod kojih je ljekovitost termalnih ili mineralnih voda i ostalih geološko-mineraloških sastojaka naučno/znanstveno-medicinski ili empirijski utvrđena i koja imaju odgovarajuće objekte s uređajima za liječenje i oporavak posjetitelja.

Primorska mjesta su mjesta duž morske obale.

Ostala mjesta uključuju ostala turistička i neturistička mjesta koja nisu razvrstana ni u jednu od prethodnih vrsta, a raspolažu ugostiteljskim objektima za smještaj.

DOLASCI I NOĆENJA TURISTA PREMA VRSTAMA OBJEKATA

	DOLASCI TURISTA			NOĆENJA TURISTA		
	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaćih turista	Stranih turista
2011	225.644	47.543	178.101	427.208	88.838	338.370
Hoteli	216.192	45.583	170.609	407.091	84.922	322.169
Moteli	1.260	374	886	2.970	528	2.442
Pansioni i prenoćišta	1.093	280	813	2.341	561	1.780
Domaćin./Kućan.	669	18	651	1.512	19	1.493
Ostalo	6.430	1.288	5.142	13.294	2.808	10.486
Broj ležaja	6.421					
2012	268.673	56.922	211.751	512.434	103.995	408.439
Hoteli	257.963	54.570	203.393	492.891	99.384	393.507
Moteli	994	342	652	2.541	834	1.707
Pansioni i prenoćišta	1.123	243	880	2.249	379	1.870
Domaćin./Kućan.	332	14	318	745	23	722
Ostalo	8.261	1.753	6.508	14.008	3.375	10.633
Broj ležaja	5.577					
2013	318.473	52.333	266.140	618.707	101.056	517.651
Hoteli i sličan smještaj	306.045	50.666	255.379	595.807	98.418	497.389
Odmarališta i sl.objekti za kraći odm	4.589	1.073	3.516	9.023	1.865	7.158
Kam. i pros.za kam.	6.692	541	6.151	11.534	672	10.862
Ostali smještaj	1.147	53	1.094	2.343	101	2.242
Broj ležaja	6.876					
2014	301.319	48.276	253.043	579.553	90.774	468.779
Hoteli i sličan smještaj	287.306	46.750	240.556	552.528	87.766	464.762
Odmarališta i sl.objekti za kraći odm	7.787	1.198	6.589	16.614	2.507	14.107
Kam. i pros.za kam.	5.130	289	4.841	8.341	439	7.902
Ostali smještaj	1.096	39	1.057	2.070	62	2.008
Broj ležaja	7.554					

DOLASCI I NOĆENJA TURISTA PREMA ZEMLJAMA PREBIVALIŠTA

	DOLASCI TURISTA				NOĆENJA TURISTA			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
UKUPNO	178.101	211.751	266.140	253.043	338.370	408.439	517.651	468.779
Hrvatska	32.755	36.045	43.466	35.301	55.080	60.859	74.077	60.491
Slovenija	18.849	19.186	20.786	17.341	28.320	29.849	34.037	27.532
Srbija	10.488	12.474	15.182	11.950	20.236	22.695	26.914	22.694
Crna Gora	2.638	2.994	3.846	3.962	4.732	6.016	7.345	7.115
Austrija	6.904	7.475	8.473	8.364	10.610	11.849	13.976	14.269
Belgija	914	1.179	1.437	1.654	2.041	2.600	3.130	3.812
Danska	820	930	1.435	1.164	2.275	2.209	4.162	3.163
Francuska	4.280	4.682	4.884	4.873	7.215	8.442	8.987	9.427
Holandija/Nizozem..	2.846	2.943	3.562	3.201	6.379	6.414	8.059	7.426
Italija	7.109	8.383	9.010	8.459	13.431	17.227	17.050	16.335
Mađarska	2.448	2.873	3.518	3.225	4.555	4.699	6.622	5.306
Njemačka	8.285	9.298	9.798	10.791	16.489	17.929	19.475	22.235
Južna Koreja	-	-	-	15.868	-	-	-	17.573
Velika Britanija	3.680	3.896	5.032	5.188	7.971	8.214	11.101	11.416
Japan	2.426	2.808	2.261	2.738	3.524	4.124	3.713	4.376
SAD	5.646	6.559	6.737	8.721	14.576	14.649	15.975	21.711
Makedonija	2.897	2.321	3.415	2.570	6.460	5.186	6.856	5.518
Švedska	2.221	2.321	3.548	4.148	5.120	5.186	8.525	9.611
Turska	23.024	29.194	48.827	37.623	44.338	52.533	94.552	67.247
Kuvajt	-	-	-	6.505	-	-	-	25.907
Ostale	37.871	56.190	69.923	59.397	85.018	127.759	153.095	85.615

ZAPOSLENOST, NEZAPOSLENOST I PLAĆE

METODOLOŠKA OBJASNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Zaposlenost

Podaci o zaposlenima u poslovnim subjektima, iskazani kao godišnji prosjek i sa stanjem 31. marta, rezultat su obrade mjesečnih istraživanja o zaposlenima i plaćama i godišnjeg istraživanja sa stanjem 31. marta.

Istraživanjem su obuhvaćeni poslovni subjekti svih oblika vlasništva, tijela državne vlasti svih nivoa, ustanove i druge organizacije.

U prikupljanju podataka primjenjuje se teritorijalni princip na nivou općine, što znači da se podaci prikupljaju prema sjedištu pripadajuće jedinice poslovnog subjekta.

Podaci se prikupljaju izvještajem koji se u poslovnim subjektima popunjava na osnovu propisanih evidencija o zaposlenima.

Podaci o zaposlenima u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija, prikupljali su se od kantonalnih Zavoda zdravstvenog osiguranja do 2010.godine. Od 2011.godine podaci se preuzimaju se od Porezne uprave Federacije BiH.

U godišnji prosjek broja zaposlenih uključeni su zaposleni u poslovnim subjektima (pravnim osobama) i obrtu i djelatnostima slobodnih profesija.

Godišnji prosjek broja zaposlenih izračunat je kao aritmetička sredina mjesečnih stanja.

U broj zaposlenih sa stanjem marta, uključeni su samo zaposleni u poslovnim subjektima.

Broj zaposlenih u odbrani je uključen za nivo Federacije BiH, s tim da ovi podaci nisu razvrstani po kantonima i općinama.

Nezaposlenost

Podaci o nezaposlenima preuzimaju se od Federalnog Zavoda za zapošljavanje.

Neto i bruto plaća

Podaci o prosječnoj mjesečnoj isplaćenoj neto i bruto plaći obračunavaju se na osnovu podataka prikupljenih mjesečnim istraživanjem o zaposlenima i plaćama. Istraživanjem su obuhvaćeni poslovni subjekti svih oblika vlasništva, tijela državne vlasti svih nivoa, ustanove i druge organizacije.

Istraživanje o plaćama obuhvaća isplaćene neto i bruto plaće zaposlenih koji imaju zasnovan radni odnos, bez obzira na vrstu radnog odnosa i dužinu radnog vremena.

U obračun nisu uključene plaće pripadnika odbrane, kao ni plaće zaposlenih u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija.

Podaci su prezentirani po područjima i odjeljcima Klasifikacije djelatnosti (KDBiH 2010)

Definicije

Ukupan broj zaposlenih obuhvata zaposlene u poslovnim subjektima i zaposlene i vlasnike obrta i djelatnosti slobodnih profesija.

Zaposleni su osobe koje su zasnovale radni odnos sa poslodavcem (pravnom ili fizičkom osobom), bez obzira na vrstu radnog odnosa i dužinu radnog vremena.

Vlasnik obrta ili djelatnosti slobodne profesije je osoba koja je vlastitim sredstvima osnovala obrt ili slobodnu profesiju, u kojoj u svoje ime i za svoj račun sama ili uz pomoć zaposlenika obavlja djelatnost.

Nezaposlene osobe su osobe bez zaposlenja, sposobne za rad, starosne dobi od 15 do 65 godina, evidentirane u biroima za zapošljavanje.

Neto plaća obuhvaća isplaćenu plaću za obavljenu rad, kao i naknade plaća po osnovu radnog odnosa za: godišnji odmor, plaćeni dopust, državne praznike i neradne dane utvrđene zakonom, bolovanja koja idu na teret poslovnog subjekta, plaćeno odsustvo sa posla, zastoje u poslu bez krivnje zaposlenog.

Neto plaća ne obuhvaća ostala lična primanja kao što su: topli obrok, prevoz, regres, solidarna pomoć, jednokratna novčana pomoć i slično. Ne uključuju se ni primanja po ugovoru o povremenim i privremenim poslovima, naknade za autorska djela, otpremnine i jubilarne nagrade, ostale beneficije zaposlenih, te naknade za bolovanja koja ne idu na teret poslodavca.

U neto plaću ne ulazi akontacija poreza na dohodak.

Prosječna mjesečna isplaćena neto i bruto plaća po zaposlenome izračunava se dijeljenjem ukupnih isplata brojem zaposlenih koji su primili isplate.

Bruto plaća obuhvaća neto plaću plus zakonom propisana obavezna izdvajanja iz bruto plaće (doprinosi iz bruto plaće i akontacija poreza na dohodak).

Nominalni indeksi neto i bruto plaća izračunavaju se iz podataka o prosječnim mjesečnim iznosima neto i bruto plaća za odgovarajuće godine.

Realni indeksi neto i bruto plaća izračunavaju se dijeljenjem nominalnih indeksa neto i bruto plaća sa indeksom potrošačkih cijena .

ZAPOSLENI PO PODRUČJIMA KD BiH 2010 - godišnji prosjek 2014

		Zaposleni	Neto plaća u KM
	Ukupno	125.184	1.036
	<i>Total</i>		
A	Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov	909	867
B	Vađenje ruda i kamena	141	794
C	Prerađivačka industrija	12.945	737
D	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	2.013	1.502
E	Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	2.391	889
F	Građevinarstvo	6.596	687
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	24.007	747
H	Prijevoz i skladištenje	7.611	1.017
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	5.939	563
J	Informacije i komunikacije	7.399	1.222
K	Finansijske i djelatn. osiguranja	5.569	1.532
L	Poslovanje nekretninama	949	957
M	Stručne, naučne i tehničke djelat.	6.867	1.021
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2.881	647
O	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	15.443	1.363
P	Obrazovanje	9.948	1.018
Q	Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	9.100	1.106
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	1.752	947
S	Ostale uslužne djelatnosti	2.724	1.173

ZAPOSLENE, NEZAPOSLENE OSOBE I PLAĆE PO OPĆINAMA - godišnji prosjek 2014

	Zaposleni	Nezaposleni	Neto plaća u KM	Bruto plaća u KM
Ukupno	125.184	71.698	1.036	1.603
Centar	40.603	7.851	1.230	1.913
Novi Grad	22.684	19.978	918	1.413
Novo Sarajevo	23.312	8.830	1.100	1.706
Stari grad	9.828	6.499	998	1.540
Hadžići	4.270	5.577	819	1.252
Ilidža	17.548	11.640	777	1.189
Ilijaš	2.454	5.407	683	1.032
Trnovo	297	524	809	1.233
Vogošća	4.188	5.392	779	1.189

¹⁾Izvor: Federalni zavod za zapošljavanje

Uporedni pregled broja zaposlenih i nezaposlenih osoba po mjesecima i općinama Kantona Sarajevo

Red. Broj	OPĆINA	Mjesec 2014													Index
		0 2014	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni	Juli	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	Indexi XII 14 0 13
1	Centar	39.706	40.053	40.185	40.448	40.639	40.672	40.605	40.753	40.694	40.742	40.670	40.853	40.940	103,1
2	Novi grad	22.223	22.199	22.343	22.341	22.432	22.505	22.516	22.534	22.460	23.028	23.251	23.336	23.257	104,7
3	Novo Sarajevo	23.452	23.163	23.178	23.282	23.256	23.262	23.271	23.271	23.243	23.358	23.451	23.518	23.493	100,2
3	Stari Grad	9.458	9.589	9.811	9.788	9.824	9.832	9.826	9.854	9.872	9.895	9.902	9.884	9.856	104,2
5	Hadžići	3.891	3.913	4.305	4.315	4.348	4.399	4.414	4.427	4.396	4.347	4.224	4.130	4.016	103,2
6	Ilidža	17.477	17.429	17.673	17.617	17.615	17.489	17.744	17.814	17.838	17.452	17.391	17.284	17.226	98,6
7	Ilijaš	2.401	2.399	2.404	2.383	2.401	2.427	2.458	2.451	2.448	2.512	2.513	2.507	2.551	106,2
8	Trnovo	328	306	303	290	291	292	293	292	292	298	299	299	314	95,7
9	Vogošća	3.926	4.149	4.165	4.174	4.192	4.183	4.157	4.113	4.305	4.124	4.169	4.253	4.268	108,7
Ukupno Kanton Sarajevo		122.862	123.200	124.367	124.638	124.998	125.061	125.284	125.509	125.548	125.756	125.870	126.064	125.921	102,5

Uporedni pregled broja nezaposlenih osoba po mjesecima i općinama Kantona Sarajevo

Red. Broj	OPĆINA	M J E S E C													Prosjeak za Kanton
		Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni	Juli	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar		
1	Centar	8.013	7.975	7.871	7.803	7.749	7.709	7.760	7.854	7.938	7.981	7.799	7.755	7.851	
2	Novi grad	20.279	20.205	19.976	19.801	19.743	19.611	19.808	20.026	20.024	20.163	20.212	19.927	19.981	
3	Novo Sarajevo	9.072	9.014	8.915	8.827	8.786	8.727	8.810	8.926	8.858	8.853	8.563	8.610	98.069	
4	Stari Grad	6.601	6.556	6.499	6.464	6.417	6.392	6.413	6.485	6.532	6.587	6.608	6.439	6.499	
Grad Sarajevo		43.965	43.750	43.261	42.895	42.695	42.439	42.791	43.291	43.352	43.584	43.182	42.731	43.161	
5	Hadžići	5.678	5.645	5.552	5.463	5.442	5.461	5.473	5.522	5.559	5.668	5.743	5.722	5.577	
6	Ilidža	11.800	11.771	11.660	11.575	11.520	11.429	11.513	11.607	11.638	11.747	11.760	11.654	11.640	
7	Ilijaš	5.526	5.482	5.380	5.328	5.304	5.307	5.374	5.417	5.432	5.493	5.437	5.401	5.407	
8	Trnovo	537	537	534	535	527	526	509	518	514	529	514	502	524	
9	Vogošća	5.500	5.456	5.392	5.351	5.329	5.299	5.330	5.387	5.407	5.433	5.415	5.405	5.392	
Kanton Sarajevo		73.006	72.641	71.779	71.147	70.817	70.461	70.990	71.742	71.902	72.454	72.051	71.415	71.700	

OBRAZOVANJE

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o dječijim vrtićima, djeci i odgojiteljima prikupljaju se godišnjim izvještajima sa stanjem 01. oktobar/listopad tekuće godine.

Podaci o školama, učenicima i nastavnicima u osnovnim i srednjim školama prikupljaju se godišnjim izvještajima na početku i na kraju svake školske godine.

Podaci o upisanim studentima na visokoškolskim ustanovama prikupljaju se na osnovu/temelju obrazaca koje popunjavaju studenti prilikom upisa u zimski semestar svake školske godine.

Podaci o studentima koji su diplomirali, te o broju kandidata koji su stekli naslov magistra ili doktora nauka/znanosti tokom/tijekom kalendarske godine prikupljaju se također na osnovu/temelju obrazaca koje popunjavaju studenti, odnosno kandidati, prilikom diplomiranja odnosno odbrane/obrane magistarskog rada ili doktorske disertacije/dizertacije.

Podaci za doktore nauka/znanosti odnose se na kalendarsku godinu u kojoj je kandidat odbranio/obranio doktorsku disertaciju, a ne na godinu u kojoj je uveden u registar doktora nauka/znanosti.

Podaci o nastavnicima visokoškolskih ustanova prikupljaju se izvještajima o nastavnom osoblju sa stanjem 31. oktobra/listopada tekuće školske godine.

Podaci uključuju sve nastavnike i suradnike u nastavi koji predaju na visokoškolskim ustanovama i koji ne predstavljaju fizički broj osoba, jer nastavnik i suradnik u nastavi može predavati na dva i više fakulteta. Podaci također uključuju i nastavnike i suradnike u nastavi prikazane u ekvivalentu pune zaposlenosti/ angažiranosti (FTE- full time equivalent), koji približno odgovaraju stvarnom broju fizičkih osoba, a dobiveni su kao izračun izražen jedinicom pune zaposlenosti/ angažiranosti.

Za nastavnike i suradnike koji rade s kraćim od punog radnog vremena ili su angažirani po ugovoru o djelu (manje od 90% i više od 10%) izračunava se Ekvivalent pune zaposlenosti (FTE). 1.primjer: 4 osobe zaposlene ili su angažirane ugovorom o djelu školsku godinu samo polovinu radnog vremena ($4 \times 0,5 = 2,0$) 2.primjer: 3 osobe zaposlene ili su angažirane ugovorom o djelu cijelu školsku godinu samo 20% radnog vremena ($3 \times 0,2 = 0,6$) 3.primjer: 1 osoba zaposlena ili je angažirana ugovorom o djelu 1/2 semestara puno r.v. ($1 \times 0,5 = 0,5$) 4.primjer: 2 osobe zaposlene ili su angažirane ugovorom o djelu 3 mjeseca samo 25% r.v. ($2 \times 0,25 \times 0,25 = 0,1$).

Podaci o učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnim i srednjim školama, o učenicima u osnovnim muzičkim/glazbenim i baletskim/baletnim školama prikupljaju se na posebnim obrascima na početku i na kraju svake školske godine.

Definicije

Obrazovni sistem/sustav Federacije Bosne i Hercegovine uključuje predškolsko (ISCED 0), osnovno (ISCED 1&2), srednje (ISCED 3&4) i visoko (ISCED 5,6,7&8) obrazovanje. Osnovno i srednje obrazovanje organizirano je kao redovno/redovito obrazovanje i posebno obrazovanje koje uključuje obrazovanje djece i omladine/mladeži s teškoćama u razvoju i osnovno umjetničko obrazovanje koje priprema djecu za nastavak školovanja u srednjim umjetničkim školama.

Dječiji vrtići su ustanove koje pružaju usluge njege, odgoja i zaštite djece predškolske dobi.

U statistici obrazovanja školom se smatra skupina učenika koja pohađa nastavu određene vrste i stepena/stupnja po istovrsnom nastavnom planu i programu, bez obzira na to nalazi li se ta skupina učenika pod posrednim ili neposrednim rukovodstvom jedne uprave ili ima zajedničku upravu s drugim školskim jedinicama različite vrste i stepena/stupnja obrazovanja. Svaka teritorijalno odvojena jedinica (razredni odjel) iste vrste smatra se također školom (školskom jedinicom).

Obzirom da se u osnovnim školama izvodi istovremeno nastava po osmogodišnjem i devetogodišnjem programu obrazovanja, a u nekim kantonima isključivo se obavlja nastava po devetogodišnjem programu, nije izvršena podjela škola na osnovu programa rada. Iz tih razloga prikazuje se broj škola po programu osmogodišnjeg obrazovanja.

Kod redovnih/redovitih srednjih škola broj škola prikazan je u ukupnom zbiru redovnih/redovitih srednjih škola. Broj škola po vrstama (gimnazije, tehničke i srodne, stručne/strukovne i umjetničke škole) nismo u mogućnosti iskazati, jer jedna mješovita škola, kao pravni subjekt, može u svom sastavu imati više vrsta škola.

Visokoškolske ustanove su univerziteti /sveučilišta, (fakultet i umjetnička akademija kao jedinice u njenom sastavu) i visoke škole. Univerzitet/Sveučilište je ustanova koja osniva i provodi univerzitetske/sveučilišne studije u najmanje dva naučna/znanstvena ili umjetnička područja u većem broju polja te interdisciplinarnu studiju kao autonomni i integrirani proces, neposredno ili putem jedinica u sastavu (fakulteta, umjetničkih akademija, instituta). Univerzitetski/Sveučilišni studij osposobljava studente za obavljanje poslova u nauci/znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnom svijetu, javnom sektoru i društvu općenito te ih osposobljava za razvoj i primjenu naučnih/znanstvenih i stručnih dostignuća.

Univerzitetsko/Sveučilišno obrazovanje obuhvaća dodiplomski, diplomski i poslijediplomski studij. U skladu/sukladno s europskim sistemom prijenosa bodova (ECTS) jednom godinom studija se u pravilu stječe 60 ECTS bodova.

Dodiplomski univerzitetski/sveučilišni studij, koji u pravilu traje tri do četiri godine i kojim se stječe od 180 do 240 ECTS bodova, osposobljava studente za diplomski studij, te im daje mogućnost zapošljavanja na određenim stručnim poslovima.

Diplomski univerzitetski/sveučilišni studij traje u pravilu jednu do dvije godine. Njime se stječe 60 do 120 ECTS bodova, te ukupan broj bodova koji se stječu na dodiplomskom i diplomskom studiju iznosi najmanje 300 ECTS bodova.

ISCED 2011 – International Standard Classification of Education – Međunarodna standardizirana klasifikacija obrazovanja koristi se prema preporuci UNESCO-a, OECD-a, EUROSTAT-a i drugih međunarodnih organizacija za prikazivanje svih podataka o obrazovanju i omogućuje usporedivost podataka o obrazovanju na međunarodnom nivou/razini.

ISCED ima dvije glavne ukrštene varijable: stepen/stupanj obrazovanja i područje obrazovanja.

Stupnjevi/stepeni obrazovanja, koji odgovaraju u školskom sistemu Federacije Bosne i Hercegovine jesu:

ISCED 0 - predškolsko obrazovanje djece od treće godine do polaska u osnovnu školu;

ISCED 1 - niže osnovno obrazovanje od I - IV razreda prema osmogodišnjem programu; odnosno od I - V razreda prema devetogodišnjem programu obrazovanja;

ISCED 2 - više osnovno obrazovanje od V - VIII razreda prema osmogodišnjem programu; odnosno od VI - IX razreda prema devetogodišnjem programu obrazovanja;

ISCED 3 - srednje obrazovanje;

ISCED 4 - postsrednje obrazovanje (specijalistički programi za odrasle)

ISCED 5 - više obrazovanje po starom načinu studiranja (VI stepen)

ISCED 6 - VII stepen po starom programu studiranja(trajanje 4-5 godina), I ciklus po novom programu.

ISCED 7 - visoko obrazovanje po starom programu VII stepen (trajanje 5-6 godina), II ciklus "master" po novom programu i integrirani I i II ciklus po novom programu.

ISCED 8 - naučni/znanstveni stepen - doktorat

Redovno/Redovito obrazovanje

Predškolsko obrazovanje je obavezno/obvezno propisana članom 16 Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u BiH ("Službeni glasnik BiH" broj 88/07) i obuhvaća obrazovanje djece u godini pred polazak u školu.¹⁾

Osnovno obrazovanje traje devet (osam) godina i obavezno/obvezno je za svu djecu od šeste (ili sedme) do petnaeste godine života. Cilj osnovnog obrazovanja je stjecanje općeg znanja, a ostvaruje se prema jedinstvenom nastavno programu.

Prelazak na devetogodišnje osnovno obrazovanje počeo je od školske 2004/2005 godine i povezan je sa promjenama u strukturi i organizaciji osnovnog odgoja i obrazovanja. Ovaj sistem/sustav osnovnog obrazovanja još nije zaživio u svim kantonima.

Srednje obrazovanje nakon završetka osnovnog školovanja omogućuje stjecanje znanja i sposobnosti za rad i nastavak školovanja. Srednje obrazovanje nije obavezno/obvezno. Vrste srednjih škola, ovisno o vrsti nastavnog plana i programa jesu:

- gimnazije – izvode nastavni plan i program u trajanju od četiri godine, a mogu biti opće i specijalizirane; pripremaju učenike za nastavak školovanja na visokoškolskim ustanovama;

- stručne/strukovne škole – izvode nastavni plan i program u trajanju od tri (ili četiri) godine. Na kraju svog školovanja učenici ovih škola polažu završni ispit i osposobljavaju se za tržište rada ili da bi nastavili školovanje u visokoškolskom obrazovanju.

- tehničke i srodne škole – školovanje traje četiri godine. Pripremaju učenike za tržište rada i za nastavak školovanja na visokoškolskim institucijama;

- umjetničke škole – školovanje traje četiri godine, a mogu biti muzičke/glazbene, baletne i likovne. Pripremaju učenike za tržište rada i za nastavak školovanja na umjetničkim akademijama;

- vjerske škole – školovanje traje četiri godine. Pripremaju učenike za tržište rada i za nastavak školovanja na visokoškolskim institucijama.

1) Okvirni zakon o predškolskom obrazovanju u BiH nije implementiran u svim kantonima u FBiH.

Više i visoko obrazovanje provodi se na visokoškolskim ustanovama nakon završene srednje škole. Organizirano je kao:

- stručni studij, koji osposobljava studenta za visokostručni ili umjetnički rad, a traje dvije do tri godine

- sveučilišni studij, koji osposobljava studenta za visokostručni ili umjetnički rad i priprema ga za naučni/znanstveni rad, a traje najmanje četiri godine

- postdiplomski magistarski studij koji studenta, nakon završenog sveučilišnog studija, priprema za stjecanje akademskog naslova magistra.

Posebno obrazovanje

Osnovne muzičke/glazbene i baletne škole pripremaju učenike za nastavak školovanja u srednjim muzičkim/glazbenim i baletnim školama. Učenici tih škola obavezno/obvezno osnovno školovanje stječu paralelno u redovnim/redovitim osnovnim školama.

Osnovno obrazovanje djece i omladine/mladeži s teškoćama u razvoju provodi se u osnovnoj školi u posebnim odgojno-obrazovnim grupama i razrednim odjelima u okviru škole. Iznimno za djecu s većim teškoćama u razvoju osnovno školovanje obavlja se u posebnim ustanovama odgoja i obrazovanja.

Srednje obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju organizira se uz primjenu individualnih postupaka u redovnim/redovitim ili posebnim razrednim odjelima i obrazovnim grupama.

REDOVNO/REDOVITO OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE , kraj školske 2013./2014. godine

	Škole	Učenici			Nastavno osoblje	
		svoga	učenice	završili školu	svega	žene
Devetogodišnje obrazovanje	87	36.093	17.516	4.486	2.570	1.970
Škole za djecu sa posebnim potrebama	4	250	85	39	90	72
Redovne srednje škole	35	18.248	9.064	5.301	1.687	1.149
Škole za učenike sa posebnim potrebama	3	154	56	81	44	30
Vjerske škole	1	461	246	109	30	11
Osnovne muzičke škole	4	1.269	746	168	110	78
Osnovne baletske škole	...	68	63	11	9	8
Centar Sarajevo						
Devetogodišnje obrazovanje	11	4.987	2.399	653	354	298
Škole za djecu sa posebnim potrebama	1	37	16	4	13	10
Redovne srednje škole	13	6.807	3.814	1.948	600	446
Škole za učenike sa posebnim potrebama	1	21	12	10	6	4
Hadžići						
Devetogodišnje obrazovanje	7	2.235	1.075	292	157	118
Škole za djecu sa posebnim potrebama	-	-	-	-	-	-
Redovne srednje škole	1	839	382	259	69	40
Ilidža						
Devetogodišnje obrazovanje	13	6.422	3.163	805	460	344
Škole za djecu sa posebnim potrebama	-	-	-	-	-	-
Redovne srednje škole	4	1.912	967	506	167	99
Osnovne muzičke škole	1	345	189	54	34	24
Ilijaš						
Devetogodišnje obrazovanje	12	2.133	1.064	223	171	124
Redovne srednje škole	2	562	285	187	67	41
Osnovne muzičke škole	1	70	37	11	6	2
Novi grad						
Devetogodišnje obrazovanje	15	9.925	4.754	1.232	610	469
Škole za djecu sa posebnim potrebama	1	37	11	6	22	17
Redovne srednje škole	3	1.701	661	515	131	93
Škole za učenike sa posebnim potrebama	1	37	16	25	16	12
Novo Sarajevo						
Devetogodišnje obrazovanje	11	5.240	2.544	618	411	309
Škole za djecu sa posebnim potrebama	1	73	23	12	36	30
Redovne srednje škole	6	3.455	1.215	1.057	356	226
Škole za učenike sa posebnim potrebama	1	96	28	46	22	14
Osnovne muzičke škole	1	485	287	50	38	29
Osnovne baletske škole	...	35	33	11	4	4
Stari grad						
Devetogodišnje obrazovanje	10	2.405	1.181	328	205	163
Škole za djecu sa posebnim potrebama	1	103	35	17	19	15
Redovne srednje škole	5	2.413	1.495	658	252	178
Vjerske škole	1	461	246	109	30	11
Osnovne muzičke škole	1	369	233	53	32	23
Osnovne baletske škole	...	33	30	-	5	4
Trnovo						
Devetogodišnje obrazovanje	1	62	29	5	15	10
Vogošća						
Devetogodišnje obrazovanje	7	2.684	1.307	330	187	135
Redovne srednje škole	1	559	245	171	45	26

Napomena: Kod škola za djecu sa posebnim potrebama obuhvaćeni su podaci po programu osmogodišnjeg i devetogodišnjeg obrazovanja.

VISOKO OBRAZOVANJE

		Broj visokoškolskih ustanova	Upisani studenti			
			Ukupno	Žene	Od toga redovni/redoviti studenti	
					Ukupno	Žene
SARAJEVO	2012/13	34	33.910	18.839	26.755	14.912
	2013/14	36	33.949	19.010	27.072	15.090
	2014/15	36	34.069	19.424	27.221	15.437
UNIVERZITET SARAJEVO	2012/13	26	31.063	17.616	24.002	13.744
	2013/14	28	30.663	17.762	23.900	
	2014/15	28	30.866	18.177	24.020	14.191
FAKULTETI*	2012/13	20	29.924	17.301	23.333	13.482
	2013/14	20	30.054	17.325	23.301	13.481
	2014/15	20	30.237	17.817	23.393	13.831
Prirodno-matematički fakultet	2012/13	1	1.869	1.329	1.675	1.211
	2013/14	1	2.009	1.441	1.818	1.328
	2014/15	1	2.298	1.650	2.096	1.535
Arhitektonski fakultet	2012/13	1	627	368	627	368
	2013/14	1	609	362	609	362
	2014/15	1	575	339	575	339
Građevinski fakultet	2012/13	1	784	293	784	293
	2013/14	1	868	340	868	340
	2014/15	1	845	335	845	335
Mašinski fakultet	2012/13	1	1.012	275	1.012	275
	2013/14	1	1.086	318	1.075	317
	2014/15	1	1.164	348	1.164	348
Fakultet za saobraćaj i komunikacije	2012/13	1	854	326	854	326
	2013/14	1	947	386	947	386
	2014/15	1	970	393	970	393
Elektrotehnički	2012/13	1	1.431	531	1.364	511
	2013/14	1	1.450	546	1.497	544
	2013/14	1	1.490	578	1.489	577
Medicinski	2012/13	1	954	623	954	623
	2013/14	1	895	567	894	567
	2014/15	1	879	562	879	562
Stomatološki fakultet sa klinikama	2012/13	1	591	358	591	358
	2013/14	1	615	381	615	381
	2014/15	1	692	429	691	429
Farmaceutski	2012/13	1	864	708	864	708
	2013/14	1	805	666	805	666
	2014/15	1	1.005	822	1.002	819
Poljoprivredno-prehrambeni	2012/13	1	905	534	782	473
	2013/14	1	900	558	760	478
	2014/15	1	885	564	772	501
Šumarski	2012/13	1	542	169	542	169
	2013/14	1	512	169	512	169
	2014/15	1	492	184	492	184
Veterinarski	2012/13	1	493	214	492	214
	2013/14	1	474	222	474	222
	2014/15	1	449	227	449	227
Pravni	2012/13	1	3.206	2.097	1.606	1.085
	2013/14	1	2.778	1.861	1.435	984
	2014/15	1	2.710	1.803	1.315	916
Ekonomski	2012/13	1	3.907	2.410	2.905	1.849
	2013/14	1	3.691	2.307	2.561	1.607
	2014/15	1	3.667	2.305	2.392	1.543
Političkih nauka	2012/13	1	4.988	2.881	3.064	1.856
	2013/14	1	4.565	2.683	2.878	1.769
	2014/15	1	4.081	2.420	2.579	1.594

		Broj visokoškolskih ustanova	Upisani studenti			
			Ukupno	Žene	Od toga redovni/redoviti studenti	
					Ukupno	Žene
Filozofski	2012/13	1	2.898	2.230	2.319	1.789
	2013/14	1	3.046	2.402	2.457	1.941
	2014/15	1	3.190	2.486	2.588	2.001
Fakultet sporta i tjeles.odgoja	2012/13	1	874	172	708	147
	2013/14	1	833	158	714	134
	2014/15	1	659	133	539	106
Fakultet za kriminalistiku kriminologiju i sigurnosne studije	2012/13	1	1.257	419	947	325
	2013/14	1	1.457	528	1.075	411
	2014/15	1	1.354	529	1.022	411
Fakultet zdravstvenih studija	2012/13	1	896	573	546	366
	2013/14	1	1.089	711	620	420
	2014/15	1	1.256	835	624	432
Pedagoški	2012/13	1	668	626	398	371
	2013/14	1	607	564	387	356
	2014/15	1	566	524	381	350
VJERSKI VISOKOŠKOLSKE USTANOVE	2012/13	3	855	156	385	103
	2013/14	3	818	155	350	99
	2014/15	3	711	173	340	115
Islamskih nauka	2012/13	1	721	128	251	75
	2013/14	1	690	132	222	76
	2014/15	1	585	147	214	89
Katolički Bogoslovni fakultet	2012/13	1	73	15	73	15
	2013/14	1	64	12	64	12
	2014/15	1	73	13	73	13
Franjevačka teologija	2012/13	1	61	13	61	13
	2013/14	1	64	11	64	11
	2014/15	1	53	13	53	13
AKADEMIJE	2012/13	3	588	324	582	324
	2013/14	3	609	347	599	347
	2014/15	3	629	360	627	360
Likovnih umjetnosti	2012/13	1	284	159	284	159
	2013/14	1	295	171	295	171
	2014/15	1	279	158	279	158
Muzička	2012/13	1	235	141	235	141
	2013/14	1	230	141	229	141
	2014/15	1	254	157	254	157
Scenskih umjetnosti	2012/13	1	69	24	69	24
	2013/14	1	84	35	75	35
	2014/15	1	96	45	94	45
PRIVATNE VISOKOŠKOLSKE ORGANIZACIJE						
UKUPNO	2012/13	8	2.847	1.223	2.753	1.168
	2013/14	8	3.286	1.338	3.172	1.262
	2014/15	8	3.203	1.247	3.201	1.246

VISOKO OBRAZOVANJE

		Broj visokoškolskih ustanova	Upisani studenti			
			Ukupno	Žene	Od toga redovni/redoviti studenti	
					Ukupno	Žene
INTERNACIONALNI STUDIJ	2012/13	5	2.547	1.053	2.543	1.052
	2013/14	5	2.984	1.147	2.982	1.146
	2014/15	5	3.159	1.223	3.157	1.222
Saraj.škola za nauku i tehnol.	2012/13	1	275	127	275	127
	2013/14	1	283	115	282	115
	2014/15	1	306	139	305	139
Internacionalni univerzitet	2012/13	1	1.347	504	1.347	504
	2013/14	1	1.680	554	1.680	554
	2014/15	1	1.713	590	1.711	590
INTERNACIONALNI BURCH UNIVERZITET	2012/13	3	925	422	921	421
	2013/14	3	1.021	478	1.020	477
	2014/15	3	1.140	494	1.139	493
Ekonomski fakultet	2012/13	1	223	78	222	77
	2013/14	1	212	87	212	87
	2014/15	1	264	97	264	97
Fakultet za inženjering i informacione studije	2012/13	1	330	111	330	111
	2013/14	1	447	164	447	164
	2014/15	1	529	194	529	194
Edukacijski fakultet	2012/13	1	372	233	369	233
	2013/14	1	362	227	361	226
	2014/15	1	347	203	346	203
PRIVATNI FAKULTETI	2012/13	3	300	170	210	116
	2013/14	3	302	191	190	116
	2014/15	3	343	202	234	138
Fakultet za javnu upravu	2012/13	1	243	134	153	80
	2013/14	1	236	147	124	72
	2014/15	1	251	143	142	79
Interdisciplinarne postdiplomske studije	2012/13	1	30	20	30	20
	2013/14	1	29	25	29	25
	2014/15	1	48	35	48	35
Fakultet međunarodnih finansija i bankarstva	2012/13	1	27	16	27	16
	2013/14	1	37	19	37	19
	2014/15	1	44	24	44	24

KULTURA, UMJETNOST I SPORT

KULTURA, UMJETNOST I SPORT

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori podataka

Podaci iz oblasti kulture i umjetnosti koji se objavljuju u ovom godišnjaku rezultat su agregiranja podataka uporedivih godišnjih istraživanja koja provodi Federalni zavod za statistiku.

Obuhvat

Podaci o subjektima iz oblasti kulture i njihovim aktivnostima, odnose se na kalendarsku godinu.

Definicije

Muzej je stalna neprofitabilna ustanova u službi društva, koja se bavi sistematskim prikupljanjem, čuvanjem, naučnom obradom, objavljivanjem i izlaganjem (ekspozicijom) kulturnog i prirodnog naslijeđa (baštine), a koja je otvorena javnosti s ciljem proučavanja, dokumentiranja, obrazovanja, zabave i interaktivne komunikacije.

Osnovne funkcije muzeja su: prikupljanje, čuvanje, izlaganje, naučno proučavanje, objavljivanje i animacija.

Muzejska zbirka je skup muzejskih predmeta, sistematski sakupljenih tokom određenog vremena i sa određenog prostora.

Muzejsku djelatnost obavljaju: muzeji, memorijalni muzeji, spomen-područja koja se bave muzejskom djelatnošću, muzeji na otvorenom, muzejske spomen-kuće, pinakoteke, gliptoteke i sl.

Muzejski zbirni fond je skup muzejskih zbirki.

Stalna postavka je javno izlaganje muzejskih predmeta i jedan od osnovnih oblika komunikacije muzeja.

Muzeji opće namjene imaju više tematski različitih zbirki, koje se odnose na uže ili šire područje - mjesto, grad, entitet.

Posebni/ specijalizirani muzeji prikupljaju građu određene vrste i mogu biti:

- društveno-historijski
- prirodnjački
- ekonomsko-tehnički
- umjetnički

Umjetničke galerije koje imaju muzejsku građu, smatraju se muzejima.

Biblioteka je sređena zbirka štampanog, pisanog ili drugim sredstvima umnoženog materijala i drugih dokumenata, uključujući grafičke i audio-vizuelne dokumente, koji su pristupačni stanovništvu.

Vrste biblioteka

Nacionalne biblioteke su biblioteke koje prikupljaju, obrađuju, čuvaju i daju na korišćenje cjelokupnu bibliotečku građu sa područja zemlje i koje na osnovi zakona primaju i čuvaju obavezan primjerak, bez obzira na njegov naziv. Nacionalna biblioteka može obavljati i druge zadatke, npr. da izdaje nacionalnu bibliografiju, da posjeduje reprezentativni fond strane literature uključujući i literaturu o svojoj zemlji, da bude bibliografski informativni centar, da izdaje retrospektivnu nacionalnu bibliografiju, da razvija saradnju između biblioteka i unapređuje njihov rad. Biblioteke koje nose naziv "nacionalna biblioteka", ali koje ne odgovaraju definiciji ne treba svrstavati u kategoriju nacionalnih biblioteka. Međutim, ukoliko univerzitetska biblioteka vrši funkciju nacionalne biblioteke, treba je svrstati u ovu kategoriju, bez obzira na njen naziv.

Biblioteke visokoškolskih ustanova su biblioteke namijenjene prvenstveno studentima i nastavnom osoblju univerziteta i drugih visokoškolskih ustanova, a pomažu naučnoistraživački i nastavni rad tih ustanova. Ove biblioteke mogu biti pristupačne i široj javnosti. One mogu biti:

Univerzitetske biblioteke, ili grupa biblioteka koje mogu biti smještene u posebne prostorije (različito locirane), ali imaju zajedničkog upravnika. Zadatak univerzitetske biblioteke je da pomaže naučnoistraživački i nastavni rad na univerzitetu, da nabavlja i obrađuje bibliotečku građu od značaja za cijeli univerzitet, da tu građu daje na korišćenje, da razvija bibliografsku - informativnu djelatnost i saradnju između biblioteka visokoškolskih ustanova.

Biblioteke fakulteta, umjetničkih akademija, visokih škola, instituta i katedri u okviru univerziteta, a koje nisu pod rukovodstvom ili administrativnom upravom univerzitetske biblioteke. Bibliotečki fond tih biblioteka odnosi se većim dijelom na jednu određenu naučnu granu (npr. medicina, pravo, ekonomija itd.) ili grupu srodnih grana, a prvenstveno su namijenjene studentima i nastavnom osoblju s ciljem provedbe nastavnih programa i naučnog rada. Mogu biti pristupačne i široj javnosti.

Školske biblioteke (srednja i osnovna škola, predškolska ustanova) su jedinice odgojno-obrazovnog sistema škole. Njihova je zadaća da unapređuju sve oblike i metode odgojno-obrazovnog procesa, pomažu u stručnom usavršavanju nastavnika i učenika i stvaraju naviku čitanja i korištenja bibliotečkih usluga.

Specijalne biblioteke su biblioteke u sastavu predstavničkih organa i organa uprave, naučnoistraživačkih institucija (izuzev biblioteka univerzitetskih instituta), naučnih i stručnih društava ili udruženja, muzeja, galerija, arhiva, kao i biblioteke društvenih organizacija, preduzeća, komora ili drugih institucija i manastirske biblioteke. Bibliotečki fond specijalnih biblioteka najvećim dijelom se odnosi na jednu oblast ili granu; prirodne nauke društvene nauke, poljoprivrede, medicina, tehnika, pravo, historija i sl. One zadovoljavaju potrebe za bibliotečkom građom i obavještenjima, u prvom redu članova matične ustanove, i pomažu im da u stručnom i istraživačkom radu unutar određenog specijaliziranog područja dobiju pouzdana obavještenja i primarne dokumente.

Narodne biblioteke besplatno ili uz minimalnu naknadu opslužuju široku javnost određenog područja.

Arhiv je ustanova u kojoj se trajno čuva, stručno obrađuje i daje na korištenje arhivska građa.

Opći arhiv je ustanova/preduzeće koja obavlja arhivsku djelatnost na javnoj arhivskoj građi iz svih društvenih oblasti.

Specijalni/specijalizirani arhiv je ustanova/preduzeće ili organizaciona jedinica (u sastavu), koja obavlja arhivsku djelatnost na arhivskoj građi određenog tvorca ili određene grane djelatnosti (diplomatski, vojni, univerzitetski, pozorišni i sl.).

Privatni arhiv je ustanova/preduzeće koje obavlja arhivsku djelatnost a osnivač mu je pravno ili fizičko lice.

Zbirka - skup dokumenata različite provenijencije prema temama, vrstama dokumenata i sl.

Arhivska građa - pisani, crtani, štampani, fotografisani, filmovani, tonografisani izvorni ili reprodukovani materijal od posebnog značaja za istoriju, kulturu i druge društvene potrebe, koji je nastao radom vladinih organa i organizacija, društveno - političkih organizacija i njihovih organa, građanskih pravnih lica i pojedinaca, bez obzira gdje je i kada nastao i da li se nalazi u ustanovama zaštite ili van njih.

Galerija je prostor u kojem su izložena umjetnička djela. Pod pojmom umjetničko djelo ovdje podrazumijevamo djela likovne umjetnosti. U galerijama se obično izlažu slike ali i skulpture, fotografije, ilustracije, instalacije i djela primijenjene umjetnosti.

Filharmonija ili simfonijski orkestri su muzički sastavi profesionalnih muzičara koji izvode simfonijski i koncertni program. Organizacijski mogu biti samostalni ili u sastavu neke druge ustanove.

Profesionalni orkestri su sastavi profesionalnih muzičara koji izvode simfonijski i koncertni program (umjetnička muzička djela). Organizacijski mogu biti samostalni ili u sastavu neke druge ustanove.

Ansambli mogu biti gudački, duvački, džez, rok, itd. U džez ansamblima su obično uključeni duvački instrumenti: saksofoni, trube, tromboni i sl., nešto od pratećih instrumenata kao električna gitara, klavir i sl., zatim bas gitara ili kontrabas, kao i bubnjevi odnosno neki drugi instrument iz grupe udaraljki. U rok ansamblima koji se obično nazivaju rok bendovi uvijek su zastupljene gitare, klavijature (sintisajzer i sl.), te ritam sekcija koju čine bas gitara i bubnjevi.

Muzički ansambl je grupa ljudi koji izvode instrumentalnu ili vokalnu muziku. U svakom muzičkom stilu različite norme su razvijene za veličine i sastave različitih ansambala, kao i za repertoar pjesama ili muzičkih djela koje ti ansambli izvode.

Festival je događaj koji se odvija u više dana na jednom ili više pozornica/mjesta uz mnoge dodatne sadržaje. Po svom karakteru može biti muzički, filmski, literarni, likovni, itd.

Profesionalno pozorište koje ima više stalnih scena (posebno izdvojenih, kao i malu scenu) na kojima profesionalni ansambl daje pozorišne predstave ispunit će zaseban obrazac za svaku izdvojenu scenu. Ukoliko se na jednoj sceni daje više vrsta djela (drama, opera i balet), tu scenu treba smatrati jednim pozorištem.

Profesionalno pozorište za djecu je pozorište koje redovito daje predstave za djecu.

Profesionalno pozorište za mlade je pozorište koje redovito daje predstave za mlade.

Amaterskim pozorištem smatra se pozorište u čijem su ansamblu pretežno glumci amateri, a organizaciono je samostalno ili u sastavu kulturno-umjetničkog društva, doma kulture ili druge ustanove - preduzeća.

Festival folklor je scenski prikaz folklor na sceni s pratećim programima folklornih umjetnosti, koji traje najmanje 3 dana uzastopno i u kojem sudjeluju najmanje 3 skupine iz 3 različite države (osim države-domaćina) po odabiru krovnih udruga folklor iz tih država.

Smotra folklor predstavlja zajednički scenski nastup svih društava određenog nivoa (općina, kantona, entiteta, država, uz obavezno praćenje svih nastupa od strane tima stručnjaka, organiziran okrugli stol, gdje zapisnike stručnog kolegija krovna organizacija koristi za praćenje rada društava i selekciju programa i društava za nastupe na smotrama višeg nivoa (s općinskog na kantonalni itd.).

Druge manifestacije, revijalne smotre i koncerti su sve druge manifestacije koje nemaju obavezu pozivanja svih društava iz okruženja, ili (festivali) iz određenih država po odlukama njihovih tijela, i nemaju timove stručnjaka, niti organizuju okrugli stol.

Kulturna dobra mogu biti nepokretna i pokretna.

Prema fizičkim, umjetničkim, kulturnim, naučnim i historijskim svojstvima, **nepokretna kulturna dobra** su:

- spomenici kulture
- prostorne kulturno-historijske cjeline
- arheološka nalazišta
- znamenita mjesta.

Pokretna kulturna dobra su:

- umjetnička djela i historijski predmeti
- arhivska građa
- filmska građa
- stara i rijetka knjiga.

Prirodno dobro

Zaštićena prirodna dobra – prirodne vrijednosti proglašene zaštićenim od strane tijela utvrđenog zakonom i upisane u registar zaštićenih prirodnih dobara, a odnose se na zaštitne kategorije (zaštićena prirodna područja, nacionalne parkove, spomenike prirode, područja upravljanja staništem, zaštićene pejzaže, zaštićena područja za upravljanje resursima), uključujući i vodene površine koje su u njihovom sastavu, zaštićene minerale i fosile, te zaštićene vrste biljaka, gljiva i životinja, uključujući mrtve primjerke divljih vrsta, njihove dijelove i derivate, zaštićene na temelju Zakona o zaštiti prirode, posebnih zakona i međunarodnih ugovora čija je zemlja potpisnica i Bosna i Hercegovina.

Separat zaštite naslijeđa u oblasti prostornog i urbanističkog planiranja - elaborat koji predstavlja informaciono-dokumentacionu osnovu za izradu dokumenata prostornog uređenja, a sadrži relevantne informacije o kulturno-historijskom i prirodnom naslijeđu i smjernice za njegovo korištenje, zaštitu i očuvanje; Segment dokumenta prostornog uređenja, koji predstavlja zaokruženu cjelinu i sadrži relevantne informacije o kulturno-historijskom i prirodnom naslijeđu u obuhvatu dokumenta i smjernice za njegovo korištenje, zaštitu i očuvanje.

Vlastiti program – označava programske segmente koji se sastoje od vlastite produkcije, koprodukcije i kupljenih/ nabavljenih programa.

Vlastita produkcija – označava programske segmente koje je korisnik dozvole u potpunosti proizveo sam, uz pomoć svojih materijalnih i ljudskih resursa, ili koji su proizvedeni od strane nezavisne produkcijske kuće po narudžbi i na račun korisnika dozvole.

Koprodukcija – označava programske segmente u čijoj je produkciji dijelom učestvovao korisnik dozvole sa svojim materijalnim i ljudskim resursima.

Kupljeni/nabavljeni program – označava programske segmente za koje korisnik dozvole ima osigurana prava na emitovanje i radiodifuziju.

Reemitovani program – označava program koji jedna rtv-stanica emituje u radiodifuziji, a druga rtv-stanica ga u isto vrijeme u potpunosti preuzima u svrhu emitovanja u radiodifuziji.

Razmijenjeni program – označava dijelove programa koji razmjenjuju dvije ili više rtv-stanica.

Dugometražni je svaki film koji može da služi kao osnovni program jedne projekcije, tj. najmanje dužine trajanja 60 minuta.

Kratkometražni je svaki film dužine trajanja do 60 minuta.

Kinom - se smatra sala ili otvoreni prostor opremljen uređajima za javno prikazivanje filmova. Kina mogu raditi kao samostalni subjekti ili u sastavu preduzeća za prikazivanje filmova, kulturno-obrazovnih ustanova, škola i drugih institucija.

Dugometražni je svaki film koji može da služi kao osnovni program jedne projekcije, tj. najmanje dužine trajanja 60 minuta.

Domaće kinematografsko djelo je kinematografsko djelo koje ispunjava sljedeće uslove:

- da je kinematografsko djelo proizveo domaći producent samostalno ili u saradnji sa jednim ili više domaćih ili inozemnih koproducenta,
- da je osoba koja se bavi djelatnošću proizvodnje, distribucije, javnog prikazivanja i iznajmljivanja kinematografskih djela registrovana za obavljanje kinematografske djelatnosti,
- da su većina članova autorskog dijela ekipe državljani Bosne i Hercegovine,
- da je tematika kinematografskog djela iz kulturnog prostora Bosne i Hercegovine, ili
- da je kinematografsko djelo proizvedeno u koprodukciji sa inozemnim koproducentom u skladu sa odredbama Evropske konvencije o filmskoj koprodukciji.

Promet kinematografskog djela obuhvaća:

- otkup, prodaju, distribuciju i poddistribuciju domaćeg kinematografskog djela,
- otkup, prodaju, distribuciju i poddistribuciju inozemnog kinematografskog djela,
- presnimavanje,
- umnožavanje,
- iznajmljivanje i
- javno prikazivanje kinematografskog djela.

Centri za kulturu su ustanove koje se bave djelatnošću organizacije predstava, kino-prikazivačkom djelatnošću, organizacijom koncerata, izložbi itd.

Sportske organizacije su dobrovoljne organizacije građana koje se osnivaju radi bavljenja sportom, sudjelovanja na sportskim natjecanjima, sportske rekreacije i obuke. Registrirane su kod zakonom određenog tijela državne uprave, odnosno lokalne samouprave navedenih sportskih grana i organizacija .

Šahovske organizacije su dobrovoljne organizacije građana koje su osnovane radi bavljenja šahom, sudjelovanja na šahovskim natjecanjima i afirmacije šaha, a registrirane su kod šahovskog saveza Bosne i Hercegovine.

Lovačka društva jesu dobrovoljne organizacije građana koje se bave lovom, uzgojem i zaštitom divljači te očuvanjem biološke ravnoteže u prirodnim staništima divljači. Registrirane su kod lovačkog saveza Federacije BiH.

Centri za sport i rekreaciju pružaju usluge građanima iz područja sporta i rekreacije, upravljaju sportskim objektima i održavaju iste.

Sportski objekti jesu zatvoreni i otvoreni bazeni, dvorane, stadioni i drugi objekti te prirodne uređene površine koje udovoljavaju uvjetima za bavljenje određenom granom (ili granama) sporta.

TV STANICE i RADIO- STANICE, PREDAJNICI, JAČINA ODAŠILJAČA, REPETITORI, EMITIRANI PROGRAM, BROJ ZAPOSLENIH

Prethodni podaci

	Broj stanica/ postaja	Broj radiopredajnika	Jačina odašiljača u W	Televizijski repetitori	Broj zaposlenih		Ukupno emitirani program (u minutama)
					svega	žene	
Radio stanice, predajnici, jačina odašiljača, emitirani program, broj zaposlenih	15	26	221.012		243	127	6.953.250
TV stanice, predajnici repetitori, emitirani program, broj zaposlenih	12	27		324	1.879	741	5.641.398

KINA, PREDSTAVE, POSJETITELJI I ZAPOSLENI

Prethodni podaci

	Kina	Predstave			Posjetitelji			Zaposleni		
		svoga	domaćih filmova	stranih inozem. filmova	svoga	žene	po jednoj predstavi	svoga	žene	kinooperateri
UKUPNO	3	7.270	75	7.195	242.287	161.690	33	34	16	8
Centar	1	6.636	46	6.590	231.787	154.390	35	25	16	6
Novi grad	1	10	5	5	500	300	50	1	10	1
Ilijaš	1	624	24	600	10.000	7.000	16	8	-	1

PROIZVODNJA, UVOZ/IZVOZ I PROMET FILMOVA, BROJ ZAPOSLENIH

Prethodni podaci

	Broj subjekata	Broj zaposlenih		Proizvodnja filmova		Uvoz i izvoz filmova				Promet (distribucija) filmova	
		svega	žene	Dugomet-ražni	kratkomet-ražni	uvoz filmova		izvoz filmova		otkupljena prava za prikazivanje	prodana prava za prikazivanje
						dugomet-ražni	Kratkom-etražn	dugomet-ražni	kratkomet-ražni		
Proizvodnja, uvoz/izvoz filmova zaposleni	6	29	12	2	6	-	-	2	-	169	20

CENTRI ZA KULTURU, AKTIVNOSTI CENTARA, BROJ POSJETILACA I ZAPOSLENIH PREMA SPOLU

Prethodni podaci

	Broj centara	Aktivnosti centara							Broj posjetilaca		Zaposleni	
		izložbena	pozorišna	književna	kinematografska	muzička/muzičko-scenska	ostalo	svega	svega	žene	svega	žene
Centri za kulturu	6	43	66	23	16	117	128	393	94.310	52.720	64	30

SOCIJALNA ZAŠTITA/SKRB

METODOLOŠKA OBJASNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o korisnicima, pravima, uslugama i mjerama socijalne zaštite rezultat su obrade godišnjih izvještaja centara za socijalni rad, odnosno službi socijalne zaštite.

Podaci o ustanovama za socijalnu zaštitu sa smještajem rezultat su obrade statističkih izvještaja ustanova za socijalnu zaštitu o djeci, omladini/mladeži i odraslima, a prikupljaju se svake godine.

Definicije

Centri za socijalni rad, odnosno službe za socijalnu zaštitu ustanove su koje pružaju stručnu i socijalnu pomoć u raznim oblicima osobama kojima je pomoć potrebna. Pomoć može biti materijalna (jednokratna ili pomoć za uzdržavanje), pomoć u osposobljavanju za rad i rehabilitaciju, pomoć u smještaju u razne ustanove socijalne zaštite itd. Rad centara odnosno službi odvija se timski, tj. u radu sudjeluju socijalni radnici, psiholozi, pedagozi, defektolozi, liječnici, pravnici i drugi stručni radnici.

Domovi za socijalnu zaštitu o djeci i omladini/mladeži su domovi koji pružaju smještaj, prehranu, zbrinjavanje, odgoj, zdravstvenu zaštitu, školovanje, osposobljavanje za rad, te odgovarajuće oblike stručne pomoći djeci i omladini/mladeži bez roditeljske zaštite, mentalno i tjelesno invalidnoj djeci, te djeci i omladini/mladeži društveno neprihvatljivog ponašanja.

Ustanove za socijalnu zaštitu za odrasle i stare osobe su ustanove koje pružaju organizirano stanovanje, prehranu, pomoć i njegu, zdravstvenu zaštitu, odmor i rekreaciju i druge razne aktivnosti stručnog tretmana bolesnim osobama, ovisnicima o alkoholu, te starim i nemoćnim osobama.

Korisnik socijalne pomoći je osoba kojoj je zbog određenih životnih uvjeta ili zbog posebnog duševnog ili tjelesnog stanja dodijeljen neki oblik socijalne pomoći. Korisnici socijalne pomoći utvrđuju se zakonom.

Usluge socijalne pomoći su oblici i aktivnosti koje se poduzimaju u svrhu sprečavanja, uklanjanja ili ublažavanja stanja socijalno-zaštitne potrebe, kao što su: osposobljavanje za rad i privređivanje, pomoć pri rješavanju sukoba u porodici/obitelji ili na radnom mjestu, pomoć pri rješavanju stambenog pitanja, smještaj u druge porodice/obitelji ili ustanove socijalne skrbi te različiti oblici materijalne pomoći u novcu ili naturi.

SOCIJALNI RAD

	2010	2011	2012	2013	2014
Broj centara za socijalni rad	9	9	9	9	9
Zaposleni u centrima - ukupno	132	131	131	133	128
Obrađeni slučajevi u centrima					
Ukupno	44.310	33.948	32.639	31.355	29.885
žene	20.664	16.339	16.188	14.864	14.606
Broj intervencija socijalne zaštite/skrbi					
Ukupno	164.918	137.012	155.065	108.806	97.948
žene	76.539	65.503	65.092	45.600	45.107
Maloljetni korisnici socijalne zaštite prema kategorijama					
Ugroženi porodičnom situacijom	2.059	2.267	2.725	3.026	3.333
Lica sa smetnjama u društvenom ili tjelesnom razvoju	350	371	417	398	392
Sa poremećajem u ponašanju ličnosti	-	-	-	-	-
Lica sa društveno negativnim ponašanjem	6	3	20	25	14
Duševno bolesne osobe	3	3	2	-	4
U stanju različitih socijalno-zaštitnih potreba	-	-	-	-	-
Bez specifične kategorije	163	262	522	634	664
Punoljetni korisnici socijalne zaštite prema kategorijama					
Korisnici subvenciranja troškova	2.173	2.188	2.078	2.128	1.491
Lica sa smetnjama u društvenom ili tjelesnom razvoju	1.690	1.793	1.768	1.776	1.816
S poremećajima u ponašanju ličnosti	-	-	-	-	-
Lica sa društveno negativnim ponašanjem	67	64	71	90	127
Duševno bolesne osobe	898	1.016	1.049	1.103	1.114
Korisnici bez dovoljno prihoda za izdržavanje	13.635	14.208	14.757	8.778	9.212
U stanju različitih socijalno-zaštitnih potreba	332	-	-	-	-
Bez specifične kategorije	5.927	7.402	8.103	7.950	9.309

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Prikupljanje zdravstveno – statističkih podataka obaveza je Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH i kantonalnih zavoda za javno zdravstvo.

Evidencije se vode upisivanjem podataka u osnovnu medicinsku dokumentaciju (obavezni individualni i zbirni obrasci), a služe kao izvor podataka za statistička istraživanja u području zdravstva Federacije BiH za sva tri nivoa/razine: primarni, sekundarni i tercijarni.

Evidencije trebaju da vode zdravstvene ustanove bez obzira na vrstu vlasništva, zdravstveni radnici/djelatnici privatne prakse, apoteke/ljekarne i druge ovlaštene institucije. Podaci se dostavljaju kantonalnim zavodima za javno zdravstvo u pravilu jednom godišnje za proteklu godinu za zbirne izvještaje, a kontinuirano za individualne listiće.

Radi osiguravanja jedinstvenog sistema/sustava statističkih istraživanja pri vođenju evidencija primjenjuju se, na federalnom nivou, jedinstvena metodološka načela i statistički standardi (definicije, klasifikacije, nomenklature).

Podaci se prikupljaju u skladu sa preporukama i definicijama Svjetske zdravstvene organizacije i redovno/redovito objavljuju u međunarodnim zdravstvenim publikacijama.

Podaci o zdravstvenim i drugim radnicima zaposlenim u zdravstvu odnose se samo na one medicinske i nemedicinske radnike koji su zaposleni na neodređeno vrijeme u zdravstvenoj ustanovi koja podnosi izvještaj.

Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti (Sl.novine FBiH 46/10, član 125) sve privatne stomatološke ordinacije sa područja FBiH obavezne su dostavljati izvještaje o svom radu nadležnoj zdravstvenoj ustanovi, u skladu sa propisima o evidencijama u oblasti zdravstva.

Podaci o zaraznim i parazitarnim oboljenjima u potpunosti su preuzeti od Službe za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo FBiH, a registrirani broj oboljelih se temelji na «Prijavi oboljelog – umrlog od zarazne bolesti».

Definicije

Zdravstvena djelatnost na primarnom nivou/razini obuhvaća djelatnost opće medicine, zdravstvena zaštita predškolske i školske djece, higijensko-epidemiološku zaštitu, zaštitu zdravlja usta i zuba, hitnu medicinsku pomoć, medicinu rada, zaštitu zdravlja žena, patronažnu i farmaceutsku djelatnost.

Obavlja se u zdravstvenim ustanovama bez obzira na vrstu vlasništva: domovima zdravlja, ustanovama za hitnu medicinsku pomoć, ustanovama za zdravstvenu njegu u kući, apotekama/ljekarnama te ordinacijama privatne prakse.

Zdravstvena djelatnost na sekundarnom nivou/razini obuhvaća specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu te bolničku zdravstvenu zaštitu koja se provodi u općim i specijalnim bolnicama i lječilištima.

Zdravstvena djelatnost na tercijarnom nivou/razini obuhvaća obavljanje najsloženijih oblika zdravstvene zaštite iz specijalističkih djelatnosti u kliničkim ustanovama i državnim zdravstvenim zavodima.

Zdravstveni radnici/djelatnici su osobe koje imaju obrazovanje stečeno na medicinskom, stomatološkom ili farmaceutsko-biokemijskom fakultetu te na višim i srednjim školama zdravstvenog usmjerenja.

Bolnica je zdravstvena ustanova opremljena za 24-časovnu ljekarsku i sestrinsku njegu bolesnika, uspostavljanje dijagnoze, tretman i rehabilitaciju oboljelih i povrijeđenih osoba, obično oba, i medicinske i hirurške slučajeve; opremljena sa profesionalno obučanim medicinskim osobljem u čijem sastavu se obično nalazi bar jedan ljekar. Bolnice mogu, mada nije neophodno, pružati usluge i vanbolničkim pacijentima.

Broj bolnica uključuje opće bolnice, specijalne bolnice, akutne i hronične bolnice.

Prema kriterijima OECD akutna bolnica je bolnica sa prosječnim brojem dana ležanja 30 ili manje (Indikator Svjetske zdravstvene organizacije br: 992760).

Pod bolničkom posteljom smatra se postelja opremljena za potpuni cjelodnevni smještaj pacijenata, smještena u dijelovima bolnice u kojima je obezbjeđena kontinuirana zdravstvena njega pacijenata. Broj bolničkih postelja predstavlja mjerilo kapaciteta bolnice.

DJELATNOST ZAŠTITE PREDŠKOLSKE DJECE, 2014

	Zdravstveni radnici				Posjete-pregledi, hilj./tis.			
	ljekari	ljekari specijalisti	sa višom stručnom spremom	sa srednjom stručnom spremom	prva posjeta	ponovna posjeta	sistematski pregledi	kontrolni pregled
Ukupno	35	35	12	64	113.248	120.806	38.242	5.486

1) Koncept obiteljske medicine, kadar pokriva sve službe.

DJELATNOST ZAŠTITE ŠKOLSKE DJECE, 2014

	Zdravstveni radnici/djelatnici				Posjete-pregledi, hilj./tis.			
	ljekari	ljekari specijalisti	sa višom stručnom spremom	sa srednjom stručnom spremom	prva posjeta	ponovna posjeta	sistematski pregledi	kontrolni pregled
UKUPNO	21	13	6	43	98.842	84.667	12.451	159

1) Koncept obiteljske medicine, kadar pokriva sve službe.

BROJ BOLNIČKIH I STACIONARNIH POSTELJA

	2010		2011		2012		2013		2014	
	bolničke postelje	stacionari	bolničke postelje	stacionari	bolničke postelje	stacionari	bolničke postelje	stacionari	bolničke postelje	stacionari
UKUPNO	2.465	-	2.384	-	2.354	-	2.303	-	2.294	-

ZDRAVSTVENI RADNICI/DJELATNICI U BOLNICAMA, ISPISANI BOLESNICI I BOLESNIČKI DANI ISPISANIH BOLESNIKA

	2010	2011	2012	2013	2014
BROJ ZAPOSLENIH DOKTORA MEDICINE U BOLNICAMA	800	795	818	840	853
BROJ ZAPOSLENIH ZDRAVSTVENIH RADNIKA SA VISOKOM, VIŠOM I SREDNJOM STRUČNOM SPREMOM U BOLNICAMA¹⁾	2.015	1.999	2.079	2.134	2.044
BROJ ISPISANIH BOLESNIKA	59.256	58.832	60.176	59.781	58.600
BROJ BOLESNIČKIH DANA ISPISANIH BOLESNIKA U HILJ./TIS.	614.635	578.060	574.339	552.526	537.063

1) Od 2010 godine uključeni zdravstveni radnici sa visokom stručnom spremom

**RADNICI ZAPOSLENI U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA PREMA STEPENU STRUČNE
SPREME I PROFILU**

	2010	2011	2012	2013	2014
Ukupno zaposleni	7.486	7.744	7.858	7.868	7.872
Dr medicine	1.384	1.384	1.392	1.433	1.479
od toga specijalisti	1.103	1.133	1.128	1.142	1.136
Dr stomatologije	191	272	272	259	263
Mr farmacije	169	186	186	186	185
Zdravstveni radnici sa VSS¹⁾	42	25	41	59	89
Zdravstveni tehničari	3.596	3.678	3.745	3.757	3.759
Zdravstveni suradnici	143	143	132	134	147
Administrativno osoblje	976	1.097	1.185	1.161	1.088
Niža sprema	985	959	905	879	862

1) Odnosi se na zdravstvene radnike sa završenim fakultetom zdravstvenih studija.

PRAVOSUĐE

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o učiniteljima kaznenih dijela, učiniteljima privrednih prijestupa i privrednih/gospodarskih sporova rezultat su redovnih statističkih istraživanja iz oblasti pravosuđa. Podaci o sudovima i sudijama, tužiteljstvima, tužiteljima, advokatima i advokatskim pripravnicima dobijeni su od Visokog sudskeg i tužilačkog vijeća, Ustavnog suda FBiH i Advokatske komore FBiH.

Obuhvatnost podataka je potpuna, jer se statističkim istraživanjima obuhvataju svi punoljetni i maloljetni učinitelji kaznenih dijela, učinitelji privrednih sporova uključujući kaznena dijela učinjena od nepoznatih učinitelja protiv kojih je podnijeta prijava nadležnom tužilaštvu/tužiteljstvu.

Definicije

Punoljetni učinitelji kaznenih dijela su osobe koje su u vrijeme učinjenja kaznenog djela imale navršenih 18 godina života, protiv kojih je postupak po kaznenoj prijavi i prethodni postupak završen i optužene osobe protiv kojih je kazneni postupak pravomoćno završen.

Optužena punoljetna osoba je osoba protiv koje je sudu podnesena optužnica, optužni prijedlog ili privatna tužba, protiv koje je kazneni postupak pravomoćno završen odlukom kojom se obustavlja kazneni postupak, donosi oslobađajuća ili odbijajuća presuda, određuje se prisilni smještaj za neuračunljivu osobu ili se počinitelj proglašava krivim.

Osuđena osoba jeste punoljetna osoba proglašena krivom prema kojoj su izrečene sankcije: zatvor, novčana kazna, mjere sigurnosti, sudska opomena i osoba proglašena krivom bez izricanja kazne.

Maloljetni učinitelji kaznenih dijela su osobe koje su u vrijeme učinjenja djela imale navršenih 14 a nisu navršile 18 godina života, prema kojima postupak po kaznenoj prijavi nije pokrenut (prijava odbačena) pripremni postupak obustavljen ili je podnesen prijedlog za izricanje sankcija. Kazneni postupak pred vijećem pravomoćno je završen odlukom kojom se postupak pred vijećem obustavlja ili se izriču sankcije.

Optužena maloljetna osoba je osoba prema kojoj je krivični/kazneni postupak pred vijećem pravomoćno završen odlukom, kojom je obustavljen postupak pred vijećem ili je izrečena sankcija (maloljetnički zatvor ili odgojne mjere).

Pravila u postupku u privrednim/gospodarskim sporovima primjenjuju se u sporovima koji proizilaze iz međusobnih privrednih odnosa vlasnika radnji i drugih pojedinaca, koji u obliku registriranog zanimanja obavljaju neku privrednu djelatnost.

**OPTUŽENE I OSUĐENE PUNOLJETNE I MALOLJETNE OSOBE
PREMA KAZNENOM DJELU**

Kaznena djela protiv	Punoljetni počinitelji				Maloljetni počinitelji			
	Kaznene prijave		Optužbe		Kaznene prijave		Optužbe	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
UKUPNO	2.043	798	1.831	1.071	40	11	217	142
Života i tijela	85	13	130	71	7	-	23	21
Slobode i prava građana	180	46	65	36	2	-	7	4
Radnih odnosa	1	-	-	-	-	-	-	-
Časti i ugleda	-	-	-	-	-	-	-	-
Dostojanstva osobe i morala	2	-	4	3	-	-	2	-
Braka i obitelji	99	62	84	53	-	-	2	4
Zdravlja ljudi	132	40	288	183	1	-	7	9
Privrede/Gospodarstva	56	43	14	8	-	-	-	2
Okoliša	43	11	69	21	-	-	1	1
Imovine	804	289	660	399	26	8	148	71
Opće sigurnosti ljudi i imovine	49	14	39	20	-	-	1	4
Sigurnosti javnog prometa	52	12	118	54	1	-	-	3
Pravosuđa	41	9	15	8	-	-	-	3
Javnog reda i pravnog prometa	330	78	267	153	3	3	26	18
Podmićivanja i službene i druge odg.	100	157	29	24	-	-	-	-
Poreza	23	15	4	6	-	-	-	-
Oružanih snaga FBiH	1	-	-	1	-	-	-	-
Terorizam	2	-	-	-	-	-	-	-
Čovječnosti i međunarodnog prava	1	-	-	-	-	-	-	-
Ostala kaznena djela	39	9	43	30	-	-	-	1
Sistem elektronske obr.podat.	1	-	-	-	-	-	-	1
Ustavnog poretka	2	-	2	1	-	-	-	-

OPTUŽENE PUNOLJETNE I MALOLJETNE OSOBE PREMA VRSTI ODLUKE

Vrsta odluke	Punoljetne osobe		Vrsta odluke	Maloljetne osobe	
	2013	2014		2013	2014
UKUPNO	1.831	1.071	UKUPNO	217	142
Proglašene odgovornim	1.588	953	Obustavljen postupak	145	86
Sporazum o priznanju krivice	20	24	Izrečena mjera	1	-
Odbačenih privatnih tužbi	-	-	sigurnosti		
Prekid postupka	3	1	Izrečena sankcija	71	56
Obustavljen postupak	28	7			
Oslobodene od optužbe	135	58			
Optužba odbijena	55				
Mjere sigurnosti	2				
Ustupljen predmet	-				

SVA PREDUZECA														
22.04.2015 GODINE														
GODISNJI OBRACUNI ZA 2014 GODINU														
OBRADA NA NIVOU KANTONA --> '09' KANTON SARAJEVO														
OSNOVNI FINANSIJSKI REZULTATI TABELA 01-1														
OPIS DJELATNOSTI	BROJ FIRMI	UKUPAN PRIHOD 2013	UKUPAN PRIHOD -2014	INDEX	UKUPNI RASHODI -2013	UKUPNI RASHODI -2014	INDEX	NETO DOBIT ZA PERIOD -2013	NETO DOBIT ZA PERIOD -2014	INDEX	GUBITAK ZA PERIOD -2013	GUBITAK ZA PERIOD -2014	INDEX	
UKUPNO:	6.345	14.853.382.326	15.525.725.021	104,52	14.879.927.817	15.555.336.719	104,53	527.951.757	573.816.340	108,68	556.917.869	599.176.856	107,58	
A_ POLJOPRIVREDA, LOV I SUMARSTVO	50	39.697.495	44.390.093	111,82	40.773.638	45.075.543	110,55	731.291	1.362.554	186,32	1.807.434	2.048.004	113,31	
B_ RIBARSTVO	1	831.008	762.318	91,73	821.847	756.433	92,04	9.161	5.885	64,24	0	0	0	
C RUDARSTVO	13	26.157.120	26.266.675	100,41	25.383.420	32.473.489	127,93	2.032.800	969.976	47,71	1.258.265	7.179.292	570,57	
D PRERADJIVACKA INDUSTRIJA	776	1.626.339.840	1.679.623.313	103,27	1.592.960.451	1.625.882.814	102,06	92.095.183	103.793.757	112,7	59.788.736	50.258.518	84,06	
E SNABDIJEVANJE ELEKTRICNOM ENERGOJOM, GASO	46	1.506.724.122	1.423.588.208	94,48	1.523.382.840	1.454.830.709	95,5	38.700.656	4.465.489	11,53	55.359.374	35.707.990	64,5	
F GRADJEVINARSTVO	355	836.216.778	885.676.535	105,91	806.951.564	868.157.816	107,58	47.841.468	45.049.557	94,16	18.719.716	14.704.605	78,55	
G TRG.NA VELI MALO; POP.MOT.VOZI MOTCI.P	2.314	7.968.618.650	8.526.538.764	107	7.920.175.204	8.430.228.135	106,44	171.443.152	211.464.736	123,34	122.920.630	114.351.230	93,02	
H UGOSTITELJSTVO	238	119.423.760	119.924.650	100,41	120.868.895	121.364.549	100,41	12.287.594	12.022.728	97,84	13.606.762	13.428.761	98,69	
I SAOBR AJ, SKLADIENJE I VEZE	359	739.452.204	740.611.126	100,15	803.956.002	795.550.079	98,95	30.497.787	31.516.449	103,34	95.073.918	87.884.720	92,43	
J_ FINANSISKO POSREDOVANJE	68	122.403.648	113.625.627	92,82	155.782.549	112.126.797	71,97	12.869.943	9.706.613	75,42	47.607.966	16.447.630	34,54	
K POSLOVANJE NEKRETNINAMA, IZNAJMLJIVANJE I	1.758	1.227.625.838	1.299.724.398	105,87	1.236.914.988	1.392.650.457	112,59	103.057.430	125.224.812	121,51	111.351.713	217.806.860	195,6	
L_ JAVNA UPRAVA I ODBRANA; OBAVEZNO SOCIJALN	2	3.373.790	3.500.683	103,76	3.751.312	3.725.273	99,3	0	1.762	0	377.522	226.352	59,95	
M_ OBRAZOVANJE	83	35.844.250	47.023.662	131,18	33.236.203	41.463.777	124,75	2.981.011	5.940.310	199,27	335.589	3396.209	118,06	
N ZDRAVSTVENA I SOCIJALNA ZASTITA	85	337.593.575	346.022.970	102,49	344.003.115	356.987.783	103,77	3.588.239	2.908.381	81,05	9.997.779	13.873.194	138,76	
O OSTALE JAVNE, DRUSTVENE, SOCIJALNE I LICNE	197	263.080.248	268.445.999	102,04	270.965.789	274.063.065	101,14	9.816.042	19.383.331	197,46	18.712.465	24.863.491	132,87	